MYNEGAI

	Tudalen
Adroddiad Naratif	2 - 7
Datganiad Cyfrifoldebau	8
Dadansoddiad Gwariant ac Ariannu	9
Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr	10
Datganiad o'r Symudiad Mewn Reserfau	11
Y Fantolen	12
Datganiad Llif Arian	13
Nodiadau i'r Cyfrifon	14 – 83
Atodiad A – Y Gronfa Degwm	84
Atodiad B – Cronfa Ymddiriedolaeth FMG Morgan	85
Geirfa	86 - 87

ADRODDIAD NARATIF

Rhagarweiniad

Mae cyfrifon Cyngor Gwynedd am 2020/21 wedi'u cyflwyno yma ar dudalennau 9 i 87.

Mae'r Cyfrifon yn cynnwys:

- **Dadansoddiad Gwariant ac Ariannu** – Er nad yw'n ddatganiad statudol, mae'n dangos sut mae gwariant blynyddol yn cael ei wario a'i ariannu o adnoddau (grantiau llywodraeth, treth cyngor a trethi busnes) gan awdurdodau lleol o'i gymharu â'r adnoddau sy'n cael eu defnyddio neu eu hennill gan Awdurdodau yn unol â threfn cyfrifo cyffredinol arferol.

- **Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr** - Hwn yw prif gyfrif refeniw'r Cyngor. Dengys y datganiad hwn y gost gyfrifyddol yn y flwyddyn o ddarparu gwasanaethau yn unol â pholisïau cyfrifeg cyffredinol derbyniol, yn hytrach na'r swm i'w ariannu o drethiant. Mae awdurdodau yn codi trethiant i gyflenwi gwariant yn unol â rheoliadau; gall hyn fod yn wahanol i'r gost gyfrifyddol. Dangosir y sefyllfa trethiant yn y Datganiad o'r Symudiad Mewn Reserfau.

- **Datganiad o'r Symudiad Mewn Reserfau** - Dengys y datganiad hwn y symudiad o fewn y flwyddyn mewn gwahanol reserfau a ddelir gan yr Awdurdod, wedi eu dadansoddi yn 'reserfau defnyddiadwy' a 'reserfau na ellir eu defnyddio'. Mae sefyllfa trethiant yn cael ei adlewyrchu yn y Datganiad o'r Symudiad Mewn Reserfau.

- **Y Fantolen** - Sydd yn datgan sefyllfa ariannol y Cyngor ar 31 Mawrth 2021.

- **Y Datganiad Llif Arian** - Mae'r datganiad yma'n crynhoi llif yr arian i mewn ac allan o'r Cyngor yn ystod 2020/21 at ddibenion refeniw a chyfalaf.

- **Cyfrifon Cronfa'r Degwm a Chronfa Ymddiriedolaeth FMG Morgan.**

Mae'r cyfrifon wedi eu paratoi ar sail busnes gweithredol a cefnogir y cyfrifon hyn gan yr Adroddiad Naratif yma, y Polisïau Cyfrifo ac amrywiol nodiadau i'r cyfrifon.

Gweledigaeth a Blaenoriaethau Gwynedd

Mae gweledigaeth a blaenoriaethau'r Cyngor wedi eu cynnwys yng Nghynllun Cyngor Gwynedd a gafodd ei adolygu ym mis Mawrth 2021. Mae'r Cynllun yn cefnogi gweledigaeth y Cyngor, sef, gweld pob cymuned yng Ngwynedd yn ffynnu, a'n bod fel pobl yn :

- Mwynhau bywyd hapus, iach a diogel,
- Derbyn addysg o'r radd flaenaf fydd yn caniatáu i ni wneud yr hyn y dymunwn ei wneud,
- Ennill cyflog digonol i fedru cynnal ein hunain a'n teuluoedd,
- Cael byw mewn cartrefi o ansawdd o fewn ein cymunedau,
- Cael byw mewn cymdeithas naturiol Gymraeg,
- Cael byw gydag urddas ac yn annibynnol gyhyd ag sy'n bosibl,
- Cael manteisio ar harddwch naturiol y Sir.

Yn unol â gofynion Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015 mae'r Cyngor wedi mabwysiadu'r uchod fel ein Amcanion Llesiant.

Mae yna ddwy brif ran i Gynllun y Cyngor, sef Blaenoriaethau Gwella sy'n disgrifio'r prif feysydd rhoddir sylw iddynt yn ystod y flwyddyn, ynghyd â'n saith Amcan Llesiant a'r Cynlluniau Adrannol sy'n disgrifio holl waith dydd i ddydd y Cyngor. Mae'n amlwg mai'r prif effaith ar waith Cyngor Gwynedd yn ystod 2020/21, fel pob awdurdod lleol arall, oedd pandemig Covid-19. Mae manylion Cynllun y Cyngor ynghyd ag ein hymateb i'r pandemig yn ystod 2020/21 ar gael yn:
https://www.gwynedd.llyw.cymru/cy/Cyngor/Strategaethau-a-pholis%c3%afau/Cynlluniau-corfforaethol-a-strategaethau/Cynllun-Cyngor-Gwynedd-2018-23.aspx

Ar ddiwedd Mawrth 2020 gwelwyd argyfwng Covid-19 sydd yn parhau i gael effeithiau pellgyrhaeddol ar ein bywydau. O ran Cyngor Gwynedd, mewn ymateb i'r pandemig Covid-19, yn ystod y flwyddyn ariannol 2020/21 bu i'r Cyngor ganolbwyntio ar y gweithgareddau isod:

- Cefnogi plant a phobl fregus,
- Chwarae ein rhan i gefnogi busnesau gan gynnwys darparu grantiau,
- Parhad gwasanaethau arferol i drigolion Gwynedd,
- Unrhyw beth arall sy'n diogelu neu achub bywydau.

Strategaeth Ariannol

Mae Strategaeth Ariannol y Cyngor a Chyllideb 2020/21 a fabwysiadwyd gan y Cyngor yn ei gyfarfod ar 5 Mawrth 2020 yn gosod y sylfaen ar gyfer medru cyflawni'r blaenoriaethau gwella, tra'n ceisio dygymod hefyd gyda'r cynnydd parhaus yn y galw am ein gwasanaethau. Yn anorfod, mae'r Strategaeth Ariannol yn ddibynnol ar y blaenoriaethau. Mae'r strategaeth ar gael yn:
https://www.gwynedd.llyw.cymru/cy/Cyngor/Strategaethau-a-pholisïau/Cyllid/Strategaeth-ariannol.aspx

Yn 2020/21 gwelwyd cynnydd mewn grant Cyngor Gwynedd gan Lywodraeth Cymru oedd yn ddigonol i gwrdd â chwyddiant ond ddim yn ddigonol i gwrdd hefyd â'r galw am wasanaethau. Serch hynny, rydym wedi bod yn lled lwyddiannus yn cadw effaith yr arbedion ar drigolion Gwynedd i'r lleiafswm posib. Felly, bydd y sefyllfa ariannol yn parhau i osod cryn her i ni wrth gynllunio ein gwasanaethau i'r dyfodol. Byddwn felly yn parhau efo'r gwaith o sicrhau ein bod yn gwireddu'r arbedion effeithlonrwydd hynny sydd wedi eu cymeradwyo eisoes a sicrhau ein bod yn cynllunio ar gyfer y dyfodol er mwyn isafu unrhyw doriadau i wasanaethau.

Mae'r newidiadau yn sgil pandemig Covid-19 wedi effeithio sefyllfa ariannol y Cyngor. Mae Gwynedd fel awdurdodau lleol eraill Cymru wedi cyd-weithio'n agos gyda Llywodraeth Cymru er mwyn ymdopi gyda'r sefyllfa. Derbyniwyd arian ychwanegol yn 2020/21 gan Lywodraeth Cymru er mwyn cwrdd gyda chostau ychwanegol yn deillio o effaith Covid-19 a digolledu'r Cyngor am golled incwm yn ystod yr argyfwng. Yn ogystal derbyniwyd grantiau sylweddol eraill ar ddiwedd y flwyddyn ariannol oherwydd ardrawiad Covid-19. Bydd rhai grantiau yn parhau yn 2021/22.

Tybir na fydd effaith cyfredol y pandemig yn effeithio'n sylweddol ar werth asedau ac ymrwymiadau'r Cyngor. Mi fydd angen adolygu'r dybiaeth yn rheolaidd.

Mesur Perfformiad

Mae Fframwaith Rheoli Perfformiad y Cyngor yn gylch sy'n cefnogi cynllunio, rheoli ac adrodd ar berfformiad ein gwasanaethau, er mwyn sicrhau y gorau ar gyfer pobl Gwynedd heddiw ac yfory. Mae Adroddiad Perfformiad Blynyddol Cyngor Gwynedd yn adrodd ar ein llwyddiant i gyflawni ein blaenoriaethau gwella ac hefyd darparu gwybodaeth ar berfformiad adrannau'r Cyngor a sut maent yn cynorthwyo pobl Gwynedd. Mae ein hymateb i'r argyfwng Covid-19 hefyd wedi ei gynnwys ynddo. Mae'r adroddiad ar gael ar:
https://www.gwynedd.llyw.cymru/cy/Cyngor/Perfformiad-a-gwariant/Perfformiad-y-Cyngor/Mesur-Perfformiad.aspx

Perfformiad Ariannol 2020/21

- Er gwaethaf argyfwng Covid-19 a'r gofynion parhaus i gyflawni arbedion heriol, mae sefyllfa ariannol derfynol adrannau'r Cyngor am 2020/21 yn cadarnhau y bu rheolaeth ariannol effeithiol. Adroddwyd ar sefyllfa alldro ariannol 2020/21 i'r Cabinet yn ei gyfarfod ar 18 Mai 2021. Cymeradwyodd aelodau'r Cabinet danwariant net gwasanaethau o £825k am y flwyddyn.

- Mae effaith ariannol Covid-19 wedi bod yn sylweddol i'r Cyngor. Gyda dros £20 miliwn wedi ei hawlio o'r Gronfa Caledi a Ffyrlo erbyn diwedd y flwyddyn, sydd yn gyfuniad o gostau ychwanegol o £11.6 miliwn, colledion incwm o £7.3 miliwn a £1.5 miliwn Ffyrlo.

- O ganlyniad i dderbyniad nifer o grantiau sylweddol cysylltiedig â Covid-19 a grantiau eraill yn hwyr yn y flwyddyn ariannol, golyga hyn fod sefyllfa ariannol 2020/21 wedi ei drawsnewid erbyn diwedd y flwyddyn, gyda'r grantiau yn cynnwys grantiau i gyllidebau ysgolion, ar gyfer trawsnewid digidol, diffyg gwireddu arbedion ac ôl-groniad Treth Cyngor.

- Ar ddiwedd y flwyddyn ariannol 2020/21, mae pwysau sylweddol yn parhau yn y maes Plant, ond fod mwyafrif yr adrannau a nifer o benawdau corfforaethol wedi gweithredu o fewn yr adnoddau sydd ar gael.

- Dengys y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr ar dudalen 10 fod gwariant refeniw gros y Cyngor ar lefel 'Cost Gwasanaethau' yn £433m yn ystod 2020/21, gyda'r sefyllfa net yn £267m.

- Bu i sefyllfa ariannol 2020/21 gael ei chymryd i ystyriaeth yn y broses o sefydlu cyllideb 2021/22.

TABL 1 - Crynodeb o'r Gymhariaeth rhwng y Gyllideb a'r Gwir Sefyllfa (Net)

Mae cyllideb net y Cyngor yn cael ei gyllido gan dreth y cyngor, grantiau cyffredinol y llywodraeth a threthi annomestig cenedlaethol yn bennaf ac yn £279m ar gyfer 2020/21.

Mae Tabl 1 yn cynnwys cymhariaeth perfformiad cyllidebol ar lefel crynhoad, a ceir gwybodaeth bellach yn Nhabl 2.

	Cyllideb	**Gwir**	**Gwahaniaeth**
	£'000	**£'000**	**£'000**
Gwariant Net ar Weithgareddau	280,298	278,476	(1,822)
Swm Adrannol i'w gario ymlaen ar ddiwedd blwyddyn	0	825	825
	280,298	279,301	(997)
Ariannwyd gan -			
Incwm y Dreth Cyngor	(92,719)	(92,351)	368
Grantiau a Chyfraniadau Refeniw	0	(1,211)	(1,211)
Cyfran o'r Trethi Annomestig Cenedlaethol	(43,341)	(39,526)	3,815
Grantiau Llywodraeth Cyffredinol	(144,238)	(148,053)	(3,815)
Cyfraniad i Falans y Gronfa Gyffredinol	0	1,840	1,840
	0	0	0

Mae'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr a'r Datganiad o'r Symudiad Mewn Reserfau ar dudalennau 10 a 11 yn darparu dadansoddiad o'r symudiadau yn y flwyddyn.

TABL 2 - Symudiad Trawsddodiad rhwng '<u>Crynodeb o'r Gymhariaeth rhwng y Gyllideb a'r Gwir Sefyllfa (Net)' (Tabl 1)</u> i'r fformat <u>Incwm a Gwariant</u> sydd yn adlewyrchu'r Strwythur Rheolaethol Adrannol.

Adran	Adroddiad Perfformiad (Alldro)	Addasiad Trawsddodiad	Gwariant Net i'w Ariannu gan falansau'r Gronfa Gyffredinol	Addasiadau rhwng y sail Ariannu a'r sail Cyfrifo	Datganiad Incwm a Gwariant
	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000
Addysg	91,421	(7,191)	**84,230**	29,275	**113,505**
Cefnogaeth Gorfforaethol	7,142	(2)	**7,140**	1,675	**8,815**
Cyllid	5,766	(28)	**5,738**	1,393	**7,131**
Economi a Chymuned	3,720	(480)	**3,240**	3,062	**6,302**
Oedolion, Iechyd a Llesiant	53,882	(40)	**53,842**	4,036	**57,878**
Plant a Chefnogi Teuluoedd	18,590	14	**18,604**	1,142	**19,746**
Priffyrdd a Bwrdeistrefol (yn cynnwys Cefnffyrdd)	23,708	(2,678)	**21,030**	7,023	**28,053**
Amgylchedd	3,288	(149)	**3,139**	4,081	**7,220**
Tai ac Eiddo	3,272	(315)	**2,957**	1,995	**4,952**
Tim Rheoli Corfforaethol a Chyfreithiol	1,575	(60)	**1,515**	119	**1,634**
Ymgynghoriaeth Gwynedd	(298)	0	**(298)**	911	**613**
Corfforaethol	27,748	(15,700)	**12,048**	(494)	**11,554**
Cost Gwasanaethau	239,814	(26,629)	**213,185**	54,218	**267,403**
Eraill (Yn cynnwys Addasiad Canolog a Chorfforaethol)	39,487	26,629	**66,116**	(54,218)	**11,898**
Cyfanswm	279,301	0	**279,301**	0	**279,301**

Addasiad Trawsddodiad - Mae'r addasiadau yn y golofn trawsddodiad yn cyfeirio at y cyfraniad net i ac o reserfau.

- **Eitemau Materol o Incwm a Gwariant**

  Mae'r eitemau perthnasol yn cynnwys:
  - £101m yn y maes pensiwn, sef yr ailfesuriad blynyddol o'r ymrwymiad buddion pensiwn diffiniedig net yn y maes pensiynau, yn unol ag asesiad Actiwari Cronfa Bensiwn Gwynedd (Nodyn 23).
  - Yn dilyn ailbrisio rhan o bortffolio tir ac adeiladau'r Cyngor (sydd bellach yn dilyn rhaglen dreigl), gwarged net o £52m ar ailbrisio asedau eiddo, offer a chyfarpar (Nodyn 15 a 23).
  - Derbyniad grantiau penodol ynghyd â gwariant ychwanegol a cholled incwm perthnasol i Covid-19 sydd wedi ei ddigolledu gan Lywodraeth Cymru gwerth £24.7m i Wynedd yn 2020/21 (Nodyn 32).

- **Materion Eraill**
  - Mae risgiau ariannol gyda sefyllfa'r economi byd-eang ac mae'r Awdurdod wedi cymryd yr amgylchiadau i ystyriaeth yn ei gynlluniau ariannol, gan gadw lefel darbodus o reserfau.
  - Ansicrwydd economaidd yn parhau yn sgil terfynu aelodaeth y DU o'r Undeb Ewropeaidd a gall hyn effeithio rhai ffactorau a phenderfyniadau cyllidol gan yr Awdurdod.

- Mae'r argyfwng Covid-19 cyfredol yn parhau yn her ariannol i'r Cyngor yn y tymor byr a chanolig.

Gwariant Cyfalaf yn 2020/21

Yn 2020/21 gwariodd y Cyngor £27.7m ar gynlluniau cyfalaf. Dengys y tabl canlynol fanylion y gwariant yma ynghyd â'r modd y cafodd ei ariannu.

TABL 3 - CRYNODEB O WARIANT CYFALAF A'I ARIANNU

2019/20 £'000		2020/21 £'000
8,757	Addysg	7,464
1,926	Amgylchedd	3,468
0	Cefnogaeth Gorfforaethol	161
926	Cyllid	749
1,037	Economi a Chymuned	1,175
5,328	Tai ac Eiddo	4,689
1,926	Oedolion, Iechyd a Llesiant	1,914
303	Plant a Chefnogi Teuluoedd	744
8,229	Priffyrdd a Bwrdeistrefol	4,798
637	Ymgynghoriaeth Gwynedd	2,505
29,069		**27,667**
	ARIANNWYD GAN -	
5,979	Benthyciadau	4,128
20,083	Grantiau a Chyfraniadau	22,264
423	Derbyniadau Cyfalaf	43
2,584	Refeniw a Chronfeydd Eraill	1,232
29,069		**27,667**

- Cynhwysir Gwariant Refeniw wedi ei Ariannu o Gyfalaf drwy Statud o £5.1m yn y tabl uchod. Ad-dalwyd y gwariant yma i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr yn ystod y flwyddyn. Cyfanswm ychwanegiadau Asedau Anghyfredol ac Asedau ar Gael i'w Gwerthu oedd £25m fel y dangosir yn Nodyn 15 a 20.

- Roedd Dyled Benthyciadau'r Cyngor ar 31 Mawrth 2021 yn £110.2m – lleihad o £15.3m (o £125.5m) yn ystod y flwyddyn. Gwnaethpwyd ad-daliadau o £20.6m yn unol â thelerau'r benthyciadau unigol.

Darpariaethau ac Arian wrth Gefn

Yn ychwanegol at y Balans Cyffredinol heb ei glustnodi o £9.4m, roedd gan y Cyngor ddarpariaethau o £8.1m, reserfau eraill a glustnodwyd o £79.4m a balansau ysgolion o £10.8m. Cyfanswm y rhain oedd £107.7m. Ceir manylion yn y Fantolen, Datganiad o'r Symudiad Mewn Reserfau a Nodyn 10 a 22.

Adolygwyd digonolrwydd cronfeydd penodol a darpariaethau'r Cyngor gan y Pennaeth Cyllid wrth gau'r cyfrifon eleni, yn unol â'r polisi a gymeradwywyd. Llwyddodd yr adolygiad i gynaeafu £170k o adnoddau, a cymeradwyodd y Cabinet (yn ei gyfarfod ar 18 Mai 2021) i'w ddefnyddio i gynorthwyo i gyllido sefyllfa gorwariant yn yr Adran Plant a Theuluoedd.

Cymeradwyodd y Cabinet i wneud defnydd o £600k o falansau cyffredinol y Cyngor, trosglwyddo £4m i gronfa Trawsffurfio y Cyngor i gefnogi gwaith trawsffurfiol ac o natur un-tro, ac i neilltuo £2.5m i gronfa ar gyfer trefniadau adfer yn sgil Covid-19.

Covid-19 a Grantiau'r Llywodraeth

Oherwydd ardrawiad Covid-19, gwelwyd nifer fawr o grantiau a chymorth ariannol newydd ar gael gan y Llywodraeth. Fel sydd wedi ei nodi yn flaenorol, rhwng digolledu'r Cyngor am wariant ychwanegol, Furlough a cholled incwm, bu i'r Cyngor dderbyn dros £20 miliwn o gymorth gan y Llywodraeth yn ystod 2020/21. Gweler ddadansoddiad yn adroddiad all-dro refeniw i'r Cabinet 18 Mai 2021.
https://democratiaeth.gwynedd.llyw.cymru//documents/s30121/Eitem%2011%20-%20Atodiad%203%20-%20Covid-19.pdf?LLL=1
Mae grantiau eraill wedi ein galluogi i dalu costau ychwanegol cysylltiedig â'r pandemig ar gyfer gwasanaethau sy'n cael eu comisiynu gan gynnwys y Sector Gofal. Hefyd, gofynnwyd i ni weinyddu nifer o grantiau neu gymorth ariannol ar ran Llywodraeth Cymru, gan gynnwys dosbarthiad grantiau i fusnesau y sir yn ystod y cyfnodau clo, taliadau i weithwyr gofal, a grantiau llawrydd y celfyddydau (Nodyn 28).

Cronfa Bensiwn

Mae gan y Cyngor (fel cyflogwr) ymrwymiad net yn deillio o'u cyfran o asedau ac ymrwymiadau Cronfa Bensiwn Gwynedd, sydd wedi ei gyfrifo yn unol â Safonau Cyfrifo Rhyngwladol 19. Mae'r Fantolen yn cynnwys asesiad gan Actiwari y Gronfa, Hymans Robertson, o gyfran y Cyngor o ymrwymiad y Gronfa Bensiwn. Mae'r ymrwymiad net yma wedi cynyddu £119m i £364m yn 2020/21. Gweler Nodyn 38 am wybodaeth bellach.

Sefyllfa ar un pwynt mewn amser yw'r ymrwymiad pensiwn net. Gall prisiau'r farchnad gynyddu neu leihau yn sylweddol yn y tymor byr ac felly nid oes modd meintoli'r effaith tymor hir bydd symudiad o'r fath yma ym mhrisiau'r farchnad yn ei gael ar y Gronfa Bensiwn. Cafodd prisiad diwethaf ei gynnal ar 31 Mawrth 2019, gyda'r nesaf i'w gynnal 31 Mawrth 2022.

Llywodraethu

Mae Cyngor Gwynedd yn gyfrifol am sicrhau bod trefniadau llywodraethu cadarn yn bodoli, er hwyluso gweithrediad effeithiol ei swyddogaethau, sy'n cynnwys trefniadau ar gyfer rheoli risg. Mae gwybodaeth bellach wedi ei gynnwys o fewn y Datganiad Llywodraethu Blynyddol.

Polisïau Cyfrifo

Mae'r polisïau cyfrifo presennol y Cyngor wedi eu haddasu i adlewyrchu cyfarwyddiadau CIPFA yn y Côd Ymarfer ar Gyfrifo ar gyfer Awdurdodau Lleol yn y Deyrnas Unedig 2020/21.

Newidiadau mewn Polisïau Cyfrifeg ac i'r Datganiad o'r Cyfrifon

Mae polisiau cyfrifo presennol y Cyngor wedi eu haddasu i adlewyrchu y newidiadau sydd yn ofynnol yn unol ag arferion cyfrifo cywir yn unig, yn dilyn addasiadau sydd yn weithredol ar gyfer y flwyddyn ariannol 2020/21 i Gôd Ymarfer ar Gyfrifo ar gyfer Awdurdodau Lleol yn y Deyrnas Unedig.

Gwybodaeth Bellach

Mae Datganiad o'r Cyfrifon ar gael ar wefan Cyngor Gwynedd sef www.gwynedd.llyw.cymru.

Ceir gwybodaeth bellach am y cyfrifon gan:

Ffion Madog Evans	neu	Sian Pugh
Uwch Reolwr Cyllid		Cyfrifydd Grwp – Corfforaethol a Phrosiectau
01286 679133		01286 679134

Adran Cyllid
Cyngor Gwynedd
Swyddfa'r Cyngor
Caernarfon
Gwynedd
LL55 1SH

Mae hyn yn rhan o bolisi'r Cyngor i ddarparu gwybodaeth lawn am weithgareddau'r Cyngor. Yn ychwanegol, mae gan aelodau'r cyhoedd sydd yn dymuno, hawl statudol i arolygu'r cyfrifon cyn cwblheir yr archwiliad. Hysbysir argaeledd y cyfrifon i'w harolygu ar wefan y Cyngor ar yr adeg briodol.

CYNGOR GWYNEDD

DATGANIAD O'R CYFRIFON

DATGANIAD O GYFRIFOLDEBAU AM Y DATGANIAD O'R CYFRIFON

CYFRIFOLDEB Y CYNGOR

Mae'n ofynnol ar Gyngor Gwynedd i wneud trefniadau ar gyfer iawn weinyddiad o'i faterion ariannol ac i sicrhau y rhoddir cyfrifoldeb am weinyddu'r materion hynny i un o'i swyddogion. Yng Nghyngor Gwynedd, y Pennaeth Cyllid yw'r "Swyddog Adran 151" hwnnw. Cyfrifoldeb y Cyngor hefyd yw rheoli ei weithgareddau er mwyn sicrhau defnydd effeithiol, effeithlon ac economaidd o'i adnoddau, gwarchod ei asedau, a chymeradwyo'r Datganiad o'r Cyfrifon.

CYFRIFOLDEB Y PENNAETH CYLLID

Y Pennaeth Cyllid sy'n gyfrifol am baratoi Datganiad Cyfrifon y Cyngor yn unol â'r ymarfer priodol fel a osodir allan yn y *Côd Ymarfer CIPFA/LASAAC ar Gyfrifo ar gyfer Awdurdodau Lleol yn y Deyrnas Unedig* ("y Côd").

Wrth baratoi'r Datganiad o'r Cyfrifon, mae'r Pennaeth Cyllid wedi dewis polisïau cyfrifo priodol gan eu defnyddio'n gyson; wedi ffurfio barnau a gwneud amcangyfrifon a oedd yn rhesymol a darbodus ac yn cydymffurfio â'r Côd.

Hefyd, mae'r Pennaeth Cyllid wedi cadw cofnodion cyfrifo priodol a chyfamserol, ac wedi cymryd camau rhesymol i ddarganfod a gwarchod rhag twyll ac unrhyw anghysondebau eraill.

TYSTYSGRIF Y SWYDDOG CYLLIDOL CYFRIFOL

Tystiaf fod y Datganiad o'r Cyfrifon wedi ei baratoi yn unol â'r trefniadau uchod. Mae'r Datganiad yn cyflwyno darlun cywir a theg o sefyllfa ariannol Cyngor Gwynedd ar 31 Mawrth 2021, ac incwm a gwariant y Cyngor am y flwyddyn a ddaeth i ben bryd hynny.

28 Mai 2021

Dafydd L. Edwards B.A., C.P.F.A., I.R.R.V.
Pennaeth Cyllid, Cyngor Gwynedd

DADANSODDIAD GWARIANT AC ARIANNU

Mae'r Dadansoddiad Gwariant ac Ariannu yn dangos sut mae gwariant blynyddol yn cael ei wario a'i ariannu o adnoddau (grantiau llywodraeth, treth cyngor a threthi busnes) gan awdurdodau lleol o'i gymharu â'r adnoddau sy'n cael eu defnyddio neu eu hennill gan awdurdodau yn unol â threfn cyfrifo cyffredinol arferol. Mae hefyd yn dangos sut mae'r gwariant yn cael ei ddyrannu i bwrpas gwneud penderfyniadau rhwng adrannau y Cyngor. Mae incwm a gwariant sydd fel arfer yn cael ei gyfrifo yn unol â threfn cyfrifo cyffredinol arferol yn cael ei gyflwyno yn fanylach yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr.

DADANSODDIAD GWARIANT AC ARIANNU

2019/20 Gwariant Net i'w Ariannu gan falansau'r Gronfa Gyffredinol £'000	2019/20 Addasiadau rhwng y sail Cyfrifo a'r sail Ariannu (gweler Nodyn 9) £'000	2019/20 Gwariant Net yn y Datganiad Gwariant ac Incwm Cynhwysfawr £'000		2020/21 Gwariant Net i'w Ariannu gan falansau'r Gronfa Gyffredinol £'000	2020/21 Addasiadau rhwng y sail Cyfrifo a'r sail Ariannu (gweler Nodyn 9) £'000	2020/21 Gwariant Net yn y Datganiad Gwariant ac Incwm Cynhwysfawr £'000
85,311	10,703	96,014	Addysg	84,230	29,275	113,505
7,488	2,072	9,560	Cefnogaeth Gorfforaethol	7,140	1,675	8,815
6,110	1,644	7,754	Cyllid	5,738	1,393	7,131
4,081	3,370	7,451	Economi a Chymuned	3,240	3,062	6,302
51,508	5,997	57,505	Oedolion, Iechyd a Llesiant	53,842	4,036	57,878
17,968	1,848	19,816	Plant a Chefnogi Teuluoedd	18,604	1,142	19,746
24,492	10,631	35,123	Priffyrdd a Bwrdeistrefol (yn cynnwys Cefnffyrdd*)	21,030	7,023	28,053
3,695	4,336	8,031	Amgylchedd	3,139	4,081	7,220
3,205	3,906	7,111	Tai ac Eiddo	2,957	1,995	4,952
1,652	257	1,909	Tim Rheoli Corfforaethol a Chyfreithiol	1,515	119	1,634
65	1,309	1,374	Ymgynghoriaeth Gwynedd	(298)	911	613
14,482	2,728	17,210	Corfforaethol	12,048	(494)	11,554
220,057	**48,801**	**268,858**	**Cost Gwasanaethau**	**213,185**	**54,218**	**267,403**
24,083	(171)	23,912	Gwariant Gweithredol Arall	25,037	(152)	24,885
15,571	(2,440)	13,131	Gwariant ac Incwm Ariannu a Buddsoddi	14,450	(2,608)	11,842
(265,916)	(18,252)	(284,168)	Treth ac Incwm Grant Amhenodol	(281,141)	(21,577)	(302,718)
(6,205)	**27,938**	**21,733**	**(Gwarged)/Diffyg ar Ddarpariaeth Gwasanaethau**	**(28,469)**	**29,881**	**1,412**
(64,885)			Balans Agoriadol y Gronfa Gyffredinol	(71,090)		
(6,205)			(Gwarged)/Diffyg ar y Gronfa Gyffredinol yn y flwyddyn	(28,469)		
(71,090)			Balans Cau y Gronfa Gyffredinol	**(99,559)**		

* Cefnffyrdd - Addasiadau perthnasol i Asiantaeth Cefnffyrdd Gogledd a Chanolbarth Cymru

DATGANIAD INCWM A GWARIANT CYNHWYSFAWR

Dengys y datganiad hwn y gost gyfrifyddol yn y flwyddyn o ddarparu gwasanaethau yn unol â pholisïau cyfrifeg gyffredinol dderbyniol, yn hytrach na'r swm i'w ariannu o drethiant. Mae Awdurdodau yn codi trethiant i gyflenwi gwariant yn unol â rheoliadau; gall hyn fod yn wahanol i'r gost gyfrifyddol. Dengys y sefyllfa trethiant yn y Dadansoddiad Gwariant ac Ariannu ac yn y Datganiad o'r Symudiad Mewn Reserfau.

2019/20					2020/21		
Gwariant Gros	Incwm Gros	Gwariant Net		*Nodyn*	Gwariant Gros	Incwm Gros	Gwariant Net
£'000	£'000	£'000			£'000	£'000	£'000
119,901	(23,887)	96,014	Addysg		140,490	(26,985)	113,505
11,035	(1,475)	9,560	Cefnogaeth Gorfforaethol		10,983	(2,168)	8,815
10,288	(2,534)	7,754	Cyllid		11,120	(3,989)	7,131
13,017	(5,566)	7,451	Economi a Chymuned		13,765	(7,463)	6,302
85,377	(27,872)	57,505	Oedolion, Iechyd a Llesiant		88,223	(30,345)	57,878
32,763	(12,947)	19,816	Plant a Chefnogi Teuluoedd		33,312	(13,566)	19,746
52,031	(16,908)	35,123	Priffyrdd a Bwrdeistrefol (yn cynnwys Cefnffyrdd*)		49,250	(21,197)	28,053
16,100	(8,069)	8,031	Amgylchedd		18,459	(11,239)	7,220
10,865	(3,754)	7,111	Tai ac Eiddo		14,744	(9,792)	4,952
2,796	(887)	1,909	Tim Rheoli Corfforaethol a Chyfreithiol		2,083	(449)	1,634
6,776	(5,402)	1,374	Ymgynghoriaeth Gwynedd		6,190	(5,577)	613
45,501	(28,291)	17,210	Corfforaethol		43,992	(32,438)	11,554
406,450	**(137,592)**	**268,858**	**Cost Gwasanaethau**		**432,611**	**(165,208)**	**267,403**
24,083	(171)	23,912	Gwariant Gweithredol Arall	*11*	25,037	(152)	24,885
13,677	(546)	13,131	Gwariant ac Incwm Ariannu a Buddsoddi	*12*	12,270	(428)	11,842
0	(284,168)	(284,168)	Treth ac Incwm Grant Amhenodol	*13*	0	(302,718)	(302,718)
444,210	**(422,477)**	**21,733**	**(Gwarged)/Diffyg ar Ddarpariaeth Gwasanaethau**		**469,918**	**(468,506)**	**1,412**
		(6,070)	(Gwarged)/Diffyg yn deillio o ailbrisio Asedau Sefydlog	*23.1*			(52,103)
		1,293	(Gwarged)/Diffyg yn deillio o ailbrisio Offerynnau Ariannol	*23.3*			(655)
		(171)	(Gweddill)/Diffyg yn deilio o ailbrisio Offerynnau Ariannol sydd ar gael i'w gwerthu	*23.3*			0
		(84,580)	Ailfesuriad o'r buddion pensiwn diffiniedig net ymrwymiadau/(asedau)	*23.5*			100,979
		(89,528)	**(Incwm) a Gwariant Cynhwysfawr Arall**				**48,221**
		(67,795)	**(Cyfanswm) Incwm a Gwariant Cynhwysfawr**				**49,633**

* Cefnffyrdd - Addasiadau perthnasol i Asiantaeth Cefnffyrdd Gogledd a Chanolbarth Cymru

DATGANIAD O'R SYMUDIAD MEWN RESERFAU

Dengys y Datganiad o'r Symudiadau Mewn Reserfau y symudiad o ddechrau'r flwyddyn i'r diwedd mewn gwahanol reserfau a ddelir gan yr Awdurdod, wedi eu dadansoddi i 'reserfau defnyddiadwy' (h.y. y rhai hynny sy'n gymwysedig i ariannu gwariant neu leihau trethiant lleol) a 'reserfau na ellir eu defnyddio'. Mae'r Datganiad yn dangos sut mae'r symudiadau yn y flwyddyn yn reserfau'r Awdurdod yn cael eu torri lawr rhwng enillion a cholledion yn unol ag ymarferion cyfrifo sy'n gyffredinol gydnabyddedig. A hefyd yn dangos yr addasiadau statudol sy'n ofynnol i ddychwelyd at y swm godir ar y dreth cyngor ar gyfer y flwyddyn. Mae'r llinell Cynnydd/Gostyngiad Net yn dangos symudiadau statudol y Gronfa Gyffredinol yn y flwyddyn yn dilyn yr addasiadau hyn.

		Gwybodaeth ychwanegol			**Datganiad o'r Symudiad Mewn Reserfau**					
	Nodyn	*Balans Cronfa Gyffredinol heb glustnodi*	*Reserfau Cronfa Gyffredinol a Glustnodwyd*	*Cyfanswm Balansau Ysgolion*	Balans Cronfa Gyffredinol	Reserf Derbyniadau Cyfalaf	Grantiau Cyfalaf heb eu defnyddio	**Cyfanswm Reserfau Defnyddiadwy**	**Reserfau na ellir eu defnyddio**	**Cyfanswm Reserfau'r Awdurdod**
		£'000	*£'000*	*£'000*	£'000	£'000	£'000	**£'000**	**£'000**	**£'000**
Balans 31 Mawrth 2019 a ddygwyd ymlaen		*(7,070)*	*(53,815)*	*(4,000)*	(64,885)	(2,140)	(6,020)	**(73,045)**	**27,844**	**(45,201)**
Trawsnewid i SAARh 9 a SAARh15	**17**	*4*	*0*	*0*	4	0	0	**4**	**0**	**4**
Symudiad mewn reserfau yn 2019/20										
Cyfanswm Incwm a Gwariant Cynhwysfawr		*21,729*	*0*	*0*	21,729	0	0	**21,729**	**(89,528)**	**(67,799)**
Addasiadau rhwng sail cyfrifo a sail ariannu dan y rheoliadau	9	*(27,938)*	*0*	*0*	(27,938)	(71)	1,295	**(26,714)**	**26,714**	**0**
(Cynnydd)/Gostyngiad yn 2019/20		*(6,205)*	*0*	*0*	(6,205)	(71)	1,295	**(4,981)**	**(62,814)**	**(67,795)**
Trosglwyddiadau i/o Reserfau a Glustnodwyd	*10*	*5,703*	*(5,370)*	*(333)*	0	0	0	**0**	**0**	**0**
(Cynnydd)/Gostyngiad yn 2019/20 (yn dangos Trosglwyddiadau i Reserfau a Glustnodwyd)		*(502)*	*(5,370)*	*(333)*	(6,205)	(71)	1,295	**(4,981)**	**(62,814)**	**(67,795)**
Balans 31 Mawrth 2020 a ddygwyd ymlaen		*(7,572)*	*(59,185)*	*(4,333)*	(71,090)	(2,211)	(4,725)	**(78,026)**	**(34,970)**	**(112,996)**
Symudiad mewn reserfau yn 2020/21										
Cyfanswm Incwm a Gwariant Cynhwysfawr		*1,412*	*0*	*0*	1,412	0	0	**1,412**	**48,220**	**49,632**
Addasiadau rhwng sail cyfrifo a sail ariannu dan y rheoliadau	9	*(29,881)*	*0*	*0*	(29,881)	(162)	(1,261)	**(31,304)**	**31,304**	**0**
(Cynnydd)/Gostyngiad yn 2020/21		*(28,469)*	*0*	*0*	(28,469)	(162)	(1,261)	**(29,892)**	**79,524**	**49,632**
Trosglwyddiadau i/o Reserfau a Glustnodwyd	*10*	*26,629*	*(20,209)*	*(6,420)*	0	0	0	**0**	**0**	**0**
(Cynnydd)/Gostyngiad yn 2020/21 (yn dangos Trosglwyddiadau i Reserfau a Glustnodwyd)		*(1,840)*	*(20,209)*	*(6,420)*	(28,469)	(162)	(1,261)	(29,892)	79,524	49,632
Balans 31 Mawrth 2021 a ddygwyd ymlaen		*(9,412)*	*(79,394)*	*(10,753)*	(99,559)	(2,373)	(5,986)	**(107,918)**	**44,554**	**(63,364)**

Y FANTOLEN

Dengys y Fantolen werth asedau ac ymrwymiadau'r Awdurdod ar ddyddiad y Fantolen. Mae asedau net yr Awdurdod (asedau llai ymrwymiadau) yn cyfateb i'r reserfau a ddelir gan yr Awdurdod. Adroddir ar y reserfau mewn dau gategori. Y categori cyntaf o reserfau yw'r reserfau defnyddiadwy, h.y. y reserfau hynny y gall yr Awdurdod eu defnyddio i ddarparu gwasanaethau, yn amodol ar yr angen i gadw lefel ddoeth o reserfau ac unrhyw gyfyngiad statudol o'u defnydd (er enghraifft, y Reserf Derbyniadau Cyfalaf a ddefnyddir i gyllido gwariant cyfalaf neu ad-dalu dyled yn unig). Yr ail gategori o reserfau yw'r rhai hynny na all yr Awdurdod eu defnyddio i ddarparu gwasanaethau. Mae'r categori yma o reserfau yn cynnwys reserfau gydag elw a cholledion heb eu gwireddu (er enghraifft, y Reserf Ailbrisio), ble nad yw'r symiau ar gael i'w defnyddio i ddarparu gwasanaethau dim ond pan werthir yr asedau yn unig; a reserfau gyda gwahaniaethau amseriad fel y dangosir ar linell 'Addasiadau rhwng sail cyfrifo a sail ariannu yn unol â rheoliadau' o'r Datganiad o'r Symudiad mewn Reserfau.

31 Mawrth 2020		*Nodyn*	**31 Mawrth 2021**	
£'000			**£'000**	
461,009	Eiddo, Offer a Chyfarpar	*15*	496,716	
60	Asedau Treftadaeth		60	
165	Eiddo Buddsoddi	*16*	165	
1,960	Asedau Gweddilliol	*15*	2,183	
17	Buddsoddiadau Tymor Hir	*17*	17	
3,948	Dyledwyr Tymor Hir	*17*	4,371	
467,159	**Asedau Tymor Hir**		**503,512**	
11,259	Buddsoddiadau Tymor Byr	*17*	34,918	*
73	Asedau ar gael i'w Gwerthu	*20*	73	
1,367	Stoc		1,948	
76,415	Dyledwyr Tymor Byr	*18*	84,232	
14,900	Arian a Chyfwerthoedd Arian	*19*	28,618	*
104,014	**Asedau Cyfredol**		**149,789**	
(22,338)	Gorddrafft Banc	*19*	(24,180)	
(21,112)	Benthyciadau Tymor Byr	*17*	(7,090)	
(53,149)	Credydwyr Tymor Byr	*21*	(74,059)	
(304)	Darpariaethau Tymor Byr	*22*	(315)	
(1,443)	Derbyniadau Grantiau Cyfalaf a Refeniw o Flaen Llaw	*32*	(6,585)	
(98,346)	**Ymrwymiadau Cyfredol**		**(112,229)**	
(7,850)	Darpariaethau Tymor Hir	*22*	(7,752)	
(104,346)	Benthyciadau Tymor Hir	*17*	(103,110)	
(244,644)	Ymrwymiad Pensiwn	*38*	(363,852)	
(1,540)	Ymrwymiadau Prydlesau Cyllidol	*35*	(1,370)	
(1,451)	Derbyniadau Grantiau Cyfalaf a Refeniw o Flaen Llaw	*32*	(1,624)	
(359,831)	**Ymrwymiadau Tymor Hir**		**(477,708)**	
112,996	**Asedau Net**		**63,364**	
(78,026)	Reserfau Defnyddiadwy		(107,918)	
(34,970)	Reserfau na ellir eu defnyddio	*23*	44,554	
(112,996)	**Cyfanswm Reserfau**		**(63,364)**	

* Mae £16.2m sydd yn berthnasol i'r Bwrdd Uchelgais Economaidd Gogledd Cymru wedi ei gynnwys yn y ffigyrau arian a buddsoddiadau tymor byr uchod.

DATGANIAD LLIF ARIAN

Dengys y Datganiad Llif Arian y newidiadau mewn arian a chyfwerthoedd arian yr Awdurdod yn ystod y cyfnod adrodd. Trwy rannu'r llif arian yn weithgareddau gweithredu, buddsoddi ac ariannu, dengys y datganiad sut mae'r Awdurdod yn cynhyrchu a defnyddio arian a chyfwerthoedd arian. Mae cyfanswm y llif arian net o weithgareddau gweithredu yn ddangosydd allweddol o faint o weithgareddau'r Awdurdod a ariennir trwy incwm grant a threthiant neu gan dderbynyddion y gwasanaethau a ddarperir gan yr Awdurdod. Mae'r Gweithgareddau Buddsoddi yn cynrychioli'r all-lif arian a wnaed am adnoddau y bwriedir eu defnyddio i gyfrannu tuag at ddarpariad gwasanaethau'r Awdurdod yn y dyfodol. Mae'r llif arian a gyfyd o Weithgareddau Ariannu yn ddefnyddiol i ragweld yr hawl sydd gan ddarparwyr cyfalaf (h.y. benthyciadau) ar lif arian yr Awdurdod yn y dyfodol.

2019/20 **£'000**		***Nodyn***	**2020/21** **£'000**
21,733	(Gwarged)/Diffyg Net ar Ddarpariaeth Gwasanaethau		1,412
(36,412)	Addasiadau i'r gwarged neu ddiffyg net ar ddarparu gwasanaethau am symudiadau anariannol	*24a*	(81,082)
548	Addasiadau am eitemau cynwysedig yn y gwarged neu ddiffyg net ar ddarparu gwasanaethau sydd yn weithgareddau buddsoddi neu ariannu	*24b*	222
(14,131)	Llif Arian Net o Weithgareddau Gweithredu		(79,448)
22,295	Gweithgareddau Buddsoddi	*25*	52,154
(16,613)	Gweithgareddau Ariannu	*26a*	15,418
(8,449)	(Cynnydd)/lleihad net mewn arian a chywerthoedd arian		(11,876)
15,887	Arian a chywerthoedd arian ar ddechrau'r cyfnod adrodd	*19*	7,438
7,438	**Arian a chywerthoedd arian ar ddiwedd y cyfnod adrodd**	*19*	**(4,438)**

NODIADAU I'R CYFRIFON

NODYN 1 - POLISÏAU CYFRIFO

1.1 Egwyddorion Cyffredinol

Mae'r Datganiad o'r Cyfrifon yn crynhoi trafodion yr Awdurdod yn y flwyddyn ariannol 2020/21 a'r sefyllfa ar ddiwedd y flwyddyn honno, sef 31 Mawrth 2021. Mae'r Rheoliadau Cyfrifon ac Archwilio (Cymru) (Diwygio) 2018 yn ei gwneud yn ofynnol i'r Awdurdod baratoi Datganiad o'r Cyfrifon yn flynyddol, a hynny yn unol ag arferion cyfrifo cywir. Mae'r arferion hyn wedi eu cynnwys yn bennaf yn y *Côd Ymarfer ar Gyfrifo ar gyfer Awdurdodau Lleol yn y Deyrnas Unedig 2020/21* ac yn cael eu cefnogi gan Safonau Adrodd Ariannol Rhyngwladol (SAARh).

Confensiwn cost hanesyddol yw'r egwyddor cyfrifo sydd wedi ei fabwysiadu'n bennaf yn y Datganiad o'r Cyfrifon, wedi'i addasu gan ailbrisiad rhai categorïau o asedau anghyfredol ac offerynnau ariannol. Mae y cyfrifon wedi eu paratoi ar sail busnes gweithredol.

Mewn perthynas â pholisi yn ymwneud a chyfalafu gwariant, ein hymarferiad yw gweithredu ar sail natur y gwariant yn hytrach na lefel penodol o wariant.

1.2 Croniadau Incwm a Gwariant

Cyfrifir am weithgareddau yn y flwyddyn y maent yn digwydd, nid pan wneir neu dderbynnir taliadau arian parod.

- Bydd y refeniw o gytundebau gyda derbynwyr gwasanaeth, boed am wasanaeth neu nwyddau, yn cael ei adnabod pan fydd y gwasanaeth neu'r nwyddau yn cael eu trosglwyddo i dderbynnydd y gwasanaeth yn unol â'r rhwymedigaethau perfformiad y cytundeb.
- Bydd cyflenwadau yn cael eu trin fel gwariant fel maent yn cael eu treulio – pan fydd bwlch rhwng y dyddiad mae'r cyflenwadau wedi eu derbyn a'u treulio, byddant yn cael eu dal fel stoc ar y Fantolen.
- Bydd treuliau, mewn cysylltiad â'r gwasanaeth a dderbyniwyd (gan gynnwys gwasanaeth gan weithwyr cyflogedig) yn cael eu cofnodi fel gwariant pan fydd y gwasanaeth wedi ei dderbyn yn hytrach na pan fydd y taliad yn cael ei wneud.
- Bydd llog sy'n cael ei dderbyn o fuddsoddiadau a'r llog sydd yn daladwy ar fenthyciadau yn cael ei gyfrifo yn ôl eu trefn fel incwm a gwariant ar sail cyfradd llog effeithiol yr offeryn ariannol yn hytrach nag i'r llif arian sydd wedi ei bennu gan y cytundeb.
- Ble mae refeniw a gwariant wedi eu hadnabod ond nid yw'r arian wedi ei dderbyn neu ei dalu, bydd rhaid creu dyledwr neu gredydwr am y symiau perthnasol ar y Fantolen. Ble mae tebygolrwydd o beidio casglu'r ddyled, bydd rhaid lleihau gwerth y dyledion a chodi tâl ar refeniw yn gwariant ac incwm ariannu a buddsoddi am yr incwm sydd yn annhebygol o gael ei gasglu.

1.3 Arian a Chyfwerthoedd Arian

Caiff unrhyw fuddsoddiadau tymor byr sydd gan yr Awdurdod, y mae modd eu troi'n arian yn rhwydd, a gyda risg isel o newid yn eu gwerth, eu categoreiddio fel cyfwerthoedd arian a'u cynnwys fel Arian a Chyfwerthoedd Arian ar y Fantolen. Adnau tymor byr gyda sefydliadau ariannol sydd ar gael ar unwaith ar ddyddiad y Fantolen yw'r buddsoddiadau a gynhwysir yn y diffiniad hwn.

1.4 Asedau Dibynnol / Ymrwymiadau Dibynnol

Ceir ased dibynnol pan fo digwyddiad sy'n rhoi ased posib i'r Awdurdod ble bydd ei fodolaeth ond yn cael ei gadarnhau gan ddigwyddiad neu fel arall o ddigwyddiadau ansicr i'r dyfodol sydd ddim yn gyfan gwbl o fewn rheolaeth yr Awdurdod.

Ceir ymrwymiad dibynnol pan fo digwyddiad sy'n arwain at rwymedigaeth posib ar ran yr Awdurdod ble bydd ei fodolaeth yn cael ei gadarnhau gan ddigwyddiad neu fel arall o ddigwyddiadau ansicr i'r dyfodol sydd ddim yn gyfan gwbl o fewn rheolaeth yr Awdurdod. Ceir ymrwymiad dibynnol yn ogystal pan fod amgylchiadau y gwneir darpariaeth amdanynt fel arfer, ond unai, nid yw'n debygol y bydd angen all-lif o adnoddau, neu, ni ellir mesur maint y rhwymedigaeth yn ddibynadwy.

Nid yw asedau ac ymrwymiadau dibynnol yn cael eu datgan ar y Fantolen, ond yn hytrach o fewn y nodyn Ymrwymiadau Dibynnol ac Asedau Dibynnol yn y cyfrifon.

NODYN 1 - POLISÏAU CYFRIFO (parhad)

1.5 Corfforaethol

Mae’r pennawd Corfforaethol yn cynnwys eitemau yn ymwneud â ffurfio polisïau corfforaethol a gweithgareddau aelodau, a chostau sydd yn gysylltiedig â rhedeg yr Awdurdod.

1.6 Buddiannau Gweithwyr

1.6.1 Buddion sy’n Daladwy yn Ystod Cyflogaeth

Buddion tymor byr yw’r rhai hynny sydd yn ddyledus o fewn 12 mis i ddiwedd y flwyddyn. Maent yn cynnwys buddion megis cyflogau, tâl gwyliau a thâl salwch i weithwyr cyfredol ac maent yn cael eu hadnabod fel cost am wasanaethau yn y flwyddyn y mae’r gweithiwyr yn gwasanaethu’r Awdurdod. Gwneir croniad ar gyfer cost hawl gwyliau (neu unrhyw amser i ffwrdd o’r gwaith e.e. amser wedi ei gronni) sydd yn ddyledus i’r gweithwyr ond sydd heb ei gymryd cyn diwedd y flwyddyn ac yn cael ei gario drosodd i’r flwyddyn ariannol nesaf. Mae cost y croniad yn mynd yn erbyn Gwarged neu Ddiffyg ar Ddarpariaeth Gwasanaethau, ond wedyn yn cael ei wrth-droi drwy’r Datganiad o’r Symudiad mewn Reserfau i’r cyfrif absenoldebau cronedig fel bod cost y buddion gwyliau yn mynd yn erbyn y flwyddyn ariannol y cymerir y gwyliau.

1.6.2 Buddion Terfynu Cyflogaeth

Mae buddion terfynu cyflogaeth yn daladwy o ganlyniad i benderfyniad gan yr Awdurdod i derfynu cyflogaeth swyddog cyn y dyddiad ymddeol arferol neu o ganlyniad i benderfyniad swyddog i dderbyn diswyddiad yn wirfoddol ac fe’u codir ar sail addasiad croniad yn erbyn y gwasanaeth priodol neu, lle mae’n berthnasol, i’r llinell Gwasanaethau Corfforaethol yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr unai pan na all yr Awdurdod dynnu’r cynnig o’r buddion hynny yn ôl neu pan fo’r Awdurdod yn cydnabod cost o ail-strwythuro, p’run bynnag sydd gyntaf.

Pan fo buddion terfynu cyflogaeth yn cynnwys ychwanegiadau i bensiynau mae’r ddarpariaeth statudol yn golygu y dylai Cronfa’r Cyngor dderbyn y gost sydd yn daladwy gan yr Awdurdod i’r gronfa bensiwn neu i’r pensiynwr yn y flwyddyn, yn hytrach na’r swm sydd wedi ei gyfrifo yn unol â’r safonau cyfrifeg berthnasol. Yn y Datganiad o’r Symudiad mewn Reserfau mae angen neilltuo symiau i ac o’r gronfa bensiwn er mwyn diddymu’r credydau a’r debydau damcaniaethol am fuddion terfynu pensiwn ychwanegol a rhoi’r debydau am yr arian a dalwyd i’r Gronfa Bensiwn a’r pensiynwyr ac unrhyw symiau taladwy ond sydd heb eu talu at ddiwedd y flwyddyn yn eu lle.

1.6.3 Buddion Ôl-gyflogaeth

Mae gweithwyr yr Awdurdod yn aelodau o ddau gynllun pensiwn:

- Y Cynllun Pensiwn Athrawon, a weinyddir gan Capita Teachers' Pensions ar ran Adran Addysg Llywodraeth San Steffan.
- Y Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol, a weinyddir gan Gronfa Bensiwn Gwynedd yng Nghyngor Gwynedd.

Mae’r ddau gynllun yn darparu buddion diffiniedig i’w haelodau (pensiynau a lymp-symiau ymddeoliad) sydd wedi eu hennill yn ystod eu hamser gyda’r Awdurdod.

Fodd bynnag, mae trefniadau’r cynllun athrawon yn golygu nad yw ymrwymiadau’r buddion hynny yn cael eu hadnabod i’r Awdurdod. Mae’r cynllun felly yn cael ei gyfrifo fel petai yn gynllun cyfraniadau diffiniedig ac nid yw ymrwymiadau ar gyfer taliadau yn y dyfodol yn cael eu cydnabod yn y Fantolen. Mae’r llinellau Addysg a Plant a Chefnogi Teuluoedd yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr yn cynnwys cost cyfraniadau'r cyflogwr sy’n daladwy i’r Cynllun Pensiwn Athrawon yn y flwyddyn.

1.6.4 Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol

Mae gan bob aelod arall o’r staff, yn amodol ar rai meini prawf, yr hawl i fod yn aelod o’r Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol. Mae’r costau pensiwn a godir ar gyfrifon yr Awdurdod ar gyfer y dosbarth yma o weithwyr yn cael eu pennu gan weinyddwyr y gronfa ac yn cynrychioli cyfran sefydlog o gyfraniad y gweithwyr i’r cynllun.

Mae’r Cynllun Llywodraeth Leol yn cael ei drin fel cynllun budd diffiniedig.

Mae ymrwymiadau Cronfa Bensiwn Gwynedd sydd i’w priodoli i’r Awdurdod yn cael eu cynnwys yn y Fantolen ar sail actiwaraidd drwy’r dull rhagamcanu unedau h.y. asesiad o daliadau fydd yn cael eu gwneud yn y dyfodol mewn perthynas â buddion ymddeol a enillwyd hyd yn hyn gan y gweithwyr, yn seiliedig ar gyfradd marwolaeth, cyfradd trosiant gweithwyr a.y.b. yn ogystal â thafluniad enillion ar gyfer gweithwyr cyfredol.

NODYN 1– POLISIAU CYFRIFO (parhad)

Gostyngir yr ymrwymiadau i'w gwerth ar sail prisiau cyfredol, gan ddefnyddio graddfa disgownt o 2.0% wedi ei gyfrifo fel cyfartaledd cymhwysol 'spot yields' ar fondiau corfforaethol o werth AA.

Mae asedau Cronfa Bensiwn Gwynedd sydd i'w priodoli i'r Awdurdod yn cael eu cynnwys yn y Fantolen ar sail gwerth teg a benderfynir gan Actiwari'r Gronfa.

Dadansoddir y newid yn ymrwymiad net pensiynau i'r cydrannau canlynol:

Cost gwasanaeth yn cynnwys:

- Cost gwasanaeth cyfredol – y cynnydd mewn ymrwymiadau o ganlyniad i flynyddoedd o wasanaeth a enillwyd eleni - dyrennir yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr i'r gwasanaethau lle roedd y gweithwyr yn gweithio.

- Cost gwasanaeth y gorffennol – mae'r cynnydd mewn ymrwymiadau yn deillio o benderfyniadau yn y flwyddyn gyfredol ble mae eu heffaith yn gysylltiedig â'r blynyddoedd o wasanaeth a enillwyd mewn blynyddoedd cynharach – mae'n cael ei ddebydu i'r Gwarged neu Ddiffyg ar Ddarpariaeth Gwasanaethau yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr fel rhan o gostau Corfforaethol.

- Llog net ar yr ymrwymiad/(ased) buddion pensiwn diffiniedig net, h.y. y gost llog net i'r Awdurdod - y newid yn ystod y cyfnod yn yr ymrwymiad/(ased) buddion pensiwn diffiniedig net sy'n codi o dreigliad amser sy'n mynd yn erbyn llinell Gwariant ac Incwm Ariannu a Buddsoddi yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr - mae hyn yn cael ei gyfrifo ar sail gweithredu'r gyfradd ddisgownt sy'n cael ei ddefnyddio i fesur yr ymrwymiad buddion diffiniedig ar gychwyn y cyfnod i'r ymrwymiad/(ased) buddion pensiwn diffiniedig net ar gychwyn y cyfnod - gan gymryd i ystyriaeth unrhyw newidiadau yn yr ymrwymiad/(ased) buddion pensiwn diffiniedig net yn ystod y cyfnod o ganlyniad i gyfraniadau a thaliadau budd.

Ailfesuriadau yn cynnwys:

- Enillion ar asedau'r cynllun - gan eithrio symiau sy'n gynwysedig yn llog net ar yr ymrwymiad/(ased) buddion pensiwn diffiniedig net - yn cael eu debydu i'r Reserf Pensiynau fel Incwm a Gwariant Cynhwysfawr Arall.

- Enillion a cholledion actiwaraidd - newidiadau i'r ymrwymiad pensiwn net oherwydd nad yw'r digwyddiadau yn cyd-fynd â'r rhagdybiaethau a wnaethpwyd yn y prisiad actiwaraidd diwethaf neu am nad yw'r actiwari wedi diweddaru ei ragdybiaethau - yn cael eu debydu i'r Reserf Pensiwn fel Incwm a Gwariant Cynhwysfawr Arall.

- Cyfraniadau a delir i Gronfa Bensiwn Gwynedd - arian a delir fel cyfraniadau'r cyflogwr i'r gronfa bensiwn ar gyfer setliad ymrwymiadau sydd ddim yn cael eu cyfrifo fel traul.

Gyda buddion ymddeol, mae'n ofynnol, yn unol â darpariaethau statudol, i Gronfa'r Cyngor dderbyn cost y swm sy'n daladwy gan yr Awdurdod i'r gronfa bensiwn neu'n uniongyrchol i'r pensiynwyr yn ystod y flwyddyn, yn hytrach na'r swm a gyfrifir yn ôl y safonau cyfrifeg perthnasol. Yn y Datganiad o'r Symudiad mewn Reserfau, mae hyn yn golygu bod angen neilltuo arian i neu allan o'r Reserf Pensiwn er mwyn diddymu'r credydau a'r debydau damcaniaethol ar gyfer buddion ymddeol a rhoi'r debydau am arian a dalwyd i'r gronfa bensiwn a phensiynwyr ac unrhyw symiau sy'n daladwy ond sydd heb eu talu at ddiwedd y flwyddyn. Mae'r balans negyddol sydd yn deillio o hyn yn y Reserf Pensiwn yn fesur o effaith buddiol i Gronfa'r Cyngor o orfod trin buddion ymddeol ar sail llif arian yn hytrach na thros y cyfnod y mae'r gweithwyr yn derbyn y budd.

Mae'r Safon Cyfrifeg Rhyngwladol (SCRh) 19 yn rheoli sut y dylid trin a datgelu'r ymrwymiadau tymor hir sy'n bodoli mewn perthynas â chostau pensiwn. Mae'n ofynnol i gynghorau lleol Cymru a Lloegr baratoi eu datganiadau ariannol yn unol â gofynion SCRh19.

NODYN 1 – POLISIAU CYFRIFO (parhad)

1.6.5 Buddion Dewisol

Mae gan yr Awdurdod hefyd bwerau cyfyngedig i wneud dyfarniadau dewisol mewn achosion o ymddeoliadau cynnar. Bydd unrhyw ymrwymiadau sydd yn deillio o ddyfarniad o'r fath i unrhyw aelod o staff (yn cynnwys athrawon) yn cael eu cronni yn y flwyddyn y cymerwyd y penderfyniad i wneud y dyfarniad gan ddefnyddio'r un polisïau â'r Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol i gyfrifo amdanynt.

1.7 Digwyddiadau Wedi'r Cyfnod Adrodd

Digwyddiadau ôl-fantolen yw'r digwyddiadau hynny, ffafriol ac anffafriol, sy'n digwydd rhwng diwedd y cyfnod adrodd a'r dyddiad pan awdurdodir cyhoeddiad y Datganiad o'r Cyfrifon. Gellir adnabod dau fath o ddigwyddiad:

- y rhai hynny sy'n darparu tystiolaeth o amgylchiadau a oedd yn bodoli ar ddiwedd y cyfnod adrodd – caiff y Datganiad o'r Cyfrifon ei addasu i adlewyrchu digwyddiadau o'r fath; a
- y rhai hynny sy'n dynodi amgylchiadau a gododd ar ôl y cyfnod adrodd – ni chaiff y Datganiad o'r Cyfrifon ei addasu i adlewyrchu digwyddiadau o'r fath, ond os ystyrir y byddai'n cael effaith materol, yna byddai natur y digwyddiadau ynghyd ag amcangyfrif o'r effaith ariannol yn cael ei ddatgelu yn y nodiadau.

Nid yw unrhyw ddigwyddiadau sy'n digwydd wedi'r dyddiad awdurdodi cyhoeddiad yn cael eu hadlewyrchu yn y Datganiad o'r Cyfrifon.

1.8 Addasiadau Cyfnod Blaenorol, Newidiadau i Bolisïau Cyfrifo, Amcangyfrifon a Gwallau

Gall yr angen i wneud addasiadau cyfnod blaenorol godi o ganlyniad i newid mewn polisïau cyfrifo neu i gywiro gwall sylweddol. Cyfrifir am newidiadau mewn amcangyfrifon cyfrifeg yn rhagolygol, h.y. yn y flwyddyn gyfredol a'r blynyddoedd i ddod a effeithir gan y newid, ac felly ni wneir addasiad cyfnod blaenorol.

Yr unig dro y gwneir newidiadau i bolisïau cyfrifo yw pan mae'n ofynnol gan ymarferion cyfrifo priodol neu fod y newid yn darparu gwybodaeth fwy dibynadwy neu berthnasol am effaith trafodion, digwyddiadau eraill ac amodau ar sefyllfa ariannol neu berfformiad ariannol yr Awdurdod. Pan wneir newid, cyfrifir amdano yn ôl-weithredol (oni bai y nodir yn wahanol) trwy addasu balans agoriadol a ffigyrau cymharol y cyfnod blaenorol fel pe bai'r polisi wedi bodoli erioed.

Caiff gwallau materol a ddarganfyddir mewn ffigyrau cyfnodau blaenorol eu cywiro'n ôl-weithredol trwy addasu balans agoriadol a ffigyrau cymharol y cyfnod blaenorol.

1.9 Offerynnau Ariannol

Ymrwymiadau Ariannol

Cydnabyddir ymrwymiadau ariannol ar y Fantolen pan ddaw'r Awdurdod yn rhan o gytundeb i ddarparu offerynnau ariannol. Maent yn cael eu mesur ar eu gwerth teg yn y lle cyntaf ac yn cael eu cario ar eu cost amorteiddiedig. Mae'r llog taladwy blynyddol sydd yn cael ei gynnwys ar y llinell Gwariant ac Incwm Ariannu a Buddsoddi yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr yn seiliedig ar werth cario yr ymrwymiad, wedi ei luosi gyda chyfradd llog effeithiol yr offeryn. Y cyfradd llog effeithiol yw'r gyfradd sydd yn disgowntio taliadau arian parod amcangyfrifedig y dyfodol dros oes yr offeryn i'r swm y cafodd ei gydnabod yn wreiddiol.

Ar gyfer y rhan fwyaf o fenthyciadau sydd gan yr Awdurdod, golyga hyn mai'r swm a gyflwynir yn y Fantolen yw'r prifswm ad-daladwy sydd yn weddill (ynghyd â llog cronedig); a'r llog a gaiff ei ddatgan yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr yw'r swm sy'n daladwy am y flwyddyn yn unol â chytundeb y benthyciad.

Mewn achosion lle codwyd premiymau a disgownts ar y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr, mae rheoliadau yn caniatau i'r effaith ar Falans y Gronfa Gyffredinol gael ei rannu dros y blynyddoedd i ddod. Mae gan yr Awdurdod bolisi o rannu'r enillion neu golledion dros y tymor sydd yn weddill ar y benthyciad ble'r oedd y premiwm yn daladwy neu'r gostyngiad yn dderbyniadwy pan fyddai'n cael ei ad-dalu. Mae cysoni'r swm a godir ar y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr â'r tâl net sy'n ofynnol yn erbyn Balans y Gronfa Gyffredinol yn cael ei reoli trwy drosglwyddiad i neu o'r Cyfrif Addasiadau Offerynnau Ariannol yn y Datganiad Symudiad mewn Reserfau.

Asedau Ariannol

Dosbarthir asedau ariannol yn unol â dull dosbarthu a mesur sy'n adlewyrchu'r model busnes ar gyfer dal yr asedau ariannol a'u nodweddion llif arian. Mae'r Awdurdod yn dal asedau ariannol wedi eu mesur ar:

- gost amorteiddiedig, a

- gwerth teg drwy elw a cholled, a
- gwerth teg drwy incwm cynhwysfawr arall. Mae angen polisi ar wahân ble mae Awdurdod yn dal asedau ariannol ar werth teg drwy incwm a gwariant arall.

Model busnes yr Awdurdod yw i ddal buddsoddiadau i gasglu llif arian cytundebol. Mae offerynnau ariannol felly yn cael eu dosbarthu fel cost amorteiddiedig, ag eithrio rheiny nad yw eu taliadau cytundebol yn daliad o brifswm a llog yn unig (h.y ble nad yw llif arian ar ffurf offeryn dyled sylfaenol).

Asedau Ariannol wedi eu Mesur ar Gost Amorteiddiedig

Cydnabyddir asedau ariannol ar y Fantolen pan ddaw'r Awdurdod yn rhan o gytundeb i ddarparu offerynnau ariannol. Maent yn cael eu mesur ar eu gwerth teg yn y lle cyntaf ac yn cael eu cario ar eu cost amorteiddiedig. Bydd credyd blynyddol i linell Incwm a Gwariant Ariannu a Buddsoddi yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr am y llog a dderbynnir yn seiliedig ar werth cario yr ased wedi ei luosi gyda chyfradd llog effeithiol yr offeryn. Ar gyfer y rhan fwyaf o'r asedau sydd gan yr Awdurdod, golyga hyn mai'r swm a gyflwynir yn y Fantolen yw'r prifswm derbyniadwy sydd yn weddill (yn ogystal â'r llog cronedig) gyda'r llog sy'n dderbyniadwy am y flwyddyn yn unol â chytundeb y benthyciad yn cael ei gredydu i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr.

Bydd unrhyw enillion a cholledion sydd yn codi wrth ddad-gydnabod ased yn cael eu credydu neu eu debydu i'r llinell Gwariant ac Incwm Ariannu a Buddsoddi yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr.

Model Colled Credyd Disgwyliedig

Mae'r Awdurdod yn cydnabod colledion credyd disgwyliedig ar ei holl asedau ariannol a ddelir ar gostau wedi'u hamorteiddio, unai ar sail 12 mis neu oes. Mae'r model colled credyd disgwyliedig hefyd yn gymwys i symiau derbyniadwy ar brydles ac asedau contract. Dim ond colledion oes a gydnabyddir ar gyfer symiau masnach derbyniadwy a ddelir gan yr Awdurdod. Cyfrifir colledion amhariad i adlewyrchu'r posibilrwydd na fydd y llif arian yn digwydd yn y dyfodol o ganlyniad i'r benthyciwr yn diffygdalu ei ymrwymiad.

Asedau Ariannol a Fesurir ar Werth Teg Drwy Incwm Cynhwysfawr Arall

Caiff asedau ariannol a fesurir ar WTICA eu cydnabod ar y fantolen pan ddaw'r Awdurdod yn rhan o ddarpariaethau cytundebol offerynnau ariannol ac yn cael eu mesur yn y lle cyntaf a'u cario ar werth teg. Cydnabyddir enillion gwerth teg wrth iddynt godi mewn incwm cynhwysfawr arall.

Asedau Ariannol wedi eu Mesur ar Werth Teg Drwy Elw a Cholled

Cydnabyddir asedau ariannol sydd wedi eu mesur ar werth teg drwy elw a cholled ar y Fantolen pan ddaw'r Awdurdod yn rhan o gytundeb i ddarparu offerynnau ariannol. Maent yn cael eu mesur ar eu gwerth teg yn y lle cyntaf a'u cario ar werth teg. Cydnabyddir enillion a cholledion gwerth teg wrth iddynt gyrraedd y Gwarged neu Ddiffyg ar Ddarpariaeth Gwasanaethau.

Mesuriad Gwerth Teg o Asedau Ariannol

Gwerth teg ased yw'r pris a fyddai'n cael ei dderbyn i werthu ased mewn trafodiad trefnus rhwng cyfranogwyr y farchnad ar y dyddiad mesur. Mae mesuriad gwerth teg asedau ariannol yr Awdurdod yn seiliedig ar y technegau canlynol:

- Offerynnau sydd â phris marchnad wedi ei ddyfynnu – pris y farchnad
- Offerynnau eraill gyda thaliadau sefydlog a phendant – dadansoddiad llif arian gostyngol

Mae'r mewnbynnau i'r technegau mesur wedi eu categoreiddio yn unol â'r tri lefel isod;

- Mewnbwn Lefel 1 – prisiau a ddyfynnwyd (heb eu haddasu) mewn marchnadoedd actif am asedau yr un fath y gall yr Awdurdod gael mynediad atynt ar y dyddiad mesur.
- Mewnbwn Lefel 2 – mewnbwn heblaw am brisiau a ddyfynnwyd sy'n gynwysiedig o fewn Mewnbwn Lefel 1 sy'n weladwy ar gyfer yr ased, naill ai'n uniongyrchol neu'n anuniongyrchol.
- Mewnbwn Lefel 3 – mewnbwn anweladwy i'r ased.

NODYN 1 – POLISIAU CYFRIFO (parhad)

Bydd unrhyw enillion a cholledion sydd yn codi wrth ddad-gydnabod ased yn cael eu credydu neu eu debydu i'r llinell Gwariant ac Incwm Ariannu a Buddsoddi yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr.

Mae mesuriad ein hasedau a ddelir ar WTICA yn bris cais uned ar y dyddiad mesur.

1.10 Grantiau'r Llywodraeth a Chyfraniadau Eraill

Mae grantiau a chyfraniadau sy'n ymwneud â gwariant cyfalaf a refeniw yn cael eu cyfrifo ar sail groniadol, ac yn cael eu cydnabod ar unwaith fel incwm i'r gwasanaeth perthnasol o fewn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr, oni bai bod amod ynghlwm wrth y grant neu gyfraniad nad yw'r Awdurdod wedi ei fodloni.

Oherwydd gofynion y gyfundrefn rheoli cyfalaf i ariannu gwariant cyfalaf fel rhan o'r Gofyn Cyllido Cyfalaf, nid yw'r grantiau a chyfraniadau sy'n ariannu gwariant cyfalaf sydd wedi eu credydu i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr yn wir incwm. Felly, mae'r Awdurdod yn cyfrifo'r symiau hyn fel a ganlyn:

- Os yw grant neu gyfraniad cyfalaf wedi ei dderbyn, a bod amodau'n parhau heb eu bodloni ar ddyddiad y Fantolen, yna caiff y grant ei gydnabod fel Derbyniadau Grantiau Cyfalaf o flaen llaw ar y Fantolen. Unwaith mae'r amod wedi ei fodloni, yna caiff y grant neu gyfraniad ei drosglwyddo i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr.
- Os yw grant neu gyfraniad cyfalaf wedi ei adnabod fel incwm yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr, a bod y gwariant sydd i'w ariannu o'r grant neu gyfraniad hwnnw wedi ei wneud ar ddyddiad y fantolen, yna caiff y grant neu gyfraniad ei drosglwyddo o'r Gronfa Gyffredinol i'r Cyfrif Addasiadau Cyfalaf, i adlewyrchu dyrannu adnoddau cyfalaf i ariannu gwariant. Adroddir y trosglwyddiad hwn yn y Datganiad o'r Symudiad mewn Reserfau.

1.11 Asedau Treftadaeth

Asedau diriaethol yw asedau treftadaeth gyda rhinweddau hanesyddol, artistig, gwyddonol, technolegol, geoffisegol neu amgylcheddol, ac a ddelir gan y Cyngor yn bennaf er diben gwybodaeth addysgol neu gyfraniad i ddiwylliant. Dyma'r categorïau o asedau treftadaeth sydd wedi eu hadnabod gan y Cyngor:

- Lluniau a Phaentiadau
- Teyrndlysau Dinesig
- Casgliadau Llyfrgell/Archifau
- Casgliadau Amgueddfeydd ac Orielau
- Adeiladau Hanesyddol a Henebion Cofrestredig
- Parciau a Gwarchodfeydd Natur Leol

Defnyddiodd y Cyngor brisiwr allanol (cwmni Bonhams) i ddarparu amcangyfrifon o brisiadau o'i deyrndlysau dinesig a'i luniau a phaentiadau. Er mwyn cysondeb, mae'r Cyngor wedi gweithredu ar sail yr un trothwy de minimis i ddibenion prisio Asedau Treftadaeth ag i weddill ei asedau tymor hir - gweler polisi 1.17.

Mae'r Cyngor yn ystyried bod gan yr asedau treftadaeth hyn oes amhenderfynadwy a gwerth gweddilliol uchel; ac o'r herwydd, nid yw'r Cyngor yn ei ystyried yn briodol i ddibrisio'r asedau. Bydd yr asedau treftadaeth a gynhwysir yn y cyfrifon yn cael eu hasesu'n flynyddol am unrhyw amhariad – gweler polisi 1.17.

1.12 Stoc a Chontractau Tymor Hir

Dylai stociau a gwaith mewn llaw ymddangos ar y Fantolen ar sail yr isaf o gost a gwir werth, yn unol â darpariaethau'r Côd Ymarfer. Oherwydd ymarferoldeb prif systemau stoc y Cyngor, mae mwyafrif y stoc yn ymddangos yn y cyfrifon ar sail cost gyfartalog. Nid yw'r gwahaniaeth o'r sail prisio yn faterol.

Mae contractau tymor hir yn cael eu cyfrifo ar sail o godi'r gwarged neu'r diffyg ar y Ddarpariaeth o Wasanaethau gyda'r ystyriaeth yn cael ei ddyrannu i'r rhwymedigaethau perfformiad bodlonwyd ar sail y nwyddau neu'r gwasanaethau a drosglwyddwyd i dderbynnydd y gwasanaeth yn ystod y flwyddyn ariannol.

1.13 Eiddo Buddsoddi

Eiddo buddsoddi yw'r rhai hynny a ddefnyddir ar gyfer ennill rhent ac/neu adbrisiant cyfalaf yn unig. Nid yw'n cwrdd â'r diffiniad os defnyddir yr eiddo mewn unrhyw ffordd i hwyluso darpariaeth gwasanaethau neu gynhyrchu nwyddau neu os yw ar gael i'w werthu. Caiff yr eiddo yma eu prisio ar sail gwerth teg. Mae'r gwerthoedd wedi eu seilio ar dechnegau penodol, ac mae'r mewnbynnau i'r technegau mesur yma wedi eu categoreiddio yn unol â thair lefel. Lefel

3 yw holl fewnbynnau yr Awdurdod (mewnbynnau anweladwy ar gyfer yr ased). Mae hyn oherwydd lefel yr addasiad sydd ei angen ar gyfer yr holl dystiolaeth sydd yn deillio o natur unigryw yr asedau, a phrinder trafodion y farchnad berthnasol.

1.14 Prydlesau

Caiff prydlesau eu hystyried yn brydlesi cyllidol pan fo telerau trosglwyddiad y brydles a'r holl risgiau a buddion sy'n deillio o berchnogaeth o'r eiddo, offer neu gyfarpar yn trosglwyddo i'r prydlesai. Caiff bob prydles arall eu hystyried yn brydlesau gweithredol.

Yr Awdurdod fel Prydlesai:

Caiff symiau a ddelir dan brydlesi cyllidol eu hadnabod yn wreiddiol, ar ddechrau'r brydles, ar werth teg (neu, os yn is, gwerth presennol y lleiafswm taliadau prydles), gydag ymrwymiad cyfatebol am rwymedigaeth y brydles i'r prydleswr. Caiff taliadau'r brydles eu dosrannu rhwng cost ariannol (i'w gynnwys yn llinell Gwariant ac Incwm Ariannu a Buddsoddi o'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr) a chost a roir yn erbyn ymrwymiad y brydles i'w leihau. Caiff yr ased perthnasol ei drin yn unol â'r polisïau arferol, a chaiff ei ddibrisio fel sy'n briodol.

Caiff taliadau prydlesau gweithredol eu dangos yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr fel cost i'r gwasanaeth perthnasol ar sail dibrisiad llinol dros gyfnod y brydles.

Yr Awdurdod fel Prydleswr:

Ble mae'r Awdurdod yn caniatáu prydles gyllidol ar eiddo, mae'r ased perthnasol yn cael ei ysgrifennu allan o'r Fantolen fel gwarediad, sydd i'w gynnwys yn y llinell Gwariant Gweithredol Arall yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr. Nid yw gwerth y gwarediad a ysgrifennir allan yn gost a roir yn erbyn treth y cyngor, gan fod cost asedau tymor hir yn cael eu darparu o dan drefniadau gwahanol ar gyfer ariannu cyfalaf. Mae'r symiau felly yn cael eu priodoli i'r Cyfrif Addasiadau Cyfalaf o'r Balans Cronfa Gyffredinol drwy'r Datganiad o'r Symudiadau Mewn Reserfau.

Caiff incwm rhent o eiddo sydd wedi ei ganiatáu trwy brydles weithredol ei gydnabod ar sail linol yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr, a chaiff yr ased ei ddangos ar y Fantolen.

1.15 Asedau Gweddilliol

Caiff Asedau Gweddilliol yr Awdurdod eu dangos ar wahân ar y Fantolen. Gwerth teg yr asedau hyn sy'n cael ei ddangos, sy'n seiliedig ar werth y farchnad. Mae'r gwerthoedd wedi eu seilio ar dechnegau penodol, ac mae'r mewnbynnau i'r technegau mesur yma wedi eu categoreiddio yn unol â thri lefel. Lefel 3 yw holl fewnbynnau'r Awdurdod (mewnbynnau anweladwy ar gyfer yr ased). Mae hyn oherwydd lefel yr addasiad sydd ei angen ar gyfer yr holl dystiolaeth sydd yn deillio o unigrywiaeth yr asedau, a phrinder trafodion y farchnad berthnasol.

1.16 Gorbenion a Chostau Gwasanaethau Cefnogol

Mae rhai costau gorbenion a gwasanaethau cefnogol yn cael eu dosrannu i'r gwasanaethau priodol yn unol â threfniadau'r Cyngor ar gyfer atebolrwydd a pherfformiad ariannol.

1.17 Asedau Tymor Hir

Adolygir gwerth asedau'r Cyngor a gofnodir ar fas data'r Gwasanaeth Eiddo o leiaf bob pum mlynedd. Ers y flwyddyn ariannol 2015/16, mae'r Awdurdod wedi sefydlu rhaglen dreigl ar gyfer ailbrisio gwahanol gategorïau o'r asedau yma yn flynyddol, gydag ailbrisiad fel arfer yn effeithiol ar 31 Mawrth pob blwyddyn. Mae hyn yn unol â'r Côd a'r Datganiadau Egwyddorion Prisio Asedau a Nodiadau Arweiniad a gyhoeddwyd gan Sefydliad Brenhinol y Syrfewyr Siartredig.

Dangosir Tir ac Adeiladau ar sail gwerth teg neu gost ail-adeiladu dibrisiedig (CAD) ar gyfer eiddo arbenigol.

Dangosir Eiddo Buddsoddi ar sail gwerth teg.

Defnyddir cost hanesyddol a ddibrisiwyd ar gyfer Cerbydau, Offer, Dodrefn a Chyfarpar.

Mae Asedau is adeiladwaith a chymunedol yn ymddangos ar gost hanesyddol a ddibrisiwyd.

Cynhwysir Asedau heb eu cwblhau ar sail cost hanesyddol tan gwblheir y gwaith, pan eu prisir yn unol â'r polisïau cyfrifo a'u trosglwyddo i'r categori asedau perthnasol.

NODYN 1 – POLISIAU CYFRIFO (parhad)

Defnyddir isafswm at ddibenion prisio o £20,000 ar gyfer Tir ac Adeiladau Gweithredol y Cyngor a £5,000 ar gyfer eitemau unigol o Gerbydau, Offer, Dodrefn a Chyfarpar.

Fe ychwanegir gwariant ar asedau newydd a chyfredol yn flynyddol, gan wedyn ystyried os ydy'r gwariant yma wedi cynhyrchu cynnydd mewn gwerth i'r ased. Os oes cynnydd mae hyn yn cael ei adlewyrchu drwy'r Reserf Ail Brisio; os nad oes cynnydd mae'n dilyn fod amhariad i werth yr ased (gweler isod ar gyfer dull cyfrifo am amhariad). Yn benodol ar gyfer asedau megis Tir ac Adeiladau, ac Asedau Cymunedol ble ceir gwariant yn y flwyddyn o dros £100,000 ar ased unigol, mae Uwch Syrfewr Stadau (M.R.I.C.S) y Cyngor yn adolygu'r asedau ac yn ail brisio unrhyw un sydd ei angen.

Mae lefel uchel o ansicrwydd ynghylch oblygiadau tymor canolig yr effeithiau cyfredol y pandemig COVID-19 ac ymadawiad y Deyrnas Unedig o'r Undeb Ewropeaidd. Tybir na fydd hyn yn effeithio yn sylweddol ar werth asedau'r Cyngor. Bydd angen adolygu'r dybiaeth yn rheolaidd.

Amhariad a Dibrisiant

Amhariad

Amhariad yw treuliant budd economaidd sydd yn benodol i ased. Yn unol â Safon Cyfrifo Rhyngwladol 36 mae'r Cyngor yn adolygu ei asedau bob blwyddyn i adnabod unrhyw amhariad neu leihad mewn gwerth oherwydd treuliant buddiannau economaidd. Yn ogystal, caiff gwerth gweddilliol ac oes fuddiol yr asedau eu hadolygu'n flynyddol, a'u haddasu ble'n briodol.

Pan mae colledion amhariad yn cael eu hadnabod, maent yn cael eu cyfrifo fel a ganlyn:

- Ble mae balans o gynnydd ailbrisio ar gyfer ased o fewn y Reserf Ailbrisio, bydd gwerth yr ased yn cael ei ysgrifennu ffwrdd yn erbyn y balans (hyd at swm y cynnydd cronedig).

- Pan nad oes balans ar y Reserf Ailbrisio ar gyfer ased neu balans annigonol, bydd gwerth yr ased yn cael ei ysgrifennu ffwrdd yn erbyn llinell(au) y gwasanaeth perthnasol yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr.

Dibrisiant

Prif elfen SCRh 16 yw y dylid dibrisio adeiladau oni bai eu bod yn cael eu prisio bob blwyddyn. Yn ogystal, dylid dibrisio bob rhan o Eiddo, Offer a Chyfarpar ar wahân os yw eu cost yn arwyddocaol o ystyried cyfanswm cost yr eitem. Dylid sefydlu trothwy isafswm, yn seiliedig ar yr effaith sylweddol tebygol ar y datganiadau ariannol, fel bod bob ased o dan y trothwy yn cael eu diystyru i bwrpas cydrannu. Trothwy ar gyfer 2020/21 yw 1% o werth yr holl adeiladau ar gychwyn y flwyddyn. Y dosraniad sydd yn cael ei ystyried ar gyfer yr elfen sydd ddim yn dir, dros y trothwy de minimis ydi:
a) offer a chyfarpar a gwasanaethau peirianneg, ac
b) adeiledd

Mae'r mwyafrif o adeiladau'r Cyngor (dros 75%) yn cael eu prisio ar sail Cost Ail-adeiladu Dibrisiedig (CAD), a ddatblygir ar y dull cydrannol, ac adlewyrchir y gwahanol elfennau ym manylion y cyfrifiadau. Fodd bynnag, yn gynwysedig yn yr uchod mae adeiladau gydag eitemau sylweddol o offer a chyfarpar sydd ag oes fuddiol fyrrach; e.e. boeleri ac offer gwresogi pyllau nofio a chanolfannau hamdden. Adnabyddir yr elfennau hyn drwy addasu oes fuddiol yr adeilad i gymryd oes fyrrach yr elfennau i ystyriaeth.

Yn seiliedig ar adolygiad o natur a'r math o adeiladau sy'n eiddo i'r Cyngor, daethpwyd i'r canlyniad nad oes gan weddill yr adeiladau eitemau sylweddol o offer a chyfarpar na gwasanaethau peirianneg sydd angen eu cydrannu ar wahân.

Dibrisir Asedau ar sail eu gwerth ar y Fantolen i'w ysgrifennu i ffwrdd fel a ganlyn:
(i) Dibrisir Cerbydau, Offer, Dodrefn a Chyfarpar dros eu bywyd amcangyfrifiedig (3–15 mlynedd, neu fwy os oes tystiolaeth cefnogol)
(ii) Dibrisir Is adeiladwaith dros 40 mlynedd
(iii) Ysgrifennir Gwariant Refeniw i'w ariannu o Gyfalaf drwy Statud i lawr yn y cyfnod yr ymddangosant
(iv) Ni ddibrisir Tir
(v) Dibrisir Adeiladau dros eu bywyd defnyddiol gweddilliol amcangyfrifiedig (5–80 mlynedd)

NODYN 1 – POLISIAU CYFRIFO (parhad)

(vi) Ni ddibrisir Eiddo Buddsoddi, Asedau heb eu Cwblhau nac Asedau Sydd Ar Gael i'w Gwerthu

Ni ddibrisir ym mlwyddyn y caffaeliad.

Lleiafswm Darpariaeth Refeniw

Mae Rheoliadau Awdurdodau Lleol (Cyllid Cyfalaf a Chyfrifeg) (Cymru) (Diwygio) 2018 yn gosod dyletswydd ar Awdurdodau lleol i wneud darpariaethau darbodus ar gyfer adbrynu dyledion. Mae'r Gweinidogion Cymreig wedi cyhoeddi Canllawiau ar Ddarpariaeth Lleiafswm Refeniw (LIDR) ac mae gofyn i Awdurdodau lleol roi ystyriaeth i Ganllawiau o'r fath yn unol ag adran 21 (1B) Deddf Llywodraeth Leol 2003.

Dyma'r pedwar opsiwn LIDR sydd ar gael:
- Opsiwn 1: Y Dull Rheoleiddio
- Opsiwn 2: Y Dull Gofyn Cyllido Cyfalaf
- Opsiwn 3: Y Dull Oes Asedau
- Opsiwn 4: Y Dull Dibrisiad

D.S.: Nid yw hyn yn cau allan dulliau darbodus eraill.

LIDR yn 2020/21: Gellir defnyddio opsiynau 1 a 2 dim ond ar gyfer gwariant cyfalaf wedi'i gefnogi nad yw o'r Cyfrif Refeniw Tai (Dim-CRT) a ariennir o fenthyciad (ystyr 'wedi'i gefnogi' yma yw costau cyllido a gaiff eu cefnogi drwy Grant Cefnogi Refeniw y Llywodraeth Ganolog). Mae'r dulliau o wneud darpariaeth ddarbodus ar gyfer gwariant cyfalaf Dim-CRT heb ei gefnogi yn cynnwys Opsiynau 3 a 4 (gellir defnyddio 3 a 4 ar gyfer gwariant cyfalaf Dim-CRT wedi'i gefnogi yn ogystal, os yw'r Cyngor yn penderfynu gwneud hynny).

Cyflwynwyd y Datganiad LIDR i'r Cyngor cyn dechrau blwyddyn ariannol 2020/21. Pe bai cynnig i ddiwygio telerau'r Datganiad LIDR gwreiddiol yn ystod y flwyddyn, dylid cyflwyno datganiad diwygiedig i'r Cyngor ar yr adeg honno.

Defnyddiodd y Cyngor Opsiwn 1 yng nghyswllt gwariant cyfalaf wedi'i gefnogi a ariennir o fenthyciad, ac Opsiwn 3 yng nghyswllt gwariant cyfalaf heb ei gefnogi a ariennir o fenthyciad.

Roedd yr LIDR yng nghyswllt lesau a chynlluniau Menter Cyllid Preifat (MCP) a brynwyd ar y Fantolen dan y Côd Ymarfer Cyfrifeg sy'n seiliedig ar y SAARh yn cyd-fynd â'r ad-daliad prifswm blynyddol ar gyfer yr ymrwymiad gohiriedig cysylltiedig.

Bydd yr Awdurdod yn adolygu'r polisi yma yn flynyddol yng ngoleuni'r Cynllun Rheoli Asedau.

Yn unol â'r Côd Ymarfer, telir am wariant cyfalaf ar gyfer Gwasanaethau Cronfa'r Cyngor sydd i'w gyllido o refeniw drwy ei ddosbarthu i'r Cyfrif Addasiadau Cyfalaf.

1.18 Treth y Cyngor a Threthi Annomestig Cenedlaethol

Mae incwm Treth y Cyngor a Threthi Annomestig Cenedlaethol am y flwyddyn yn cael eu trin fel incwm cronedig, ac yn cael eu cynnwys ar linell Treth ac Incwm Grant Amhenodol yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr.

Mae Cyngor Gwynedd yn Awdurdod bilio Treth y Cyngor a Threthi Annomestig Cenedlaethol. Mae'n casglu Treth y Cyngor ar ran ei hun ac ar ran Awdurdodau eraill, ac yn casglu Trethi Annomestig fel asiant ar ran Llywodraeth Cymru.

1.19 Darpariaethau

Mae'r Cyngor yn gosod darpariaethau o'r neilltu ar gyfer ymrwymiadau penodol sy'n debygol neu'n sicr o godi ond ni ellir ar hyn o bryd eu pennu'n gywir. Gwneir darpariaethau hefyd ar gyfer dyledion sydd yn annhebyg o gael eu talu. Ysgrifennir dyledion drwg i ffwrdd yn erbyn y gwasanaeth perthnasol. Mae'r Cyngor yn dosbarthu'r darpariaethau hyn fel ymrwymiadau tymor hir neu dymor byr fel sy'n briodol yn ddibynnol ar natur bob darpariaeth.

1.20 Reserfau (a Balansau)

Yn unol â gofynion Deddf Llywodraeth Leol 1992, mae'r Cyngor yn cynnal –

- Cronfa Gyffredinol sydd yn cynrychioli arian wrth gefn ("balansau") yr Awdurdod, sef balans gweithredol i helpu lliniaru effaith llif arian anwastad ag i'w gadw wrth gefn i liniaru effaith digwyddiadau annisgwyl neu argyfyngau.

NODYN 1– POLISIAU CYFRIFO (parhad)

- Nifer o Reserfau Penodol cyfalaf a refeniw a glustnodwyd ar gyfer pwrpasau arbennig, sef arian wedi'i adeiladu i gwrdd ag ymrwymiadau a ragwelir. Mae'r Cyngor yn cynnal adolygiad parhaus o ddigonolrwydd a defnydd o reserfau penodol.

- Mae'r Cyngor yn cymryd agwedd asesu'r risg tuag at gynnal lefelau digonol o falansau a reserfau er mwyn cwrdd ag anghenion gwario'r dyfodol. Wrth ystyried y gyllideb flynyddol a'r strategaeth ariannol tymor canol, bydd y Cyngor yn gosod allan ei fwriad ynghylch lefel y balansau cyffredinol a'r cronfeydd, yng nghyd-destun yr holl risgiau perthnasol. Gweler cymeradwyaeth o'r polisi llawn ar gyfer cronfeydd gan Gabinet y Cyngor ar 23 Mehefin 2015.

- Cedwir rhai reserfau eraill, sef 'reserfau na ellir eu defnyddio', i bwrpasau technegol o reoli'r prosesau cyfrifo ar gyfer asedau anghyfredol, offerynnau ariannol a buddion gweithwyr. Nid yw'r rhain yn cynrychioli adnoddau defnyddiadwy yr Awdurdod.

1.21 Gwariant Refeniw wedi ei Ariannu o Gyfalaf Drwy Statud
Mae deddfwriaeth yn caniatáu categoreiddio peth gwariant fel cyfalaf i bwrpas ariannu er nad yw'n creu ased sydd yn cael ei gario ar y Fantolen. Bwriad hyn yw galluogi'r gwariant i gael ei ariannu o adnoddau cyfalaf yn hytrach nag ei roi yn erbyn y Gronfa Gyffredinol a fyddai'n cael effaith ar y Dreth Cyngor am y flwyddyn. Defnyddir cost hanesyddol fel sail prisio ar gyfer y math yma o wariant ac ysgrifennir hwn i lawr o fewn blwyddyn.

1.22 Treth ar Werth
Dim ond mewn sefyllfa ble nad oes modd adennill TAW y cynhwysir TAW neu y caiff ei ddangos fel cost 'TAW anadferadwy' mewn gwariant cyfalaf a refeniw.

1.23 Dyledwyr a Chredydwyr
Cedwir cyfrifon y Cyngor ar sail cronni yn unol â'r Côd Ymarfer Cyfrifeg. Mae'r cyfrifon yn adlewyrchu gwir wariant ac incwm sy'n berthnasol i'r flwyddyn dan sylw, boed y taliadau a'r derbyniadau wedi cael eu talu neu eu derbyn yn y flwyddyn.

Eithriad i'r arfer yma yw taliadau chwarterol megis trydan, a gyfrifir yn ôl dyddiad darllen y mesurydd yn hytrach na rhannu'r gost rhwng gwahanol flynyddoedd ariannol, a hefyd rhai taliadau blynyddol megis yswiriant. Trwy weithredu'r polisi'n gyson ymhob blwyddyn ni chaiff effaith o bwys ar gyfrifon y flwyddyn.

1.24 Dyrannu Llog Derbyniadwy
Mae'r Awdurdod yn buddsoddi arian dros ben am gyfnodau o dros nos hyd at 13 mis (ac eithrio buddsoddiadau mewn eiddo) a thelir y llog i'r Gronfa Gyffredinol, Cronfa Bensiwn Gwynedd, Cronfa'r Degwm ac ymddiriedolaethau a chyd-bwyllgorau eraill ar sail eu balansau dyddiol a'r gyfradd llog a enillir.

1.25 Costau Benthyca
Nid yw'r Awdurdod yn cyfalafu costau benthyca sy'n perthyn i gaffaeliad, gwneuthuriad na chynhyrchiad ased cymwysedig fel a ganiateir yn y Côd.

Cyfrifir am log sydd yn daladwy ar fenthyciadau allanol yn y cyfnod y maent yn perthyn iddo ar sail sy'n adlewyrchu effaith economaidd gyflawn y benthyciad.

1.26 Buddiannau mewn Cwmnïau ac Endidau Eraill
Yng nghyfrifon yr Awdurdod, caiff buddiannau mewn cwmnïau ac endidau eraill eu hadrodd fel asedau ariannol ar gost gwreiddiol, llai unrhyw ddarpariaeth am golledion.

1.27 Asedau Cyfredol ar gael i'w gwerthu
Er mwyn i ased gael ei gydnabod fel Ased ar gael i'w werthu, mae'n ofynnol i'r ased fod ar gael i'w werthu yn syth yn ei gyflwr presennol, mae'n rhaid i'r gwerthiant fod yn hynod o debygol, rhaid i'r ased gael ei farchnata a'r gwerthiant gael ei gwblhau o fewn blwyddyn i ddyddiad y dosbarthiad. Caiff yr ased ei gydnabod ar werth teg (gwerth y farchnad) llai costau gwerthu wrth ailddosbarthu. Mae'r gwerthoedd wedi eu seilio ar dechnegau penodol, ac mae'r mewnbynnau i'r technegau mesur yma wedi eu categoreiddio yn unol â thri lefel. Lefel 3 yw holl fewnbynnau'r Awdurdod (mewnbynnau anweladwy ar gyfer yr ased). Mae hyn oherwydd lefel yr addasiad sydd ei angen ar gyfer yr holl dystiolaeth sydd yn deillio o unigrywiaeth yr asedau, a phrinder trafodion y farchnad berthnasol.

NODYN 1– POLISIAU CYFRIFO (parhad)

1.28 Gwaredu Asedau

Pan mae ased yn cael ei waredu, mae gwerth yr ased yn y Fantolen yn cael ei ysgrifennu ffwrdd i'r llinell Gwariant Gweithredol Arall yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr fel rhan o'r elw a cholled wrth waredu. Mae derbyniadau (os oes rhai) yn cael eu credydu i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr fel rhan o'r elw neu golled wrth waredu (e.e. cael ei glustnodi yn erbyn gwerth yr ased ar adeg y gwaredu). Mae unrhyw gynnydd wedi ei gronni ar gyfer yr ased yn y Reserf Ailbrisio yn cael ei drosglwyddo i'r Cyfrif Addasu Cyfalaf.

1.29 Derbyniadau Cyfalaf

Pan werthir asedau gan yr Awdurdod mae'r ddeddfwriaeth yn nodi'r defnydd y gellir ei wneud o'r derbyniadau cyfalaf.

Gellir defnyddio 100% o'r holl dderbyniadau cyfalaf sydd yn perthyn i Gronfa'r Cyngor ac nid yw'n angenrheidiol bellach i roi canran o'r derbyniad o'r neilltu. Cedwir y derbyniadau yn y Reserf Derbyniadau Cyfalaf Defnyddiadwy hyd nes defnyddir yr adnoddau i gyllido gwariant cyfalaf.

1.30 Trefniant Consesiwn Gwasanaeth

Mae Trefniant Consesiwn Gwasanaeth, sydd hefyd yn cael ei adnabod fel Menter Cyllid Preifat (MCP), yn gytundebau i dderbyn gwasanaethau, ble mae'r eiddo, offer a chyfarpar i ddarparu'r gwasanaeth dan gyfrifoldeb y contractwr MCP am gyfnod y cytundeb ond yn trosglwyddo i'r Awdurdod ar ddiwedd y cyfnod heb unrhyw gost ychwanegol. Mae'r Awdurdod yn rheoli'r gwasanaeth a ddarperir ac yn medru rheoli pwy arall sy'n medru defnyddio'r ddarpariaeth. Mae'r gost am ddefnydd o'r ddarpariaeth yn cael ei gytuno gyda'r Contractwr cyn gosod y cytundeb drwy broses o ddeialog cystadleuol.

1.31 Gweithrediadau ar y Cyd

Mae gweithrediadau ar y cyd yn drefniant ble mae gan y partïon sydd â chydreolaeth yr hawl i'r asedau a'r oblygiadau o'r ymrwymiadau sy'n gysylltiedig â'r trefniadau. Mae'r gweithgareddau y mae'r Awdurdod wedi ymgymryd â hwy ar y cyd â gweithredwyr eraill yn cynnwys defnyddio asedau ac adnoddau'r cyd-weithredwyr. Mewn perthynas â'i ddiddordeb mewn trefniant gweithred ar y cyd, mae'r Awdurdod fel gweithredwr ar y cyd yn cydnabod ei gyfran o'r asedau, ymrwymiadau, refeniw a gwariant.

1.32 Ysgolion

Mae'r *Côd Ymarfer ar Gyfrifo ar gyfer Awdurdodau Lleol yn y Deyrnas Unedig* yn cadarnhau bod cydbwysedd rheolaeth ysgolion sy'n cael eu cynnal gan yr Awdurdod lleol (h.y. yr ysgolion hynny sy'n cael eu hadnabod yn y Ddeddf Fframwaith a Safonau Ysgolion 1998, fel y'i diwygiwyd), yn gorwedd efo'r Awdurdod lleol. Mae'r Côd hefyd yn datgan bod asedau, ymrwymiadau, reserfau a llif arian yr ysgolion hynny yn cael eu cydnabod yng nghyfrifon yr Awdurdod lleol (ac nid mewn Cyfrifon Grŵp). O ganlyniad, mae trafodion, llif arian a balansau yr ysgolion yn cael eu cydnabod ym mhob un o ddatganiadau ariannol yr Awdurdod fel petaent yn drafodion, llif arian a balansau yr Awdurdod.

1.33 Mesuriad Gwerth Teg o Asedion An-Ariannol

Mae polisi'r Awdurdod ar fesuriad gwerth teg ased ariannol wedi ei osod allan yn nodyn 1.9. Mae'r Awdurdod hefyd yn rhoi mesuriad gwerth teg ar rai o asedau an-ariannol yr Awdurdod megis asedau gweddilliol, eiddo buddsoddi a rhai o offerynnau ariannol ar bob cyfnod adrodd. Gwerth teg yw'r pris gwerthu a dderbynnir ar gyfer yr ased mewn modd trefnus rhwng cyfranogwyr y farchnad ar ddyddiad y mesuriad. Mae'r mesuriad gwerth teg yn tybio bod y trefniant o werthu'r ased neu drosglwyddo'r ymrwymiad yn cymeryd lle unai:

a. yn y brif farchnad i'r ased, neu
b. yn absenoldeb prif farchnad, yn y farchnad sydd fwyaf manteisiol ar gyfer yr ased.

Wrth fesur gwerth teg ased neu ymrwymiad, defnyddia'r Awdurdod ragdybiaethau y byddai cyfranogwyr y farchnad yn eu defnyddio wrth brisio ased neu ymrwymiad, gan gymeryd bod cyfranogwyr y farchnad yn gweithredu er eu budd economaidd mwyaf.

Wrth fesur gwerth teg ased an-ariannol, mae'r Awdurdod yn ystyried gallu cyfranogwyr y farchnad i gynhyrchu buddiannau economaidd drwy ddefnyddio'r ased yn y modd gorau bosib, neu drwy ei werthu i gyfranogwr arall y farchnad fyddai'n defnyddio'r ased yn y modd gorau bosib.

Defnyddia'r Awdurdod dechnegau prisio sydd yn addas i'r amgylchiadau ac sydd â data digonol ar eu cyfer, gan uchafu'r defnydd o fewnbwn gweladwy perthnasol ac isafu'r defnydd o fewnbwn anweladwy.

NODYN 1– POLISIAU CYFRIFO (parhad)

Mae'r mewnbwn i'r technegau prisio sy'n berthnasol i'r asedau hynny ble mesurir neu ddatgelir gwerth teg ar eu cyfer yn natganiadau ariannol yr Awdurdod yn cael eu categoreiddio yn hierarchaeth gwerth teg fel a ganlyn:

- Lefel 1 – prisiau a ddyfynnir (heb eu haddasu) mewn marchnadoedd gweithredol ar gyfer asedau neu ymrwymiadau unfath y gall yr Awdurdod eu cyrchu ar ddyddiad y mesuriad;
- Lefel 2 – mewnbwn ar wahân i'r prisiau a ddyfynnir yn Lefel 1, sydd yn weladwy ar gyfer yr ased, unai'n uniongyrchol neu'n anuniongyrchol; neu
- Lefel 3 – mewnbwn anweladwy ar gyfer ased

1.34 Polisïau Eraill

Mae gan Gyngor Gwynedd bolisïau ar gyfer y canlynol, ond nid ydynt yn cael eu hystyried i fod yn faterol ar gyfer y flwyddyn ariannol 2020/21:

- Asedau Anniriaethol
- Trosi Arian Tramor.

NODYN 2 – NEWID MEWN POLISI CYFRIFO

Mae'r polisïau cyfrifo presennol y Cyngor wedi eu haddasu i adlewyrchu'r cyfarwyddiadau yn y Côd Ymarfer ar Gyfrifo ar gyfer Awdurdodau Lleol yn y Deyrnas Unedig 2020/21.

NODYN 3 – ADDASIAD CYFNOD BLAENOROL

Nid oes unrhyw addasiadau cyfnod blaenorol yn ystod 2020/21.

NODYN 4 - SAFONAU CYFRIFEG SYDD WEDI EU CYHOEDDI OND HEB EU MABWYSIADU ETO

Mae'r Côd Ymarfer ar Gyfrifo ar gyfer Awdurdodau Lleol yn y Deyrnas Unedig CIPFA yn gofyn i effaith disgwyliedig unrhyw safonau cyfrifeg sydd wedi eu cyhoeddi ond heb eu mabwysiadu eto gael ei ddatgan. Mae hyn yn berthnasol i'r ymarferion newydd neu ddiwygiedig canlynol o fewn Côd 2021/22*:*

Diffiniad o Fusnes: Diwygiadau i SAARh 3 Cyfuniad Busnes

Diwygio Meincnod Cyfradd Llog: Diwygiadau i SAARh 9, SCRh 39 ac SAARh 7

Diwygio Meincnod Cyfradd Llog – Cam 2: Diwygiadau i SAARh 9, SCRh 39 ac SAARh 7, SAARh 4 ac SAARh 16.

Mae'n ofynnol fod y Côd yn weithredol o 1 Ebrill 2021 ac felly nid oes unrhyw effaith ar Ddatganiad o'r Cyfrifon 2020/21, a does dim disgwyl i'r safonau newydd neu'r newidiadau o fewn Côd Ymarfer 2021/22 gael effaith materol ar yr wybodaeth a gyflwynir yn y datganiadau ariannol.

NODYN 5 – BARN ALLWEDDOL WRTH DDEFNYDDIO'R POLISÏAU CYFRIFO

Wrth weithredu'r polisïau cyfrifo a restrir yn Nodyn 1, mae'r Awdurdod wedi gorfod barnu, gwneud amcangyfrifon a thybiaethau ynghylch trafodion cymhleth, rhai sy'n cynnwys ansicrwydd am ddigwyddiadau i'r dyfodol a symiau'r asedau ac ymrwymiadau i'w cario nad yw'n amlwg o ffynonellau eraill.

Mae'r farn, amcangyfrifon a thybiaethau cysylltiol a wnaed wedi eu seilio ar arferion cyfredol priodol, profiad hanesyddol, a ffactorau eraill sy'n cynnwys tybiaethau a thafluniadau hanesyddol a chyfredol, a rhagamcanion i'r dyfodol, asesiadau proffesiynol, tueddiadau cyfredol, a ffactorau lleol a ystyrir yn berthnasol.

Yn y blynyddoedd diwethaf bu peth ansicrwydd am lefelau ariannu grantiau refeniw a chyfalaf i'r dyfodol gan Lywodraeth Cymru. Mae'r mater yma yn rhan bwysig o strategaeth ariannol y Cyngor sy'n cael ei ddiweddaru yn gyson, gyda'r ffactorau a wybyddir ac a ragwelir yn cael ystyriaeth briodol. Mae ansicrwydd economaidd yn dilyn i Brydain adael yr Undeb Ewropeaidd yn parhau. Tra fod effeithiau'r argyfwng Covid-19 yn parhau i fod yn her ariannol i'r Cyngor yn y tymor byr a'r tymor canolig. Er hynny, mae'r Cyngor yn benderfynol nad yw'r ansicrwydd yn ddigonol i roi arwydd fod amhariad i werth asedau'r Cyngor.

Gwneir pob ymdrech i ddod o hyd i, ac i ddefnyddio'r holl wybodaeth berthnasol wrth asesu a phennu'r sefyllfa, sy'n hynod allweddol wrth ystyried materion megis ailbrisio, dibrisiant ac amhariad asedau, prisiad yr actiwari o asedau a rhwymedigaethau'r gronfa bensiwn, reserfau a glustnodwyd, darpariaethau ac ymrwymiadau dibynnol. Fodd bynnag, gan nad oes modd pennu'r materion hyn i sicrwydd, gall y gwir ganlyniadau amrywio o'r amcangyfrifon. Mae'r amcangyfrifon a thybiaethau gwaelodol yn cael eu hadolygu'n gyson.

NODYN 6 – TYBIAETHAU WEDI EU GWNEUD AM Y DYFODOL A FFYNONELLAU ERAILL O AMCANGYFRIF ANSICR

Mae'r Datganiad o'r Cyfrifon yn cynnwys ffigyrau wedi eu hamcangyfrif yn seiliedig ar dybiaethau wedi eu gwneud gan yr Awdurdod am y dyfodol neu sydd yn ansicr fel arall. Mae'r amcangyfrifon wedi eu seilio ar brofiad hanesyddol, tueddiadau cyfredol a ffactorau perthnasol eraill. Fodd bynnag, gan na ellir pennu rhai balansau yn bendant, gall y canlyniadau terfynol fod yn wahanol i'r tybiaethau ac amcangyfrifon.

Mae'r eitemau canlynol ar Fantolen yr Awdurdod ar 31 Mawrth 2021 yn rhai a ystyrir gyda risg sylweddol (o ran sicrwydd y gwerth a amcangyfrifir) a allai arwain at gywiriadau arwyddocaol yn y flwyddyn ariannol sydd i ddod:

- **Eiddo, Offer a Chyfarpar** - Mae asedau yn cael eu dibrisio dros eu hoes fuddiol yn unol ag arferion safonol cyfrifeg a chysylltiedig. Caiff unrhyw wahaniaeth rhwng y dibrisiant a gwir ddirywiad yr ased ei adlewyrchu ym mhatrymau gwariant y dyfodol. Mae'r hinsawdd economaidd gyfredol yn creu ansicrwydd ymysg cynghorau am eu gallu i gynnal y gwariant angenrheidiol ar gynnal a chadw. Bydd goblygiadau o hyn ar fywyd ased. Mae Tir ac Adeiladau yn cael eu hailbrisio o leiaf bob pum mlynedd, ac ers 2015/16 cyflwynwyd rhaglen dreigl ailbrisio. Mae angen dod i farn yn aml fel rhan o'r broses asesiad ailbrisio ac amhariad. Mae hyn yn arwain at ansicrwydd, a'r angen am dybiaethau ac ymateb yn briodol iddynt. Lle bo angen, bydd unrhyw oblygiadau tymor hir yn cael eu hymgorffori yn ein strategaeth ariannol.

O ran yr holl sectorau eiddo, fel ar y dyddiad prisio rydym yn parhau i wynebu cyfres o amgylchiadau digynsail a achoswyd gan Covid-19 ac absenoldeb tystiolaeth berthnasol / ddigonol ar y farchnad i seilio barn arni. Felly adroddir ar y prisiadau ar sail 'ansicrwydd prisio materol' yn unol â VPS 3 a VPGA 10 o Safonau Prisio Byd-eang Sefydliad Brenhinol y Syrfewyr Siartedig (RICS). O ganlyniad, dylid rhoi llai o sicrwydd a gradd uwch o rybudd i'r prisiad na'r hyn sydd yn arferol. I gydnabod y potensial i amodau'r farchnad symud yn gyflym mewn ymateb i newidiadau yn rheolaeth neu ymlediad Covid-19 yn y dyfodol, argymhellir bod prisiad yr eiddo hyn yn cael ei adolygu'n rheolaidd. Mae gwybodaeth ynglŷn ag Eiddo, Offer a Chyfarpar wedi ei gynnwys yn Nodyn 15.

- **Darpariaethau** - Mae darpariaethau yn gynwysedig yn y cyfrifon, ble mae'r sail unigol wedi cael eu hasesu yn seiliedig ar y wybodaeth ddiweddaraf, gweler Nodyn 22 am y manylion, sydd yn cynnwys darpariaeth am Safleoedd Gwastraff. Nid oes modd cadarnhau cywirdeb y ddarpariaeth hyd nes bod y materion wedi diweddu.

- **Ymrwymiad Pensiwn** - Mae sefyllfa'r Ymrwymiad Pensiwn a adlewyrchir yn y cyfrifon yn seiliedig ar nifer o asesiadau a dyfarniadau cymhleth a phroffiliau amrywiol gan gynnwys y gyfradd ddisgowntio a ddefnyddir, rhagolygon lefelau cyflog, newidiadau mewn oedran ymddeol, cyfradd marwolaethau a'r gyfradd adenillion disgwyliedig ar asedau'r Gronfa Bensiwn, yn unol â'r wybodaeth a ddarparwyd gan Actiwari'r Gronfa Bensiwn. Mae gwybodaeth bellach ar gael yn Nodyn 37 a 38.

- **Amhariad Dyledion Drwg** – Mae lefel o amhariad dyledion drwg wedi ei gynnwys yn y cyfrifon sydd yn seiliedig ar bolisi penodol. Mae lefel yr amhariad yn cael ei adolygu yn rheolaidd er mwyn gallu ymateb i unrhyw newidiadau yn yr hinsawdd economaidd megis yr argyfwng Covid-19 presennol, ac unrhyw addasiad i ymateb i'r sefyllfa yn cael ei weithredu'n briodol yn y cyfrifon. Mae'r ffigwr amhariad dyledion drwg wedi ei gynnwys yn y ffigyrau Dyledwyr Tymor Byr yn Nodyn 18a.

Mae pandemig Covid-19 wedi effeithio ar farchnadoedd ariannol ac eiddo byd-eang. O ganlyniad i'r anwadalrwydd yn amodau'r farchnad, roedd adroddiadau prisio diwedd blwyddyn a ddarparwyd i Gronfa Bensiwn Gwynedd ar 31 Mawrth 2020 yn cynnwys datganiad bod ansicrwydd prisio materol yn ymwneud â chronfeydd eiddo'r DU a reolir ar ran y Gronfa. Fodd bynnag, ni adroddir am unrhyw ansicrwydd perthnasol mewn prisiadau eiddo ar 31 Mawrth 2021.

NODYN 7 – EITEMAU MATEROL O INCWM A GWARIANT

Mae'r eitemau perthnasol yn cynnwys:

- £101m yn y maes pensiwn, sef yr ailfesuriad blynyddol o'r ymrwymiad buddion pensiwn diffiniedig net yn y maes pensiynau, yn unol ag asesiad Actiwari Cronfa Bensiwn Gwynedd (Nodyn 23).
- Yn dilyn ailbrisio rhan o bortffolio tir ac adeiladau'r Cyngor (sydd bellach yn dilyn rhaglen dreigl), gwarged net o £52m ar ailbrisio asedau eiddo, offer a chyfarpar (Nodyn 15 a 23).
- Derbyniad grantiau penodol ynghyd â gwariant ychwanegol a cholled incwm perthnasol i Covid-19 sydd wedi ei ddigolledu gan Lywodraeth Cymru gwerth £24.7m i Wynedd yn 2020/21 (Nodyn 32).

NODYN 8 – NODYN I'R DADANSODDIAD GWARIANT AC ARIANNU

2020/21	ADDASIADAU RHWNG SAIL CYFRIFO A SAIL ARIANNU					
Addasiadau o'r Gronfa Gyffredinol i ddod i'r ffigyrau yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr	**Addasiadau i bwrpas Cyfalaf (i)**	**Gwahaniaeth Net i'r Addasiadau Pensiwn (ii)**	**Gwahaniaethau Eraill (iii)**	**Cyfanswm Addasiadau Statudol**	**Addasiadau (Anstatudol) Eraill (iv)**	**Cyfanswm Addasiadau**
	£'000	**£'000**	**£'000**	**£'000**	**£'000**	**£'000**
Addysg	27,083	2,192	0	**29,275**	0	**29,275**
Cefnogaeth Gorfforaethol	937	738	0	**1,675**	0	**1,675**
Cyllid	675	718	0	**1,393**	0	**1,393**
Economi a Chymuned	2,621	441	0	**3,062**	0	**3,062**
Oedolion, Iechyd a Llesiant	1,157	3,058	0	**4,215**	(179)	**4,036**
Plant a Chefnogi Teuluoedd	57	1,085	0	**1,142**	0	**1,142**
Priffyrdd a Bwrdeistrefol (yn cynnwys Cefnffyrdd*)	4,533	2,490	0	**7,023**	0	**7,023**
Amgylchedd	3,460	621	0	**4,081**	0	**4,081**
Tai ac Eiddo	1,560	435	0	**1,995**	0	**1,995**
Tim Rheoli Corfforaethol a Chyfreithiol	1	118	0	**119**	0	**119**
Ymgynghoriaeth Gwynedd	391	520	0	**911**	0	**911**
Corfforaethol	31	41	(207)	**(135)**	(359)	**(494)**
Cost Gwasanaethau	**42,506**	**12,457**	**(207)**	**54,756**	**(538)**	**54,218**
Gwariant Gweithredol Arall	(152)	0	0	(152)	0	**(152)**
Gwariant ac Incwm Ariannu a Buddsoddi	(8,831)	5,771	(86)	(3,146)	538	**(2,608)**
Treth ac Incwm Grant Amhenodol	(21,577)	0	0	(21,577)	0	**(21,577)**
(Gwarged)/Diffyg ar Ddarpariaeth Gwasanaethau	**11,946**	**18,228**	**(293)**	**29,881**	**0**	**29,881**

* Cefnffyrdd - Addasiadau perthnasol i Asiantaeth Cefnffyrdd Gogledd a Chanolbarth Cymru

NODYN 8 – NODYN I'R DADANSODDIAD GWARIANT AC ARIANNU (parhad)

2019/20 Addasiadau o'r Gronfa Gyffredinol i ddod i'r ffigyrau yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr	ADDASIADAU RHWNG SAIL CYFRIFO A SAIL ARIANNU Addasiadau i bwrpas Cyfalaf (i)	Gwahaniaeth Net i'r Addasiadau Pensiwn (ii)	Gwahaniaethau Eraill (iii)	Cyfanswm Addasiadau Statudol	Addasiadau (Anstatudol) Eraill (iv)	Cyfanswm Addasiadau
	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000
Addysg	6,663	4,040	0	**10,703**	0	**10,703**
Cefnogaeth Gorfforaethol	806	1,266	0	**2,072**	0	**2,072**
Cyllid	419	1,225	0	**1,644**	0	**1,644**
Economi a Chymuned	2,604	766	0	**3,370**	0	**3,370**
Oedolion, Iechyd a Llesiant	972	5,090	0	**6,062**	(65)	**5,997**
Plant a Chefnogi Teuluoedd	1	1,847	0	**1,848**	0	**1,848**
Priffyrdd a Bwrdeistrefol (yn cynnwys Cefnffyrdd*)	6,214	4,417	0	**10,631**	0	**10,631**
Amgylchedd	3,429	907	0	**4,336**	0	**4,336**
Tai ac Eiddo	3,192	714	0	**3,906**	0	**3,906**
Tim Rheoli Corfforaethol a Chyfreithiol	1	256	0	**257**	0	**257**
Ymgynghoriaeth Gwynedd	377	932	0	**1,309**	0	**1,309**
Corfforaethol	375	1,809	700	**2,884**	(156)	**2,728**
Cost Gwasanaethau	**25,053**	**23,269**	**700**	**49,022**	**(221)**	**48,801**
Gwariant Gweithredol Arall	(171)	0	0	(171)	0	**(171)**
Gwariant ac Incwm Ariannu a Buddsoddi	(10,005)	7,441	(97)	(2,661)	221	**(2,440)**
Treth ac Incwm Grant Amhenodol	(18,252)	0	0	(18,252)	0	**(18,252)**
(Gwarged)/Diffyg ar Ddarpariaeth Gwasanaethau	**(3,375)**	**30,710**	**603**	**27,938**	**0**	**27,938**

* Cefnffyrdd - Addasiadau perthnasol i Asiantaeth Cefnffyrdd Gogledd a Chanolbarth Cymru

(i) Addasiadau i Bwrpas Cyfalaf

- Ar gyfer **gwasanaethau**, mae'r golofn yma yn ychwanegu dibrisiant, amhariad ac elw a cholledion ailbrisiad.
- **Gwariant gweithredol arall** – yn addasu ar gyfer gwarediadau cyfalaf gyda throsglwyddiad o incwm ar waredu asedau a'r symiau â ddileuwyd ar gyfer yr asedau hynny.
- **Gwariant ac Incwm Ariannu a Buddsoddi** – mae'r costau statudol ar gyfer ariannu cyfalaf, h.y. darpariaeth refeniw ar gyfer cyllido buddsoddiad cyfalaf a chyfraniadau refeniw arall yn cael eu tynnu allan o incwm a gwariant arall gan na ellir codi amdanynt o dan ymarferion cyfrifo sy'n gyffredinol gydnabyddedig.
- **Treth ac incwm grant amhenodol -** mae grantiau cyfalaf yn cael eu haddasu ar gyfer incwm na ellir codi amdano dan ymarferion cyfrifo. Mae grantiau refeniw yn cael eu haddasu o rhai sy'n dderbyniadwy yn y flwyddyn i rai sy'n dderbyniadwy heb amodau neu lle mae amodau wedi eu bodloni trwy gydol y flwyddyn. Mae'r llinell Treth ac Incwm Grant Amhenodol yn cael ei chredydu gyda grantiau cyfalaf derbyniadwy yn y flwyddyn heb amodau neu lle mae'r amodau wedi eu bodloni yn y flwyddyn.

NODYN 8 – NODYN I'R DADANSODDIAD GWARIANT AC ARIANNU (parhad)

(ii) Gwahaniaeth Net i'r Addasiadau Pensiynau

Newidiadau net ar gyfer dileu cyfraniadau pensiwn ac ychwanegiadau *Buddion Gweithwyr* SCRh 19 sy'n gysylltiedig â chostau ac incwm pensiwn:

- Ar gyfer **Gwasanaethau,** mae hyn yn cynrychioli hepgor y cyfraniadau pensiwn cyflogwr wnaed gan yr Awdurdod fel y caniateir trwy statud a'u amnewid gyda'r costau gwasanaeth cyfredol a'r costau gwasanaeth hanesyddol.
- Ar gyfer **Incwm a gwariant ariannu a buddsoddi,** y llog net ar y rhwymedigaeth budd diffiniedig sy'n gost yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr.

(iii) Gwahaniaethau Eraill

Mae gwahaniaethau eraill rhwng y swm sy'n cael ei ddebydu/credydu i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr a'r symiau sy'n daladwy/derbyniadwy i gael eu cydnabod trwy statud:

- Ar gyfer **Gwasanaethau**, mae'r swm yn cynrychioli addasiad am groniad absenoldebau a enillwyd ond heb eu cymryd yn ystod y flwyddyn.
- Ar gyfer **Incwm a gwariant ariannu a Buddsoddi,** mae'r golofn gwahaniaethau eraill yn cydnabod addasiadau i'r Gronfa Gyffredinol ar gyfer gwahaniaethau amseru am bremiymau a disgownt.

(iv) Addasiadau (Anstatudol) Eraill

- **Gwasanaethau -** mae'r lwfans colled amhariad ar Ddyledwyr Masnachol wedi'i ddidynnu ac wedi trosglwyddo i wariant ac incwm ariannu a buddsoddi.
- **Gwariant ac Incwm Ariannu a Buddsoddi** – wedi'i addasu i drosglwyddo lwfans colled amhariad ar Ddyledwyr Masnachol o wasanaethau.

NODYN 9 – ADDASIADAU RHWNG SAIL CYFRIFO A SAIL ARIANNU DAN Y RHEOLIADAU

Mae'r nodyn hwn yn manylu ar yr addasiadau a wneir i gyfanswm yr incwm a gwariant cynhwysfawr a gydnabyddir gan yr Awdurdod yn ystod y flwyddyn yn unol ag ymarferion cyfrifo priodol i'r adnoddau hynny a benodir gan ddarpariaethau statudol yn rhai sydd ar gael i'r Awdurdod i gwrdd â gwariant cyfalaf a refeniw yn y dyfodol.

2020/21 ADDASIADAU RHWNG SAIL CYFRIFO A SAIL ARIANNU DAN Y RHEOLIADAU	**Reserfau Defnyddiadwy**			
	Balans Cronfa Gyffredinol	**Reserf Derbyniadau Cyfalaf**	**Grantiau Cyfalaf heb eu defnyddio**	**Symudiad mewn Reserfau na ellir eu defnyddio**
	£'000	**£'000**	**£'000**	**£'000**
Addasiadau i Adnoddau Refeniw				
Symiau ble mae'r incwm a gwariant sy'n gynwysiedig yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr yn wahanol i'r refeniw am y flwyddyn sy'n cael ei gyfrifo yn unol â'r gofynion statudol				
Costau pensiwn (trosglwyddwyd i'r (neu o'r) Reserf Pensiynau)	(18,228)	0	0	18,228
Offerynnau ariannol (trosglwyddwyd i'r Cyfrif Addasiadau Offerynnau Ariannol)	85	0	0	(85)
Tâl Gwyliau (trosglwyddwyd i'r (neu o'r) Reserf Absenoldebau Cronedig)	224	0	0	(224)
Gwrthdroi eitemau sydd wedi eu cynnwys yn y Gwarged neu Ddiffyg ar Ddarpariaeth Gwasanaethau sy'n ymwneud â gwariant cyfalaf (mae'r eitemau hyn yn cael eu rhoi yn erbyn y Cyfrif Addasiadau Cyfalaf)	(20,777)	0	0	20,777
Cyfanswm Addasiadau i Adnoddau Refeniw	**(38,696)**	**0**	**0**	**38,696**
Addasiadau Rhwng Adnoddau Refeniw a Chyfalaf				
Trosglwyddo arian o waredu asedau wedi eu credydu fel rhan o elw/colled wrth waredu yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr	(16)	(205)	0	221
Darpariaeth refeniw ar gyfer cyllido buddsoddiad cyfalaf gyda chefnogaeth	5,426	0	0	(5,426)
Darpariaeth refeniw ar gyfer cyllido buddsoddiad cyfalaf heb gefnogaeth	2,173	0	0	(2,173)
Gwariant cyfalaf sy'n cael ei ariannu o falansau refeniw (trosglwyddiad i'r Cyfrif Addasiadau Cyfalaf)	1,232	0	0	(1,232)
Cyfanswm Addasiadau Rhwng Adnoddau Refeniw a Chyfalaf	**8,815**	**(205)**	**0**	**(8,610)**
Addasiadau i Adnoddau Cyfalaf				
Defnydd o'r Reserf Derbyniadau Cyfalaf i ariannu gwariant cyfalaf	0	43	0	(43)
Defnydd o'r grantiau cyfalaf i ariannu gwariant cyfalaf	0	0	(1,261)	1,261
Taliadau arian parod yn ymwneud â derbyniadau cyfalaf gohiriedig	0	0	0	0
Cyfanswm Addasiadau i Adnoddau Cyfalaf	**0**	**43**	**(1,261)**	**1,218**
CYFANSWM ADDASIADAU	**(29,881)**	**(162)**	**(1,261)**	**31,304**

NODYN 9 – ADDASIADAU RHWNG SAIL CYFRIFO A SAIL ARIANNU DAN Y RHEOLIADAU (parhad)

2019/20 **ADDASIADAU RHWNG SAIL CYFRIFO A SAIL ARIANNU DAN Y RHEOLIADAU**	**Reserfau Defnyddiadwy**			
	Balans Cronfa Gyffredinol	**Reserf Derbyniadau Cyfalaf**	**Grantiau Cyfalaf heb eu defnyddio**	**Symudiad mewn Reserfau na ellir eu defnyddio**
	£'000	**£'000**	**£'000**	**£'000**
Addasiadau i Adnoddau Refeniw				
Symiau ble mae'r incwm a gwariant sy'n gynwysiedig yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr yn wahanol i'r refeniw am y flwyddyn sy'n cael ei gyfrifo yn unol â'r gofynion statudol				
Costau pensiwn (trosglwyddwyd i'r (neu o'r) Reserf Pensiynau)	(30,710)	0	0	30,710
Offerynnau ariannol (trosglwyddwyd i'r Cyfrif Addasiadau Offerynnau Ariannol)	50	0	0	(50)
Tâl Gwyliau (trosglwyddwyd i'r (neu o'r) Reserf Absenoldebau Cronedig)	(599)	0	0	599
Gwrthdroi eitemau sydd wedi eu cynnwys yn y Gwarged neu Ddiffyg ar Ddarpariaeth Gwasanaethau sy'n ymwneud â gwariant cyfalaf (mae'r eitemau hyn yn cael eu rhoi yn erbyn y Cyfrif Addasiadau Cyfalaf)	(6,629)	0	0	6,629
Cyfanswm Addasiadau i Adnoddau Refeniw	**(37,888)**	**0**	**0**	**37,888**
Addasiadau Rhwng Adnoddau Refeniw a Chyfalaf				
Trosglwyddo arian o waredu asedau wedi eu credydu fel rhan o elw/colled wrth waredu yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr	(54)	(494)	0	548
Darpariaeth refeniw ar gyfer cyllido buddsoddiad cyfalaf gyda chefnogaeth	5,465	0	0	(5,465)
Darpariaeth refeniw ar gyfer cyllido buddsoddiad cyfalaf heb gefnogaeth	1,954	0	0	(1,954)
Gwariant cyfalaf sy'n cael ei ariannu o falansau refeniw (trosglwyddiad i'r Cyfrif Addasiadau Cyfalaf)	2,585	0	0	(2,585)
Cyfanswm Addasiadau Rhwng Adnoddau Refeniw a Chyfalaf	**9,950**	**(494)**	**0**	**(9,456)**
Addasiadau i Adnoddau Cyfalaf				
Defnyddio'r Reserf Derbyniadau Cyfalaf i ariannu gwariant cyfalaf	0	423	0	(423)
Defnyddio'r grantiau cyfalaf i ariannu gwariant cyfalaf	0	0	1,295	(1,295)
Taliadau arian parod yn ymwneud â derbyniadau cyfalaf gohiriedig	0	0	0	0
Cyfanswm Addasiadau i Adnoddau Cyfalaf	**0**	**423**	**1,295**	**(1,718)**
CYFANSWM ADDASIADAU	**(27,938)**	**(71)**	**1,295**	**26,714**

NODYN 10 – TROSGLWYDDIAD I/O GRONFEYDD/ RESERFAU A GLUSTNODWYD

Balansau Ysgolion

Cynrychiolai'r swm yma'r elfen o falansau a ryddhawyd o dan ddatganoli cyllideb yn uniongyrchol i'r ysgolion ond sydd heb eu gwario ar ddiwedd y flwyddyn ariannol, ac sydd yn gynnydd net o £6.4m o'i gymharu â'r balans ar 31 Mawrth 2020:

2020/21	Balans 31 Mawrth 2020 £'000	Trosglwyddiadau rhwng cronfeydd £'000	mewn £'000	allan £'000	Balans 31 Mawrth 2021 £'000
Balansau Ysgolion	4,333	0	6,551	(131)	10,753
Cyfanswm	**4,333**	**0**	**6,551**	**(131)**	**10,753**

NODYN 10 – TROSGLWYDDIAD I/O GRONFEYDD/ RESERFAU A GLUSTNODWYD (parhad)

Reserfau a Glustnodwyd

Mae'r nodyn isod yn amlygu'r symiau a neilltuwyd o'r Gronfa Gyffredinol mewn reserfau a glustnodwyd er mwyn darparu cyllid ar gyfer cynlluniau gwario'r dyfodol, a'r symiau hynny a drosglwyddwyd nôl o'r reserfau a glustnodwyd i gwrdd â gwariant y Gronfa Gyffredinol yn 2020/21, gyda cynnydd net o £20.2m ers sefyllfa 31 Mawrth 2020.

	2020/21	**Balans**	**Trosglwyddiadau**			**Balans**
		31 Mawrth	**rhwng cronfeydd**	**mewn**	**allan**	**31 Mawrth**
Nodyn		**2020**				**2021**
		£'000	**£'000**	**£'000**	**£'000**	**£'000**
10.1	Reserfau Adnewyddu	7,817	0	3,086	(200)	10,703
10.2	Reserfau Cyfalaf	11,997	(213)	3,904	(56)	15,632
10.3	Reserfau Yswiriant	2,387	0	624	(513)	2,498
10.4	Cronfa Gwasanaethau	3,373	(281)	1,813	(316)	4,589
10.5	Cronfa Rhaglen Cydgyfeiriant	1,132	0	0	(122)	1,010
10.6	Cronfa Costau Diswyddo i Wireddu Arbedion	3,236	0	0	(122)	3,114
10.7	Hyfforddiant Canolog	220	237	1,100	(89)	1,468
10.8	Reserfau Gwasanaethau Addysg	920	0	794	(24)	1,690
10.9	Reserfau Economi a Chymuned	171	0	71	0	242
10.10	Reserfau Priffyrdd a Bwrdeistrefol	376	0	1,216	0	1,592
10.11	Reserfau Ymgynghoriaeth Gwynedd	185	0	0	0	185
10.12	Reserfau Amgylchedd	1,514	0	154	(3)	1,665
10.13	Reserfau Tai ac Eiddo	1,924	0	1,190	(26)	3,088
10.14	Reserfau Gofal	1,028	0	267	(70)	1,225
10.15	Cronfa Ffordd Gwynedd	450	0	0	0	450
10.16	Cronfa Buddsoddi i Arbed - Prosiect Rheoli Carbon	629	0	0	(33)	596
10.17	Cronfa Trawsffurfio / Cynllun y Cyngor	9,049	0	4,225	(811)	12,463
10.18	Cronfa Grantiau Refeniw wedi eu hymrwymo	810	0	94	(35)	869
10.19	Cronfa Gwasanaethau Dŵr a Charthffosiaeth Tai	328	0	0	(86)	242
10.20	Gwarant Amgylcheddol Tai	480	0	0	0	480
10.21	Reserfau Technoleg Gwybodaeth	620	(140)	75	0	555
10.22	Cronfa Cefnogi'r Strategaeth Ariannol	2,656	0	0	(312)	2,344
10.23	Cronfa Maes Lles	100	0	0	0	100
10.24	Trefniadau Partneriaethu	306	0	0	0	306
10.25	Cronfa Bwrdd Uchelgais Gogledd Cymru	497	0	241	(646)	92
10.26	Ymrwymiadau yn Berthnasol i'r Gronfa Bensiwn	1,028	0	0	0	1,028
10.27	Cronfa Trosglwyddiadau Eiddo Treth Cyngor	490	0	0	0	490
10.28	Cronfa Premiwm Treth Cyngor	5,004	0	2,851	(703)	7,152
10.29	Cronfa Trefniadau Adfer yn Sgil Covid-19	0	0	2,519	0	2,519
10.30	Amrywiol Reserfau Eraill	458	397	261	(109)	1,007
	Cyfanswm	**59,185**	**0**	**24,485**	**(4,276)**	**79,394**

Nid yw sefyllfa balans terfynol reserfau a glustnodwyd ar 31 Mawrth 2021 yn adlewyrchu'r lefel o ymrwymiadau a wnaethpwyd yn eu herbyn. Nodir isod fanylion o brif reserfau penodol y Cyngor.

NODYN 10 – TROSGLWYDDIAD I/O GRONFEYDD/ RESERFAU A GLUSTNODWYD (parhad)

10.1 Mae'r Reserfau Adnewyddu yn cael eu defnyddio gan adrannau amrywiol o'r Cyngor i adnewyddu cerbydau ac offer.

10.2 Mae'r Reserfau Cyfalaf yn cynrychioli adnoddau a ymrwymwyd eisoes i gynorthwyo ariannu'r Rhaglen Gyfalaf y Cyngor a gofynion eraill.

10.3 Nid yw Cyngor Gwynedd yn yswirio pob risg gydag yswirwyr allanol ond yn hytrach fe sefydlwyd cronfa er mwyn cwrdd â'r gofynion yma'n fewnol. Mae'r balans ar y Reserfau Yswiriant hefyd yn cynnwys elfen ar gyfer gofynion yswiriant sy'n berthnasol i'r cyn Gyngor Sir Gwynedd (hyd at 1996) ac a weinyddir gan Gyngor Gwynedd.

10.4 Mae'r Gronfa Gwasanaethau yn gronfa sy'n dal llithriadau a thanwariant y mae hawl i adrannau ei gario drosodd o flwyddyn i flwyddyn, cyllidebau penodol a pherthnasol eraill a chyllidebau unwaith ac am byth sy'n ymestyn dros fwy nag un flwyddyn.

10.5 Cronfa Rhaglen Cydgyfeiriant – symiau a neilltuwyd ar gyfer cyfraniad cyfatebol gan y Cyngor mewn perthynas â chynlluniau refeniw a chyfalaf o dan y Rhaglen Cydgyfeiriant.

10.6 Cronfa Costau Diswyddo i Wireddu Arbedion – darpariaeth ar gyfer ariannu costau diswyddo i wireddu arbedion cyllidol.

10.7 Hyfforddiant Canolog – perthnasol i ofynion cynlluniau rhaglen hyfforddi gweithwyr y Cyngor gan gynnwys cyfraniad tuag at gyllido cynllun Prentisiaethau a Chynllun Rheolwyr ac Arbenigwyr Yfory.

10.8 Reserfau Gwasanaethau Addysg – yn cynnwys symiau a roddwyd o'r neilltu i allu ymateb yn bennaf i'r problemau ariannol cysylltiedig â gofynion 'Integreiddio', gofynion newidiol 'Anghenion Addysg Arbennig All Sirol', 'Cefnogi Ysgolion' a'r 'Cynllun Benthyciadau i Ysgolion'.

10.9 Mae Reserfau Economi a Chymuned yn cynnwys amrywiol falansau sy'n perthyn i gynlluniau a weithredir ar sail partneriaeth yn bennaf, ble mae'n rhaid cyfrifo balansau'r cynlluniau ar wahân.

10.10 Mae Reserfau Priffyrdd a Bwrdeistrefol yn bennaf yn cynnwys symiau a roddwyd o'r neilltu i warchod sefyllfaoedd gwariant ac incwm anwastad (equalisation accounts) ynghyd â gofynion tebygol contractau.

10.11 Reserfau Ymgynghoriaeth Gwynedd – cynhwysir symiau a roddwyd o'r neilltu i warchod sefyllfaoedd gwariant anwastad efo rhai meysydd gwaith ynghyd â gofynion cyflogaeth ychwanegol posib yn dilyn newidiadau i raglen waith y Gwasanaeth Ymgynghoriaeth.

10.12 Reserfau Amgylchedd - yn cynnwys amrywiol falansau sy'n perthyn i Drafnidiaeth, cynlluniau a weithredir ar sail partneriaeth, ble me'n rhaid cyfrifo balansau cynlluniau ar wahân, ynghyd â gofynion yn ymwneud â'r Cynllun Datblygu Unedol, a symiau ar gyfer sefyllfaoedd gwariant anwastad.

10.13 Reserfau Tai ac Eiddo – cynnwys symiau a roddwyd o'r neilltu i warchod rhag sefyllfaoedd gwariant anwastad posib ynghyd â chronfeydd amrywiol ar gyfer anghenion tai ac eiddo'r Cyngor.

10.14 Reserfau Gofal – cynnwys symiau a roddwyd o'r neilltu i warchod rhag sefyllfaoedd gwariant anwastad posib o ganlyniad i ofynion contractau.

10.15 Cronfa Ffordd Gwynedd - i gynorthwyo'r broses trawsnewid busnes, gwireddu arbedion a chynorthwyo cyflawni nod ac amcanion "Ffordd Gwynedd".

10.16 Cronfa Buddsoddi i Arbed – Prosiect Rheoli Carbon – rhannol ariannu rhaglen waith y Prosiect Rheoli Carbon i gyflawni gostyngiad mewn allyriadau carbon ynghyd â chynhyrchu arbedion refeniw ariannol i'r Cyngor.

NODYN 10 – TROSGLWYDDIAD I/O GRONFEYDD/ RESERFAU A GLUSTNODWYD (parhad)

10.17 Cronfa Trawsffurfio / Cynllun y Cyngor – ar gyfer blaenoriaethau'r Cyngor ac ar gyfer newid trefniadau mewnol i fod yn fwy effeithiol ac effeithlon ac ar gyfer buddsoddi mewn gwahanol gynlluniau i wireddu arbedion cyllidol parhaol.

10.18 Cronfa Grantiau Refeniw wedi eu hymrwymo - cynnwys grantiau refeniw a dderbyniwyd ac a ymrwymwyd ar gyfer defnydd yn y dyfodol.

10.19 Cronfa Gwasanaethau Dŵr a Charthffosiaeth Tai - swm a neilltuwyd ar gyfer rhai gofynion yn ymwneud a threfniadau carthffosiaeth, pibellau dŵr a gweithfeydd trin carthion ar stadau cyn tai cyngor, na fabwysiadwyd gan Dŵr Cymru.

10.20 Gwarant Amgylcheddol Tai - neilltuwyd ar gyfer ymhlygiadau posib o ganlyniad i roddi gwarant amgylcheddol i Adra, mewn perthynas ag amgylchiadau arbennig a phenodol yn ymwneud â chynlluniau amgylcheddol ar dir stadau cyn tai cyngor.

10.21 Reserfau Technoleg Gwybodaeth - ar gyfer ymateb i ofynion yn y maes technoleg gwybodaeth gan gynnwys cronfa adnewyddu berthnasol ac i allu ymateb i batrymau gwariant anwastad.

10.22 Cronfa Cefnogi'r Strategaeth Ariannol - cronfa a sefydlwyd i gynorthwyo a chefnogi'r strategaeth ariannol y Cyngor.

10.23 Cronfa Maes Lles - darpariaeth ar gyfer ymdrin â phatrymau anwastad yn y gofynion perthnasol.

10.24 Trefniadau Partneriaethu - yn cynnwys symiau a neilltuwyd mewn perthynas â gofynion gwahanol drefniadau partneriaethu a chydweithio.

10.25 Bwrdd Uchelgais Economaidd Gogledd Cymru - ar gyfer gofynion ac ymrwymiadau'r cynllun hybu economaidd perthnasol i Fwrdd Uchelgais Economaidd Gogledd Cymru (elfen Cyngor Gwynedd yn unig).

10.26 Ymrwymiadau yn berthnasol i'r Gronfa Bensiwn - ar gyfer gofynion ac ymrwymiadau perthnasol i ddyfodol y Cynllun Pensiwn.

10.27 Cronfa Trosglwyddiadau Eiddo Treth Cyngor - darpariaeth gysylltiedig â'r colledion yn deillio o drosglwyddiadau eiddo o Dreth y Cyngor i Drethi Annomestig Cenedlaethol.

10.28 Cronfa Premiwm Treth Cyngor – darpariaeth yn deillio o Bremiwm Treth y Cyngor ar gyfer cyflawni blaenoriaethau'r Cyngor, gan gynnwys y Strategaeth Dai.

10.29 Cronfa Trefniadau Adfer Sgil Covid-19 – darpariaeth ar gyfer adfer gwasanaethau yn sgil y pandemig.

10.30 Amrywiol Reserfau Eraill – yn cynnwys symiau a neilltuwyd ar gyfer amrywiol ymrwymiadau eraill.

NODYN 11 – GWARIANT GWEITHREDOL ARALL

2019/20 £'000		2020/21 £'000
2,344	**Praeseptau Cynghorau Cymuned**	2,504
	Lefiau	
14,441	Comisiynydd Heddlu a Throsedd Gogledd Cymru	15,088
6,227	Awdurdod Tân Gogledd Cymru	6,364
962	Awdurdod Parc Cenedlaethol Eryri	962
109	Byrddau Draenio Lleol	119
21,739		22,533
(171)	(Enillion)/colledion ar waredu a dad-gydnabod asedau anghyfredol	(152)
23,912	**Cyfanswm**	**24,885**

NODYN 12 – GWARIANT AC INCWM ARIANNU A BUDDSODDI

2019/20 £'000		2020/21 £'000
6,009	Llog taladwy a thaliadau tebyg	5,961
7,441	Llog net ar yr ymrwymiadau (asedau) buddion pensiwn diffiniedig net	5,771
(546)	Llog derbyniadwy ac incwm tebyg	(422)
227	Addasiadau i ddarpariaethau a gwerth teg offerynnau ariannol	532
13,131	**Cyfanswm**	**11,842**

NODYN 13 – TRETH AC INCWM GRANT AMHENODOL

2019/20 £'000		*Nodyn*	2020/21 £'000
(89,364)	Incwm Y Dreth Cyngor	*13a*	(92,351)
(40,502)	Trethi Annomestig	*13b*	(39,526)
(136,049)	Grantiau'r Llywodraeth heb eu clustnodi	*32*	(148,053)
0	Grantiau a Chyfraniadau Refeniw	*32*	(1,211)
(18,253)	Grantiau a Chyfraniadau Cyfalaf	*32*	(21,577)
(284,168)	**Cyfanswm**		**(302,718)**

NODYN 13a - Y DRETH CYNGOR

Mae'r Cyngor yn penderfynu ar ei anghenion gwariant am y flwyddyn ac yn ei drosi i Dreth Cyngor Band D drwy ei rannu gyda chyfrifiad o'r nifer eiddo sydd ym mhob band Treth Cyngor a'u datgan yn nhermau nifer cyfatebol ym Mand D (Sylfaen y Dreth Cyngor). Yna, ychwanegir gofynion Comisiynydd Heddlu a Throsedd Gogledd Cymru at y swm yma i sefydlu'r Dreth Cyngor ar gyfer y Sir.

Cyfrifwyd Sylfaen y Dreth Cyngor ar gyfer 2020/21 fel a ganlyn:

CYFRIFIAD SYLFAEN Y DRETH CYNGOR AR GYFER 2020/21

Band Prisio	Nifer Eiddo Cyfatebol yn dilyn gostyngiadau	Lluosogydd Statudol	Nifer cyfatebol Eiddo Band D
A*	5	5/9	2.78
A	7,512	6/9	5,008.01
B	13,626	7/9	10,597.88
C	10,929	8/9	9,714.93
D	9,566	1	9,565.79
E	7,718	11/9	9,433.23
F	3,848	13/9	5,557.86
G	1,204	15/9	2,006.02
H	203	18/9	406.50
I	64	21/9	149.33
		Cyfanswm	52,442.33
Sylfaen y Dreth Gyngor ar ôl lwfans colledion casglu			51,917.91

Rhoddir dadansoddiad o'r incwm net, sy'n deillio i'r Cyngor, isod:

2019/20 £'000		2020/21 £'000
(89,964)	Treth Cyngor a godwyd	(93,434)
600	**Llai** Cynnydd yn y lwfans amhariad ar gyfer diffyg casgliad	1,083
(89,364)		**(92,351)**

NODYN 13b - TRETHI ANNOMESTIG CENEDLAETHOL

Fe reolir Trethi Annomestig Cenedlaethol ("Treth Busnes") gan y Llywodraeth ond Awdurdodau lleol sy'n gyfrifol am ei gasglu a'i dalu i gronfa ganolog a weinyddir gan Lywodraeth Cymru. Maent hwythau wedyn yn dosrannu symiau o'r gronfa yma i Awdurdodau lleol ar sail poblogaeth.

Mae'r Llywodraeth yn pennu swm y Dreth Annomestig Genedlaethol am y flwyddyn (53.5c yn 2020/21) a luosir gyda gwerth trethiannol yr eiddo. Yn amodol ar effaith trefniadau dros dro a rhai gostyngiadau eraill, dyma fydd y swm a delir gan y trethdalwr.

Ar ddiwedd y flwyddyn ariannol 2020/21 roedd yna 9,157 eiddo ar y rhestr brisio leol yng Ngwynedd, yn cynrychioli gwerth trethiannol o £114,392,123.

Rhoddir isod ddadansoddiad o'r incwm net cronedig i'r Cyngor o'r Trethi Annomestig:

2019/20		**2020/21**
£'000		**£'000**
(41,974)	Trethi Annomestig a godwyd	(43,167)
424	Lwfans Costau Casglu	438
680	Darpariaeth Dyledion Drwg	553
40,870	Swm a dalwyd i'r Gronfa Genedlaethol	42,176
0		0
(40,502)	Derbyniadau o'r Gronfa Genedlaethol	(39,526)
(40,502)	**Incwm net o'r Trethi Annomestig**	**(39,526)**

NODYN 14 – CYFRIF INCWM A GWARIANT RHEOLAETH ADEILADAU

Mae'r gwariant ac incwm ar y cyfrif yma yn perthyn i'r gwaith rheoliadau adeiladau ar wirio a goruchwylio, ac yn cynnwys ystyried unrhyw achos gorfodaeth ond nid y gwaith o roi rhybuddion statudol o dan y Ddeddf Adeiladu 1984.

Disgwylir i'r cyfrif adennill y costau dros raglen dreigl tair blynedd, ac mae'r gofynion yn cael eu hadolygu yn flynyddol. Bu colled yn 2020/21, serch derbyniad grant digolledu incwm Covid-19 o £127k, felly adroddir ar golled cronedig dros gyfnod o dair blynedd.

2020/21	**£'000**
Cyfanswm incwm ffioedd a dderbyniwyd (ag eithrio TAW)	(435)
Cyfanswm gwariant	445
(Gwarged)/Diffyg ar gyfer 2020/21	10
(Gwarged)/Diffyg ar gyfer 2019/20	22
(Gwarged)/Diffyg ar gyfer 2018/19	25
(Gwarged)/Diffyg ar gyfer y tair mlynedd diwethaf	**57**

NODYN 15 – EIDDO, OFFER A CHYFARPAR

Symudiadau ar Falansau Eiddo, Offer a Chyfarpar

Symudiadau yn 2020/21:

	Tir ac Adeiladau	Isadeiladwaith	Cerbydau, Offer a Chyfarpar	Asedau Cymunedol	Asedau Gweddilliol	Asedau heb eu Cwblhau	Cyfanswm Eiddo, Offer a Chyfarpar
	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000
Gwerth							
Balans ar 1.04.20	307,919	215,543	49,305	687	1,989	3,927	579,370
Ychwanegiadau	11,375	8,289	5,281	0	9	0	24,954
Gwerthiannau	(63)	0	(1,388)	0	0	0	(1,451)
Trosglwyddiadau	3,436	0	0	0	472	(3,908)	0
Ailbrisio - i'r Reserf Ailbrisio	36,987	0	0	0	(136)	0	36,851
Ailbrisio - i'r Gwasanaethau	(19,136)	0	0	0	(116)	0	(19,252)
Balans ar 31.03.21	**340,518**	**223,832**	**53,198**	**687**	**2,218**	**19**	**620,472**
Dibrisiant							
Balans ar 1.04.20	6,975	55,568	30,246	4	3	0	92,796
Dibrisiant yn y flwyddyn	6,054	5,764	4,568	2	23	0	16,411
Gwerthiannau	0	0	(1,318)	0	0	0	(1,318)
Trosglwyddiadau	(35)	0	0	0	35	0	0
Ailbrisio	(9,062)	0	0	0	(47)	0	(9,109)
Balans ar 31.03.21	**3,932**	**61,332**	**33,496**	**6**	**14**	**0**	**98,780**
Amhariad							
Balans ar 1.04.20	23,351	63	68	97	26	0	23,605
Amhariad yn y flwyddyn - i'r Reserf Ailbrisio	4,828	0	0	0	4	0	4,832
Amhariad yn y flwyddyn - i'r Gwasanaethau	5,389	0	0	0	5	0	5,394
Gwerthiannau	(63)	0	0	0	0	0	(63)
Trosglwyddiadau	(22)	0	0	0	22	0	0
Ailbrisio	(10,939)	0	0	0	(36)	0	(10,975)
Balans ar 31.03.21	**22,544**	**63**	**68**	**97**	**21**	**0**	**22,793**
Gwerth Net 31 Mawrth 2021	**314,042**	**162,437**	**19,634**	**584**	**2,183**	**19**	**498,899**
Gwerth Net 31 Mawrth 2020	**277,593**	**159,912**	**18,991**	**586**	**1,960**	**3,927**	**462,969**

NODYN 15 – EIDDO, OFFER A CHYFARPAR (parhad)

Symudiadau Cymharol yn 2019/20:

	Tir ac Adeiladau	Isadeiladwaith	Cerbydau, Offer a Chyfarpar	Asedau Cymunedol	Asedau Gweddilliol	Asedau heb eu Cwblhau	Cyfanswm Eiddo, Offer a Chyfarpar
	£'000	**£'000**	**£'000**	**£'000**	**£'000**	**£'000**	**£'000**
Gwerth							
Balans ar 1.04.19	306,537	208,377	44,231	1,144	2,263	9,615	572,167
Ychwanegiadau	7,417	7,166	6,622	4	24	4,940	26,173
Gwerthiannau	(6)	0	(1,548)	0	(330)	0	(1,884)
Trosglwyddiadau	10,893	0	0	0	275	(10,628)	540
Ailbrisio - i'r Reserf Ailbrisio	(14,290)	0	0	(132)	(175)	0	(14,597)
Ailbrisio - i'r Gwasanaethau	(2,632)	0	0	(329)	(68)	0	(3,029)
Balans ar 31.03.20	**307,919**	**215,543**	**49,305**	**687**	**1,989**	**3,927**	**579,370**
Dibrisiant							
Balans ar 1.04.19	7,205	49,983	27,500	2	(1)	0	84,689
Dibrisiant yn y flwyddyn	5,901	5,585	4,223	2	9	0	15,720
Gwerthiannau	0	0	(1,477)	0	0	0	(1,477)
Trosglwyddiadau	0	0	0	0	0	0	0
Ailbrisio	(6,131)	0	0	0	(5)	0	(6,136)
Balans ar 31.03.20	**6,975**	**55,568**	**30,246**	**4**	**3**	**0**	**92,796**
Amhariad							
Balans ar 1.04.19	34,306	63	68	229	39	0	34,705
Amhariad yn y flwyddyn - i'r Reserf Ailbrisio	3,352	0	0	0	0	0	3,352
Amhariad yn y flwyddyn - i'r Gwasanaethau	3,438	0	0	0	24	0	3,462
Gwerthiannau	0	0	0	0	(30)	0	(30)
Trosglwyddiadau	0	0	0	0	0	0	0
Ailbrisio	(17,745)	0	0	(132)	(7)	0	(17,884)
Balans ar 31.03.20	**23,351**	**63**	**68**	**97**	**26**	**0**	**23,605**
Gwerth Net 31 Mawrth 2020	**277,593**	**159,912**	**18,991**	**586**	**1,960**	**3,927**	**462,969**
Gwerth Net 31 Mawrth 2019	**265,026**	**158,331**	**16,663**	**913**	**2,225**	**9,615**	**452,773**

NODYN 15 – EIDDO, OFFER A CHYFARPAR (parhad)

Prisiwyd eiddo gweithredol y Cyngor gan Uwch Syrfewr Stadau (M.R.I.C.S) y Cyngor yn unol â'r polisïau a nodwyd yn rhan 1.17 o Nodyn 1 o'r Polisïau Cyfrifo ac eiddo an-weithredol (gweddilliol) yn unol â 1.15. Noder bod lefel uchel o ansicrwydd ynghylch oblygiadau tymor canolig yr effeithiau cyfredol y pandemig COVID-19 ac ymadawiad y Deyrnas Unedig o'r Undeb Ewropeaidd. Tybir na fydd hyn yn effeithio yn sylweddol ar werth asedau'r Cyngor. Bydd angen adolygu'r dybiaeth yn rheolaidd. Noder hefyd fod yr Awdurdod wedi sefydlu rhaglen dreigl ar gyfer ailbrisio gwahanol gategorïau o'r asedau yma yn flynyddol.

Gweler nodyn 1.17 hefyd ar gyfer sail dibrisio'r gwahanol gategorïau o asedau.

Defnyddir 11 ysgol sydd o dan lywodraethiant eglwysig gan yr Adran Addysg, gyda 10 o'r adeiladau heb eu cynnwys yn y tabl uchod oherwydd nad ydynt yn eiddo i'r Cyngor. Mae'r Cyngor yn gyfrifol am gynnal a chadw'r adeiladau yma ond nid yw'r symiau yn sylweddol. Mae Ysgol Cae Top ym Mangor yn cael ei ystyried ar hyn o bryd fel ased y Cyngor yn ein cyfrifon, ac nid fel ysgol eglwysig. Mae statws cyfreithiol yr ased yn destun adolygiad cyfreithiol a all effeithio'r driniaeth yn y cyfrifon yn y dyfodol.

Dangosir y ffyrdd o gyllido'r asedau a brynwyd yn ystod y flwyddyn gyda'r wybodaeth ar wariant cyfalaf yn yr adroddiad naratif.

Ymrwymiadau Cyfalaf

Roedd yr ymrwymiadau o sylwedd ar gytundebau cyfalaf ar 31 Mawrth 2021 fel a ganlyn:

	Swm	Taliadau hyd yma	Balans
	£'000	£'000	£'000
Ysgol y Garnedd - estyniad ac ailwampio	8,104	7,759	345
Cae Chwarae Pob Tywydd- Plas Silyn	579	263	316

NODYN 16 – EIDDO BUDDSODDI

Mae'r eitemau canlynol o incwm a chostau wedi eu cymryd i ystyriaeth yn y llinell Gwariant ac Incwm Ariannu a Buddsoddi yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr:

	2019/20	2020/21
	£'000	£'000
Incwm rhent o eiddo buddsoddi	7	7
Enillion/(colledion) net	**7**	**7**

Nid oes cyfyngiadau ar allu'r Awdurdod i adnabod gwerth ei eiddo buddsoddi, nac ychwaith ar hawl yr Awdurdod i'r incwm a'r elw sy'n deillio o'r gwerthiant. Nid oes gan yr Awdurdod unrhyw ymrwymiad cytundebol i brynu, adeiladu na datblygu eiddo buddsoddi na'i atgyweirio, cynnal na'i wella.

Mae'r tabl isod yn crynhoi'r symudiad yng ngwerth teg yr eiddo buddsoddi yn ystod y flwyddyn:

	2019/20	2020/21
	£'000	£'000
Balans 1 Ebrill	**705**	**165**
Gwarediadau	0	0
Elw/(colled) net o addasiadau gwerth teg	0	0
Trosglwyddiadau:		
(i)/o Eiddo, Offer a Chyfarpar	(540)	0
Balans 31 Mawrth	**165**	**165**

NODYN 17a – OFFERYNNAU ARIANNOL

(i) Offerynnau Ariannol - Dosbarthiadau

Diffinnir offeryn ariannol fel unrhyw gytundeb sydd yn creu ased ariannol mewn un endid ac ymrwymiad ariannol neu offeryn ecwiti mewn endid arall. Nid yw trafodion nad ydynt yn cael eu cyfnewid, megis rhai sy'n ymwneud â threthi a grantiau'r llywodraeth, yn gyfystyr ag offerynnau ariannol.

Ymrwymiadau Ariannol

Mae ymrwymiad ariannol yn ddyletswydd i drosglwyddo buddion economaidd a reolir gan y Cyngor, a all gynrychioli dyletswydd gytundebol i gyflwyno arian parod neu asedau ariannol, neu ddyletswydd i gyfnewid ymrwymiadau ac asedau ariannol gydag endid arall sydd o bosib yn anffafriol i'r Cyngor.

Mae ymrwymiadau ariannol y Cyngor nad ydynt yn ddeilliadol yn ystod y flwyddyn yn cael eu mesur ar gost wedi'i amorteiddio, ac yn cynnwys:

- benthyciadau tymor hir gan y Bwrdd Benthyciadau Gwaith Cyhoeddus (PWLB) a benthycwyr masnachol
- Trefniant Consesiwn Gwasanaeth (cytundebau Menter Cyllid Preifat (MPC)) a fanylir yn Nodyn 41
- gorddrafft gyda Banc Barclays ccc
- benthyciadau tymor byr gan awdurdodau lleol a chymdeithasau tai
- prydlesau cyllidol a fanylir yn Nodyn 35
- taliadau masnach am nwyddau a gwasanaethau a dderbyniwyd

Asedau Ariannol

Mae ased ariannol yn golygu hawl i fuddion economaidd yn y dyfodol a reolir gan y Cyngor. Fe'i cynrychiolir gan arian parod, offerynnau ecwiti neu hawl cytundebol i dderbyn arian parod neu ased ariannol arall, neu hawl i gyfnewid asedau ac ymrwymiadau ariannol gyda endid arall sydd yn ffafriol i'r Cyngor. Mae'r asedau ariannol a ddaliwyd gan y Cyngor yn ystod y flwyddyn yn cael eu cyfrifo o fewn y tri dosbarth a ganlyn:

Cost wedi'i amorteiddio (ble mae'r llif arian yn daliadau prifswm a llog yn unig, ac mai cynllun busnes y Cyngor yw i gasglu'r llif arian hynny) yn cynnwys:

- arian parod
- cyfrifon banc a chyfrifon adnau
- adneuon cyfnod penodol gyda banciau a chymdeithasau adeiladu
- benthyciadau i awdurdodau lleol eraill
- benthyciadau i gwmnïoedd bach
- derbyniadau masnach am nwyddau a gwasanaethau a gyflenwyd

Gwerth teg trwy incwm cynhwysfawr arall (ble mae'r llif arian yn daliadau prifswm a llog yn unig, ac mai cynllun busnes y Cyngor yw i gasglu'r llif arian hynny yn ogystal â gwerthu'r offeryn; a buddsoddiadau ecwiti mae'r Cyngor wedi eu rhoi'n y categori hwn) yn cynnwys:

- bond cyfun, ecwiti a chronfeydd eiddo a ddelir fel buddsoddiadau strategol

Gwerth teg trwy elw a cholled (asedau ariannol eraill) yn cynnwys:

- cronfeydd marchnadoedd arian

Dangosir asedau ariannol a ddelir ar gost wedi'i amorteiddio yn net o lwfans colled sydd yn adlewyrchu'r tebygolrwydd ystadegol na fydd y benthyciwr neu'r dyledwr yn gallu cyflawni ei ymrwymiadau cytundebol i'r Cyngor.

NODYN 17a – OFFERYNNAU ARIANNOL (parhad)

(ii) Offerynnau Ariannol – Balansau

Mae'r ymrwymiadau ariannol a ddatgelir yn y Fantolen yn cael eu dadansoddi yn unol â'r categorïau a ganlyn:

Ymrwymiadau Ariannol	**Tymor Hir**		**Tymor Byr**	
	31 Mawrth 2020	**31 Mawrth 2021**	**31 Mawrth 2020**	**31 Mawrth 2021**
	£'000	**£'000**	**£'000**	**£'000**
Benthyciadau ar gost wedi'i amorteiddio:				
Prifswm a fenthycwyd	104,346	103,110	20,578	6,579
Llog cronedig	0	0	534	511
Cyfanswm Benthyciadau *	**104,346**	**103,110**	**21,112**	**7,090**
Benthyciadau ar gost wedi'i amorteiddio:				
Gorddrafft banc	0	0	22,338	24,180
Cyfanswm Arian a Ordynnwyd	**0**	**0**	**22,338**	**24,180**
Ymrwymiadau ar gost wedi'i amorteiddio:				
Prydlesau cyllidol	1,540	1,370	0	0
Cyfanswm Ymrwymiadau Tymor Hir	**1,540**	**1,370**	**0**	**0**
Ymrwymiadau ar gost wedi'i amorteiddio:				
Dyledion masnachol	0	0	33,972	41,492
Prydlesau cyllidol	0	0	160	170
Cynhwyswyd o fewn Credydwyr **	**0**	**0**	**34,132**	**41,662**
Cyfanswm yr Ymrwymiadau Ariannol	**105,886**	**104,480**	**77,582**	**72,932**

* Mae cyfanswm y benthyciadau tymor byr yn cynnwys £1,819,000 (2020: £1,848,000) sy'n cynnwys y llog cronedig a'r ad-daliadau prifswm sy'n ddyledus o fewn 12 mis ar y benthyciadau tymor hir.

** Mae llinell credydwyr tymor byr ar y Fantolen yn cynnwys £32,397,000 (2020; £19,017,000) o gredydwyr (Nodyn 21) nad ydynt yn cyfateb i'r diffiniad o ymrwymiad ariannol.

NODYN 17a – OFFERYNNAU ARIANNOL (parhad)

Mae'r asedau ariannol a ddatgelir yn y Fantolen yn cael eu dadansoddi yn unol â'r categorïau a ganlyn:

Asedau Ariannol	Tymor Hir 31 Mawrth 2020 £'000	Tymor Hir 31 Mawrth 2021 £'000	Tymor Byr 31 Mawrth 2020 £'000	Tymor Byr 31 Mawrth 2021 £'000
Ar gost wedi'i amorteiddio:				
Prifswm	17	17	3,000	26,000
Llog cronedig	0	0	3	5
Lwfans colled	0	0	(4)	(3)
Ar werth teg drwy incwm cynhwysfawr arall:				
Offerynnau ecwiti wedi dewis i gyfrifo drwy werth teg drwy ICA	0	0	8,260	8,916
Cyfanswm Buddsoddiadau	**17**	**17**	**11,259**	**34,918**
Ar gost wedi'i amorteiddio:				
Prifswm	0	0	5,770	2,619
Llog cronedig	0	0	1	0
Lwfans colled	0	0	(6)	(1)
Ar werth teg drwy elw a cholled:				
Gwerth teg	0	0	9,135	26,000
Cyfanswm Arian a Chyfwerthoedd Arian	**0**	**0**	**14,900**	**28,618**
Ar gost wedi'i amorteiddio:				
Derbyniadau Masnachol	3,948	4,371	16,723	14,599
Cynhwyswyd o fewn Dyledwyr *	**3,948**	**4,371**	**16,723**	**14,599**
Cyfanswm Asedau Ariannol	**3,965**	**4,388**	**42,882**	**78,135**

* Mae llinell tymor byr dyledwyr ar y Fantolen yn cynnwys £69,633,000 (£59,692,000 ar 31 Mawrth 2020) o ddyledwyr (Nodyn 18) nad ydynt yn cwrdd â'r diffiniad o ased ariannol.

Benthyciadau Meddal Materol

Mae gan Awdurdodau Lleol yr hawl i roi benthyciadau am resymau polisi yn hytrach na fel offerynnau ariannol, ac fe all y benthyciadau yma fod yn ddi-log neu ar gyfraddau is na chyfraddau cyffredinol y farchnad. Pan mae benthyciadau yn cael eu dyroddi ar gyfradd is na chyfradd y farchnad maent yn cael eu hadnabod fel "Benthyciadau Meddal".

Mae gwerth teg y benthyciadau meddal yma yn llai na chyfanswm yr arian a fenthycwyd. Mae gwerth teg benthyciad, sy'n cael ei roi yn ddi-log neu ar gyfradd is na chyfradd gyffredinol y farchnad, yn cael ei amcangyfrif fel gwerth presennol holl dderbyniadau arian y dyfodol wedi ei ddisgowntio yn defnyddio cyfradd llog y farchnad gyffredinol ar gyfer offeryn cyffelyb. Mae'r gwahaniaeth rhwng y swm a fenthycir a gwerth teg y benthyciad yn cael ei gynnwys yn y Datganiad Incwm a Gwariant. Mae Côd Ymarfer 2020/21 yn gosod gofynion cyfrifeg a datgeliad penodol ar gyfer benthyciadau meddal. Yn ystod 2020/21 fe adnabu Cyngor Gwynedd y "benthyciadau meddal" canlynol:

- Taliadau Gohiriedig am daliadau sy'n ddyledus gan bobl mewn gofal (cyfanswm yn ddyledus ar 31.03.21 £2,331,787)
- Benthyciadau Ceir a Beiciau i weithwyr (cyfanswm yn ddyledus ar 31.03.21 £954,765)

Daethpwyd i benderfyniad nad yw'r ychydig o "fenthyciadau meddal" sydd gan y Cyngor yn ymofyn datgeliad ar wahân gan eu bod yn de minimis.

NODYN 17a – OFFERYNNAU ARIANNOL (parhad)

Offerynnau ecwiti wedi dewis i gyfrifo drwy werth teg drwy incwm cynhwysfawr arall

Mae'r Cyngor wedi dewis i gyfrifo am y buddsoddiadau canlynol mewn offerynnau ecwiti ar sail gwerth teg drwy incwm cynhwysfawr arall oherwydd eu bod yn fuddsoddiad strategol tymor hir gyda'r newidiadau yn eu gwerth teg ddim yn cael ei gynnwys fel rhan o berfformiad ariannol blynyddol y Cyngor.

	Gwerth Teg		Difidendau	
	31 Mawrth 2020	31 Mawrth 2021	2019/20	2020/21
	£'000	£'000	£'000	£'000
CCLA LAMIT Property Fund	4,438	4,407	199	196
Ninety One Diversified Income Fund	1,130	1,242	51	47
Schroder Income Maximiser Fund	1,633	2,008	62	124
Aegon Diversified Monthly Income Fund	1,059	1,259	187	53
CYFANSWM	**8,260**	**8,916**	**499**	**420**

Gwrthbwyso Asedau ac Ymrwymiadau Ariannol

Mae asedau ac ymrwymiadau ariannol yn cael eu gosod yn erbyn ei gilydd ble mae gan y Cyngor hawl gorfodol cyfreithiol i wrthbwyso ac yn bwriadu setlo ar sail net, neu i wireddu'r asedau a setlo'r ymrwymiadau yn gydamserol. Mae'r tabl isod yn dangos yr offerynnau hynny sydd wedi cael eu gosod yn erbyn ei gilydd ar Y Fantolen. Nid oedd gan y Cyngor unrhyw asedau nac ymrwymiadau ariannol eraill oedd yn destun i drefniant gorfodol neu drefniant tebyg.

	31 Mawrth 2020			31 Mawrth 2021		
	Asedau gros (ymrwym iadau)	(Ymrwymiadau) asedau wedi eu gwrthbwyso	Sefyllfa net Y Fantolen	Asedau gros (ymrwym iadau)	(Ymrwymiadau) asedau wedi eu gwrthbwyso	Sefyllfa net Y Fantolen
	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000
Cyfrifon banc mewn credyd	23,115	(23,115)	0	23,529	(23,529)	0
Cyfanswm Asedau Ariannol	**23,115**	**(23,115)**	**0**	**23,529**	**(23,529)**	**0**
Gorddrafft banc	(45,453)	23,115	(22,338)	(47,709)	23,529	(24,180)
Cyfanswm Ymrwymiadau Ariannol	**(45,453)**	**23,115**	**(22,338)**	**(47,709)**	**23,529**	**(24,180)**

NODYN 17a – OFFERYNNAU ARIANNOL (parhad)

(iii) Offerynnau Ariannol – Enillion a Cholledion

Mae'r enillion a cholledion a nodir yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr mewn perthynas â'r offerynnau ariannol yn cynnwys yr eitemau a ganlyn:

	Ymrwymiadau Ariannol	Asedau Ariannol				
	Cost wedi'i Amorteiddio	Cost wedi'i Amorteiddio	Wedi ethol Gwerth Teg drwy ICA	Gwerth Teg drwy Elw a Cholled	2020/21 Cyfanswm	2019/20 Cyfanswm
	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000
Costau llog	5,961	0	0	0	5,961	6,010
Llog taladwy a ffioedd tebyg	**5,961**	**0**	**0**	**0**	**5,961**	**6,010**
Incwm llog	0	(92)	0	0	(92)	(123)
Incwm difidendau	0	0	(301)	(29)	(330)	(423)
Incwm y llog a'r buddsoddiad	**0**	**(92)**	**(301)**	**(29)**	**(422)**	**(546)**
Lwfans colled	0	532	0	0	532	227
Addasiadau i ddarpariaethau a gwerth teg offerynnau ariannol	**0**	**532**	**0**	**0**	**532**	**227**
Effaith net ar (Gwarged)/ Diffyg ar Ddarpariaeth Gwasanaethau	**5,961**	**440**	**(301)**	**(29)**	**6,071**	**5,691**
Enillion wrth ailbrisio	0	0	(687)	0	(687)	0
Colledion wrth ailbrisio	0	0	32	0	32	1,292
Effaith ar incwm cynhwysfawr arall	**0**	**0**	**(655)**	**0**	**(655)**	**1,292**
(Enillion)/colledion net y flwyddyn	**5,961**	**440**	**(956)**	**(29)**	**5,416**	**6,983**

Mae ffigyrau 2019/20 wedi eu hailddatgan i gynnwys lwfansau colledion derbyniadau masnachol ac i gywiro arwydd colledion wrth ailbrisio.

NODYN 17a – OFFERYNNAU ARIANNOL (parhad)

(iv) Offerynnau Ariannol – Gwerthoedd Teg

Gwerth teg offeryn ariannol yw'r pris a fyddai'n cael ei dderbyn wrth werthu ased, neu'r pris a fyddai'n cael ei dalu wrth drosglwyddo ymrwymiad, i gyfranogwr arall yn y farchnad mewn trafodyn hyd braich. Pan fydd ymrwymiadau'n cael eu dal fel ased gan barti arall, fel benthyca'r cyngor, amcangyfrifir y gwerth teg o safbwynt y deilydd.

Mae offerynnau ariannol, ar wahân i'r rhai gyda chost wedi ei amorteiddio, wedi eu cynnwys yn y Fantolen ar sail gwerth teg. Ar gyfer y mwyafrif o asedion, yn cynnwys cronfeydd eiddo a chyfranddaliadau mewn cronfeydd marchnadoedd arian, mae'r gwerth teg yn deillio o bris y farchnad.

Mae offerynnau ariannol gyda chost wedi ei amorteiddio wedi eu cynnwys yn y Fantolen ar sail cost wedi'i amorteiddio. Amcangyfrifir eu gwerth teg trwy gyfrifo'r gwerth net presennol o'r llifau arian cytundebol sy'n weddill ar 31 Mawrth 2021, gan ddefnyddio'r rhagdybiaethau canlynol:

- Mae benthyciadau'r Cyngor wedi eu prisio trwy ddisgowntio'r llifau arian cytundebol dros fywyd yr offeryn ar gyfradd y farchnad sydd yn addas i fenthyciadau awdurdodau lleol.
- Mae gwerth teg benthyciadau a buddsoddiadau tymor hir eraill wedi eu disgowntio ar gyfraddau'r farchnad ar gyfer offerynnau cyffelyb sydd â chyfnod ad-dalu cyffelyb yn weddill ar 31 Mawrth.
- Mae gwerth teg gwarantau ariannol wedi eu amcanu yn seiliedig ar y tebygolrwydd y caiff y gwarantau eu galw a'r taliadau tebygol.
- Mae gwerth teg asedau ac ymrwymiadau prydlesau cyllidol ac ymrwymiadau Menter Cyllid Preifat (PFI) wedi eu cyfrifo trwy ddisgowntio'r llifau arian cytundebol (ag eithrio'r elfen tâl am wasanaeth) ar gynnyrch priodol bondiau corfforaethol o radd AA.
- Ni chydnabyddir ad-daliadau cynnar nac amhariadau ar gyfer offerynnau ariannol.
- Rhagdybir bod gwerth teg offerynnau tymor byr, gan gynnwys dyledion a derbyniadau masnachol, yn cyfateb yn agos i'r swm cario, o ystyried y sefyllfa llog isel a sefydlog sydd ohoni.

Dengys y gwerthoedd teg yn y tabl isod, wedi eu rhannu yn unol â'u lefel yn yr hierarchaeth gwerth teg:

- Lefel 1 – gwerth teg sydd yn deillio o brisiau a ddyfynnwyd mewn marchnadoedd gweithredol am asedau neu ymrwymiadau yr un fath, e.e. prisiau bondiau
- Lefel 2 – gwerth teg sydd wedi ei gyfrifo yn seiliedig ar fewnbynnau yn hytrach na prisiau a ddyfynnwyd ar gyfer yr ased neu ymrwymiad, e.e. cyfraddau llog neu gynnyrch am offerynnau tebyg
- Lefel 3 – gwerth teg sydd wedi'i bennu trwy ddefnyddio mewnbynnau na ellir eu harsylwi, e.e. data nad yw'n y farchnad fel rhagolwg llif arian neu amcan teilyngdod credyd

NODYN 17a – OFFERYNNAU ARIANNOL (parhad)

	Lefel Gwerth Teg	Mantolen 31 Mawrth 2020 £'000	Gwerth Teg 31 Mawrth 2020 £'000	Mantolen 31 Mawrth 2021 £'000	Gwerth Teg 31 Mawrth 2021 £'000
Ymrwymiadau Ariannol ar gost wedi'i amorteiddio					
Benthyciadau tymor hir gan PWLB	2	(88,652)	(141,125)	(87,311)	(139,255)
Benthyciadau tymor hir arall	2	(17,806)	(29,462)	(17,883)	(29,980)
Prydlesau cyllidol	2	(1,700)	(1,700)	(1,540)	(1,540)
CYFANSWM		**(108,158)**	**(172,287)**	**(106,734)**	**(170,775)**
Ymrwymiadau ble nad ydi gwerth teg yn cael ei ddangos *		(75,310)		(70,678)	
CYFANSWM YMRWYMIADAU ARIANNOL		**(183,468)**		**(177,412)**	
Wedi ei gofnodi ar y Fantolen fel:					
Credydwyr tymor byr		(33,972)		(41,492)	
Benthyciadau tymor byr		(21,112)		(7,090)	
Arian a Ordynnwyd tymor byr		(22,338)		(24,180)	
Prydlesau cyllidol tymor byr		(160)		(170)	
Benthyciadau tymor hir		(104,346)		(103,110)	
Prydlesau cyllidol tymor hir		(1,540)		(1,370)	
CYFANSWM YMRWYMIADAU ARIANNOL		**(183,468)**		**(177,412)**	

* Rhagdybir bod gwerth teg ymrwymiadau ariannol tymor byr, a ddelir ar gost wedi ei amorteiddio, gan gynnwys dyledion masnachol, yn gyfystyr â'r gwerth i'w gario. Ailddatganwyd ffigwr 2019/20 i gynnwys arian a ordynnwyd tymor byr a benthyca tymor byr.

Mae gwerth teg yr ymrwymiadau tymor hir yn uwch na'r swm cario gan fod portffolio benthyciadau'r Awdurdod yn cynnwys nifer o fenthyciadau sydd â chyfradd llog taladwy sy'n uwch na'r cyfraddau llog sydd ar gael ar gyfer benthyciadau cyffelyb ar ddyddiad y Fantolen.

NODYN 17a – OFFERYNNAU ARIANNOL (parhad)

	Lefel Gwerth Teg	Mantolen 31 Mawrth 2020 £'000	Gwerth Teg 31 Mawrth 2020 £'000	Mantolen 31 Mawrth 2021 £'000	Gwerth Teg 31 Mawrth 2021 £'000
Gwerth teg offerynnau ariannol:					
Cronfeydd marchnadoedd arian	1	9,135	9,135	26,000	26,000
Cronfeydd bondidau, ecwiti ac eiddo	1	8,260	8,260	8,916	8,916
Asedau ariannol ar gost wedi'i amorteiddio:					
Stoc trysorlys	1	17	17	17	17
CYFANSWM		**17,412**	**17,412**	**34,933**	**34,933**
Asedau ble nad ydi gwerth teg yn cael ei ddangos *		29,435		47,590	
CYFANSWM ASEDAU ARIANNOL		**46,847**		**82,523**	
Wedi ei gofnodi ar y mantolen fel:					
Dyledwyr tymor hir		3,948		4,371	
Buddsoddiadau tymor hir		17		17	
Dyledwyr tymor byr		16,723		14,599	
Buddsoddiadau tymor byr		11,259		34,918	
Arian a chyfwerthoedd arian		14,900		28,618	
CYFANSWM ASEDAU ARIANNOL		**46,847**		**82,523**	

* Rhagdybir bod gwerth teg asedau ariannol tymor byr, a ddelir ar gost wedi ei amorteiddio, gan gynnwys derbyniadau masnachol, yn gyfystyr â'r gwerth i'w gario. Ailddatganwyd ffigwr 2019/20 i gynnwys adneuon banc.

Mae cronfeydd eiddo gwerth cyfanswm o £8.92m wedi'u symud o lefel 2 i lefel 1 yr hierarchaeth ar gyfer 2020/21 gan adlewyrchu ailddechreuad o farchnad weithredol yn yr offerynnau hyn.

NODYN 17b – NATUR A MAINT Y RISG SY'N CODI O OFFERYNNAU ARIANNOL

Mae'r Cyngor yn cydymffurfio â Côd Ymarfer ar Reolaeth y Trysorlys CIPFA â'r Côd Darbodus Ariannu Cyfalaf Awdurdodau Lleol, y ddau wedi ei ddiwygio Rhagfyr 2017.

Yn unol â'r Côd Rheolaeth y Trysorlys, mae'r Cyngor yn cymeradwyo Strategaeth Rheolaeth y Trysorlys cyn i bob blwyddyn ariannol newydd gychwyn. Mae'r Strategaeth yn amlinellu'r paramedrau ar gyfer rheoli'r risgiau sy'n gysylltiedig ag Offerynnau Ariannol. Mae'r Cyngor hefyd yn cynhyrchu Ymarferion Rheolaeth y Trysorlys, sy'n manylu ar y trefniadau ymarferol i'w dilyn i reoli'r risgiau hynny.

Mae'r Strategaeth Rheolaeth y Trysorlys yn cynnwys Strategaeth Fuddsoddi Flynyddol yn unol ag Arweiniad Buddsoddi Llywodraeth Cymru ar gyfer awdurdodau lleol. Pwysleisia'r Arweiniad hwn y dylid rhoi blaenoriaeth i sicrwydd a hylifedd, yn hytrach na chynnyrch. Mae Strategaeth Trysorlys y Cyngor, ynghyd â'i Ymarferion Rheolaeth y Trysorlys yn seiliedig ar chwilio am y gyfradd adennill uchaf posib sy'n gyson â'r lefelau priodol o sicrwydd a hylifedd.

Mae hyn yn cynnwys y prif risgiau a ganlyn:

- *Risg Credyd:* Y posibilrwydd y bydd un parti mewn offeryn ariannol yn methu â chyflawni ei ymrwymiadau cytundebol, gan beri colled i'r Cyngor.
- *Risg Hylifedd:* Y posibilrwydd na fydd y Cyngor yn gallu codi digon o arian i ddiwallu'r ymrwymiad ariannol ar amser.
- *Risg y Farchnad:* Y posibilrwydd o golled ariannol oherwydd newidiadau i'r cyfraddau llog, prisiau'r farchnad ac ati.

Risg Credyd: Buddsoddiadau

Mae'r Cyngor yn rheoli risg credyd drwy sicrhau bod ei holl fuddsoddiadau'n cael eu gwneud gyda sefydliadau sydd ag ansawdd credyd uchel, fel y nodir yn Strategaeth Rheolaeth y Trysorlys. Mae'r rhain yn cynnwys endidau masnachol gydag isafswm statws credyd hirdymor o A-, Llywodraeth y DU ac awdurdodau lleol eraill heb statws credyd y mae'r Cyngor wedi derbyn cyngor buddsoddi annibynnol arnynt. Gan gydnabod nad yw credyd-raddio bob amser yn medru rhagweld diffygdalu, mae'r Cyngor hefyd yn ystyried mesurau eraill gan gynnwys cyfnewid diffygdalu credyd a phrisiau ecwiti wrth ddewis sefydliadau masnachol ar gyfer buddsoddi.

Yn ystod 2020/21 gosodwyd uchafswm o 5% o swm yr holl bortffolio y gellid ei fuddsoddi gyda gwrth barti unigol (heblaw llywodraeth y DU a buddsoddiadau wedi'u sicrhau). Defnyddiwyd terfyn o 10% ar gyfer cronfeydd marchnad arian. Mae'r Cyngor hefyd wedi gosod uchafswm cyfanswm buddsoddiad grŵp o 5% ar gyfer sefydliadau sy'n rhan o'r un grŵp bancio. Ni ellir buddsoddi mwy na chyfanswm o £20m am gyfnod hwy na blwyddyn.

Yn ystod 2008/09, roedd y Cyngor wedi adneuo £4m gyda Heritable Bank, banc wedi'i gofrestru yn y DU dan Gyfraith yr Alban. Rhoddwyd y cwmni yn nwylo'r gweinyddwyr ar 7 Hydref 2008. Derbyniodd y Cyngor ddychweliad o £3,976,718, sef 99.4% gan y gweinyddwyr hyd at 31 Mawrth 2021. Derbyniwyd y difidend olaf ym mis Gorffennaf 2020 ac mae'r weinyddiaeth bellach wedi'i chwblhau.

Nid yw'r Cyngor yn dal gwarant gyfochrog yn erbyn unrhyw fuddsoddiadau.

NODYN 17b – NATUR A MAINT Y RISG SY'N CODI O OFFERYNNAU ARIANNOL (parhad)

Ceir crynodeb yn y tabl isod o werth risg credyd portffolio buddsoddi'r Cyngor fesul cyfradd credyd:

	Tymor Byr	
Cyfradd Credyd	**31 Mawrth 2020 £'000**	**31 Mawrth 2021 £'000**
AAA	0	0
AA+	0	0
AA	0	0
AA-	0	0
A+	0	3,001
A	2,999	3,000
A-	0	0
Cymdeithasau Adeiladu heb eu graddio	0	0
Awdurdodau lleol heb eu graddio	0	20,001
Cyfanswm	**2,999**	**26,002**
Cronfeydd wedi'u cyfuno*	8,260	8,916
Cyfanswm Buddsoddiadau	**11,259**	**34,918**

* Nid yw risg credyd yn berthnasol i gyfranddaliad a chronfeydd wedi'u cyfuno lle nad oes gan y Cyngor hawl gytundebol i gal unrhyw swm o arian.

Mae lwfansau colled ar fuddsoddiadau'r trysorlys ac arian a chyfwerthoedd arian wedi eu cyfrifo trwy gyfeirio at ddata rhagosodiad hanesyddol gyhoeddwyd gan asiantaethau statws credyd, wedi ei luosi gyda 131% (2020: 365%) i ystyried yr hinsawdd economaidd gyfredol ac i'r dyfodol. Rhagdybir y bydd oediad o ddwy flynedd yn y llifau arian mewn achos o ddiffygdalu. Mae buddsoddiadau wedi dioddef cynnydd sylweddol mewn risg credyd ac wedi eu israddio gan dri neu mwy o nodlau statws credyd, neu gyfatebol, ers y gydnabyddiaeth gychwynnol, onibai eu bod yn dal sgôr credyd gradd buddsoddi. Ystyrir hwy â nam ar eu credyd os wedi eu dyfarnu â sgôr credyd "D" neu gyfatebol. Ar 31 Mawrth 2021, roedd £3,901 (2020: £9,764) o lwfansau colled yn perthyn i fuddsoddiadau'r trysorlys.

Risg Credyd: Derbyniadau Masnachol

Mae proffil oedran y balans masnachol yn ein system dyledwyr ar 31 Mawrth wedi ei ddadansoddi fel a ganlyn:-

31 Mawrth 2020		**31 Mawrth 2021**
£'000		£'000
5,592	Llai na blwyddyn	6,001
2,176	Dros flwyddyn	2,471
7,768		**8,472**

Mae profiad hanesyddol o ddiffyg talu ac amodau economaidd presennol ac a ragwelir gan gynnwys effaith Covid-19 wedi eu hystyried wrth gyfrifo'r lwfans colled amhariad.

NODYN 17b – NATUR A MAINT Y RISG SY'N CODI O OFFERYNNAU ARIANNOL (parhad)

Risg Credyd: Benthyciadau, Gwarantau Ariannol ac Ymrwymiadau Benthyciadau

Mae'r Cyngor yn rheoli'r risg credyd sydd yn gynhenid yn eu benthyciadau i bwrpas gwasanaeth, gwarantau ariannol ac ymrwymiadau benthyciadau, yn unol â'r Strategaeth Fuddsoddi sydd wedi ei chyhoeddi.

Risg Hylifedd

Mae gan y Cyngor fynediad parod i fenthyciadau ar gyfraddau ffafriol o'r Bwrdd Benthyciadau Gwaith Cyhoeddus ac awdurdodau lleol eraill, ac ar gyfraddau uwch gan fanciau a chymdeithasau adeiladu. Nid oes unrhyw risg ymddangosiadol y bydd y Cyngor yn methu codi cyllid i gwrdd â'i ymrwymiadau. Er hyn, mae risg y bydd yn rhaid i'r Cyngor adnewyddu cyfran sylweddol o'i fenthyciadau ar adeg lle mae'r cyfraddau llog yn anffafriol. Rheolir y risg hwn drwy gynnal amrediad o fenthyciadau gyda chyfraddau sefydlog a sicrhau nad yw mwy na 25% o fenthyciadau'r Cyngor yn aeddfedu mewn unrhyw un flwyddyn ariannol.

Mae dadansoddiad aeddfedrwydd o ymrwymiadau ariannol fel a ganlyn, wedi'i ddangos fel ffigurau sydd wedi'u disgowntio (prif ynghyd â llog cronedig hyd yn hyn) a heb eu disgowntio (pryf ynghyd â thaliadau llog yn y dyfodol);

Amser tan aeddfedrwydd (blynyddoedd)	Wedi'u disgowntio (prif) 31 Mawrth 2021 £'000	Heb eu disgowntio (prif ynghyd â llog) 31 Mawrth 2021 £'000	Wedi'u disgowntio (prif) 31 Mawrth 2020 £'000	Heb eu disgowntio (prif ynghyd â llog) 31 Marwth 2020 £'000
Llai na blwyddyn	6,579	12,278	20,577	26,460
Dros 1 ond dim dros 2	1,573	7,154	1,561	7,252
Dros 2 ond dim dros 5	11,899	27,635	9,415	25,750
Dros 5 ond dim dros 10	7,056	29,831	10,788	34,124
Dros 10 ond dim dros 20	36,821	70,967	35,055	70,862
Dros 20 ond dim dros 40	29,561	74,338	31,328	78,155
Dros 40	16,200	28,163	16,200	28,848
Total	**109,689**	**250,366**	**124,924**	**271,451**

Risg y Farchnad : Risg Cyfraddau Llog

Mae'r Cyngor yn agored i risgiau sy'n codi o symudiadau yn y cyfraddau llog ar ei fenthyciadau a buddsoddiadau. Mae symudiadau mewn cyfraddau llog yn cael effeithiau cymhleth ar yr Awdurdod. Er enghraifft, byddai cynnydd yn y cyfraddau llog yn arwain at yr effeithiau a ganlyn:

- Benthyciadau ar gyfraddau cyfnewidiol - byddai'r gwariant llog yn cynyddu.
- Benthyciadau ar gyfraddau sefydlog – byddai gwerth teg yr ymrwymiadau benthyca yn disgyn.
- Buddsoddiadau ar gyfraddau cyfnewidiol - byddai'r incwm llog sydd yn cael ei gredydu yn cynyddu.
- Buddsoddiadau ar gyfraddau sefydlog – byddai gwerth teg yr asedau yn disgyn.

Nid yw buddsoddiadau ar gost wedi ei amorteiddio na benthyciadau a ddelir yn cael eu cario ar werth teg, ac felly ni fydd newidiadau i'w gwerth teg yn effeithio ar y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr. Fodd bynnag, mae'r newidiadau yn y llog sy'n daladwy ac yn ddyledus ar fenthyciadau a buddsoddiadau cyfraddau cyfnewidiol yn cael eu nodi ar y Gwarged neu'r Diffyg ar Ddarpariaeth Gwasanaethau. Caiff symudiadau yng ngwerth teg buddsoddiadau cyfradd sefydlog eu hadlewyrchu yn yr Incwm Cynhwysfawr Arall neu yn y Gwarged neu'r Diffyg ar Ddarpariaeth Gwasanaethau, fel sy'n briodol.

NODYN 17b – NATUR A MAINT Y RISG SY'N CODI O OFFERYNNAU ARIANNOL (parhad)

Mae Strategaeth Rheolaeth y Trysorlys yn ceisio lleihau'r risgiau hyn drwy osod terfyn uchaf o effaith refeniw 12 mis o 1% cwymp a chodiad mewn cyfraddau llog.

Petai'r holl gyfraddau llog wedi bod 1% yn uwch (gyda'r elfennau newidiol eraill oll yn gyson), yr effaith ariannol fyddai:

	31 Mawrth 2020 £'000	31 Mawrth 2021 £'000
Cynnydd yn y llog sy'n dderbyniadwy ar fuddsoddiadau cyfradd newidiol	(44)	(461)
Gostyngiad yng ngwerth teg y buddsoddiadau a ddelir ar Werth Teg drwy Elw a Cholled	10	37
Effaith ar y Gwarged neu Ddiffyg ar Ddarpariaeth Gwasanaethau	**(34)**	**(424)**
Gostyngiad yng ngwerth y buddsoddiadau a ddelir ar Werth Teg drwy ICA	22	34
Effaith ar Incwm a Gwariant Cynhwysfawr arall	**22**	**34**
Gostyngiad yng ngwerth teg benthyciadau a buddsoddiadau ar gost wedi'i amorteiddio *	15	35
Gostyngiad yng ngwerth teg benthyca cyfradd sefydlog *	(24,483)	(24,032)

*Dim effaith ar y Gwarged neu Ddiffyg ar Ddarpariaeth Gwasanaethau, nac ar Incwm a Gwariant Cynhwysfawr Arall.

Byddai effaith tebygol cwymp o 1% mewn cyfraddau llog yn £5,096 ar gyfer llog sy'n derbyniadwy ar fuddsoddiadau cyfradd newidiol oherwydd cyfraddau llog eithriadol o isel. Byddai effaith tebygol cwymp o 1% mewn cyfraddau llog fel yr uchod ar gyfer newidiadau mewn gwerth teg ond gyda'r symudiadau'n symudiadau wedi eu gwrthdroi.

Risg y Farchnad : Risg Pris

Mae prisiau marchnad buddsoddiadau'r Cyngor mewn bondiau cyfradd sefydlog a'i unedau mewn cynlluniau buddsoddi cyfunol yn cael eu llywodraethu gan y cyfraddau llog cyffredinol, a rheolir y risg marchnad sy'n gysylltiedig â'r offerynnau hyn ar y cyd â'r risg cyfraddau llog.

Mae buddsoddiad y Cyngor mewn cronfa eiddo cyfun yn ddarostyngedig i risg o gwymp mewn prisiau eiddo masnachol. Cyfyngir y risg yma gan amlygiad y Cyngor i fuddsoddiadau eiddo wedi'i pwlio o £20m. Canlyniad cwymp o 5% ym mhrisiau eiddo masnachol ar 31 Mawrth 2021 fyddai cost o £0.22m (2020: £0.22m) i'r Gwariant ac Incwm Cynhwysfawr Arall.

Mae buddsoddiad y Cyngor mewn cronfeydd ecwiti cyfun yn ddarostyngedig i'r risg o ostwng prisiiau cyfranddaliadau. Cyfyngir y risg yma gan amlygiad y Cyngor i fuddsoddiadau ecwiti wedi'i pwlio o £20m. Canlyniad cwymp o 5% ym mhrisiau cyfranddaliadau ar 31 Mawrth 2021 fyddau cost o £0.13m (2020: £0.11m) i'r Gwariant ac Incwm Cynhwysfawr Arall.

Risg y Farchnad : Risg y Gyfnewidfa Dramor

Nid oes gan y Cyngor unrhyw asedau nac ymrwymiadau ariannol mewn arian tramor. Felly nid yw'n agored i golledion o ganlyniad i symudiadau niweidiol mewn cyfraddau cyfnewid.

NODYN 18a – DYLEDWYR TYMOR BYR

31 Mawrth 2020		31 Mawrth 2021
£'000		**£'000**
15,689	Symiau dyledus masnach	13,251
1,308	Blaendaliadau	2,954
59,418	Symiau dyledus eraill	68,027
76,415	**Cyfanswm**	**84,232**

NODYN 18b - DYLEDWYR TRETH CYNGOR

Gellir dadansoddi Treth y Cyngor dyledus sydd heb ei amharu yn ôl oedran fel a ganlyn:

31 Mawrth 2020		31 Mawrth 2021
£'000		**£'000**
1,907	Llai na blwyddyn	2,971
500	Dros flwyddyn	850
2,407	**Cyfanswm**	**3,821**

Mae'r dadansoddiad uchod yn dangos y balansau hynny lle mae asesiad wedi dangos drwy eithriad nad oes angen unrhyw amhariad.

NODYN 19 – ARIAN A CHYFWERTHOEDD ARIAN

	31 Mawrth 2020	31 Mawrth 2021
	£'000	**£'000**
Arian mewn Llaw	17	18
Cyfrifon Banc Cyfredol	36	36
Cyfrifon Galw	14,847	28,564
Arian a Chyfwerthoedd Arian	**14,900**	**28,618**
Gorddrafft Banc	(22,338)	(24,180)
Cyfanswm	**(7,438)**	**4,438**

Er mwyn uchafu'r adenillion o Fuddsoddiadau Tymor Byr ac Adneuon Banc, mae'r Cyngor yn buddsoddi unrhyw arian sydd dros ben yn ei gyfrifon banc ynghyd ag unrhyw arian sydd dros ben yng nghyfrifon banc Cronfa Bensiwn Gwynedd. Telir rhaniad priodol o'r llog a enillir i'r Gronfa Bensiwn a rhennir unrhyw golledion ar fuddsoddiadau gyda'r Gronfa Bensiwn yn yr un modd. Oherwydd natur y trefniadau banc nid yw'r arian sydd dros ben yng nghyfrifon banc y Gronfa Bensiwn yn cael ei drosglwyddo i gyfrifon banc y Cyngor ac felly mae rhan o'r Buddsoddiadau Tymor Byr (Nodyn 17) a'r Cyfrif Galw a Chronfeydd Marchnad Arian a ddangosir uchod yn cynrychioli arian sydd wedi ei fuddsoddi ar ran y Gronfa Bensiwn ar ddyddiad Y Fantolen. Oherwydd y ffaith fod y Buddsoddiadau Tymor Byr yn enw Cyngor Gwynedd, maent yn ymddangos yn eu cyfanrwydd ar y Fantolen. £12.5m (£8.2m ar 31 Mawrth 2020) oedd elfen Buddsoddiadau Tymor Byr ac Adneuon Banc y Gronfa Bensiwn.

NODYN 20 – ASEDAU AR GAEL I'W GWERTHU

	2019/20	2020/21
	£'000	£'000
Balans 1 Ebrill	**73**	**73**
Asedau newydd eu dosbarthu fel rhai ar gael i'w gwerthu:		
Eiddo, Offer a Chyfarpar	0	0
Gwariant yn y flwyddyn	0	0
Colledion Ailbrisio	0	0
Colledion Amharu	0	0
Asedau wedi eu tynnu allan o'r dosbarth sydd ar gael i'w gwerthu:		
Eiddo, Offer a Chyfarpar	0	0
Asedau wedi eu gwerthu	0	0
Balans 31 Mawrth	**73**	**73**

NODYN 21 – CREDYDWYR TYMOR BYR

	31 Mawrth 2020	31 Mawrth 2021
	£'000	£'000
Symiau taladwy masnach	34,132	41,662
Symiau taladwy eraill	19,017	32,397
Cyfanswm	**53,149**	**74,059**

NODYN 22 – DARPARIAETHAU

Mae'r Cyngor yn gosod o'r neilltu ddarpariaethau ar gyfer ymrwymiadau penodol na ellir ar hyn o bryd eu pennu'n sicr o ran maint neu amser. Ni chaniateir, yn unol ag egwyddorion cyfrifeg, i wneud darpariaethau ar gyfer patrymau gwariant anwastad. Fodd bynnag, gellir sefydlu reserfau wedi eu clustnodi a dangosir y rheiny yn Nodyn 10.

Mae'r manylion isod wedi eu rhannu'n ddarpariaethau tymor byr (o fewn 12 mis) a darpariaethau tymor hir (dros 12 mis). Fodd bynnag, cynhelir adolygiad cyfnodol ar lefel darpariaeth yr eitemau perthnasol.

	Balans ar 31 Mawrth 2020	(Ychwanegiad) / Gostyngiad / Trosglwyddiad	Defnydd yn y flwyddyn	Balans ar 31 Mawrth 2021
	£'000	£'000	£'000	£'000
Darpariaethau Tymor Byr				
Darpariaeth Safleoedd Gwastraff	(304)	(326)	315	(315)
	(304)	**(326)**	**315**	**(315)**
Darpariaethau Tymor Hir				
Darpariaeth Safleoedd Gwastraff	(7,850)	98	0	(7,752)
	(7,850)	**98**	**0**	**(7,752)**
Cyfanswm	**(8,154)**	**(228)**	**315**	**(8,067)**

Darpariaeth Safleoedd Gwastraff – ar gyfer gofynion gwaith capio ac ôl-ofalaeth holl safleoedd gwaredu gwastraff y Cyngor.

NODYN 23 – RESERFAU NA ELLIR EU DEFNYDDIO

31 Mawrth 2020		31 Mawrth 2021
£'000		**£'000**
88,843	Reserf Ailbrisio	139,216
197,617	Cyfrif Addasu Cyfalaf	185,962
(1,740)	Reserf Ailbrisio Offerynnau Ariannol	(1,085)
(637)	Cyfrif Addasu Offerynnau Ariannol	(551)
(244,644)	Reserf Pensiynau	(363,852)
(4,469)	Cyfrif Absenoldeb Cronedig	(4,244)
34,970	**Cyfanswm Reserfau na ellir eu defnyddio**	**(44,554)**

23.1 Reserf Ailbrisio

Mae'r Reserf Ailbrisio yn cynnwys enillion a wnaed gan yr Awdurdod yn deillio o gynnydd yng ngwerth ei Eiddo, Offer a Chyfarpar. Gostyngir y balans pan gaiff asedau gydag enillion cronedig eu:

- Ailbrisio i lawr neu eu hamharu a bod yr enillion yn cael eu colli.
- Defnyddio i ddarparu gwasanaethau a bod yr enillion yn cael eu treulio trwy ddibrisiant, neu
- Gwaredu a'r enillion yn cael eu gwireddu.

Dim ond enillion ailbrisio sydd wedi eu cronni ers 1 Ebrill 2007, sef dyddiad creu'r Reserf, sy'n cael eu cynnwys yn y Reserf. Caiff unrhyw enillion sydd wedi eu cronni cyn y dyddiad yma eu cynnwys ym malans y Cyfrif Addasu Cyfalaf.

2019/20		2020/21
£'000		**£'000**
84,835	**Balans 1 Ebrill**	**88,843**
10,505	Ailbrisio asedau i fyny	65,141
(4,435)	Ailbrisio asedau i lawr a cholledion amharu	(13,038)
6,070	**Gwarged/(diffyg) wrth ailbrisio asedau**	**52,103**
(1,838)	Gwahaniaeth rhwng dibrisiant gwerth teg a dibrisiant hanesyddol	(1,730)
(224)	Elw cronedig ar asedau a werthwyd	0
(2,062)	**Swm i'w sgwennu i ffwrdd i'r Cyfrif Addasiadau Cyfalaf**	**(1,730)**
88,843	**Balans 31 Mawrth**	**139,216**

23.2 Cyfrif Addasiadau Cyfalaf

Mae'r Cyfrif Addasiadau Cyfalaf yn amsugno'r gwahaniaethau amser sy'n codi oherwydd y gwahaniaethau mewn trefniadau cyfrifeg am ddefnyddio asedau tymor hir a chyllido'r prynu, adeiladu a gwella'r asedau o dan ddarpariaethau statudol. Mae'r Cyfrif yn cael ei ddebydu gyda'r gost o brynu, adeiladu a gwella gan fod dibrisiant, colledion amhariad ac amorteiddio yn cael ei gyfrifo i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr (gyda thrafodion cysoni yn y Reserf Ailbrisio i drawsnewid y ffigyrau gwerth teg i sail cost hanesyddol). Mae'r Cyfrif yn cael ei gredydu gyda'r swm wedi ei neilltuo gan yr Awdurdod fel cyllid i brynu, adeiladu a gwella asedau.

Mae'r Cyfrif yn cynnwys enillion a cholledion cronedig ar Eiddo Buddsoddi ac enillion wedi eu hadnabod ar asedau rhodd sydd heb eu treulio eto gan yr Awdurdod.

Mae'r Cyfrif hefyd yn cynnwys enillion ailbrisio wedi cronni ar Eiddo, Offer a Chyfarpar cyn 1 Ebrill 2007, y dyddiad y crêwyd y Reserf Ailbrisio i gofnodi enillion o'r fath.

NODYN 23 – RESERFAU NA ELLIR EU DEFNYDDIO (parhad)

Mae Nodyn 9 yn dangos manylion yr holl drafodion o fewn y Cyfrif, ond am y rhai sydd yn cael eu cynnwys yn y Reserf Ail-brisio.

2019/20 £'000		2020/21 £'000
191,010	**Balans 1 Ebrill**	**197,617**
	Gwrthdroi eitemau sydd yn berthnasol i wariant cyfalaf sydd wedi eu debydu neu gredydu i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr:	
(22,211)	Dibrisiant ac amhariad asedau anghyfredol	(41,057)
(4,880)	Gwariant Refeniw wedi ei ariannu o Gyfalaf drwy Statud	(5,069)
(153)	Addasiad i falansau asedau anghyfredol wrth werthu	(70)
1,838	Trosglwyddo o'r Reserf Ailbrisio Cyfalaf	1,730
	Ariannu Cyfalaf a gyfeiriwyd yn y flwyddyn:	
423	Derbyniadau Cyfalaf	43
21,585	Grantiau a Chyfraniadau a gredydwyd i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr i ariannu cyfalaf	23,937
5,465	Darpariaeth refeniw ar gyfer cyllido buddsoddiad cyfalaf gyda chefnogaeth	5,426
2,585	Gwariant Cyfalaf wedi ei gyfeirio yn y flwyddyn i'r Gronfa Gyffredinol	1,232
1,955	Derbyniadau cyfalaf a neilltuwyd / Darpariaeth refeniw ar gyfer cyllido buddsoddiad cyfalaf heb gefnogaeth	2,173
197,617	**Balans 31 Mawrth**	**185,962**

23.3 Reserf Ailbrisio Offerynnau Ariannol

Mae'r Reserf Ailbrisio Offerynnau Ariannol yn cynnwys enillion a wnaed gan y Cyngor yn deillio o gynnydd yng ngwerth ei fuddsoddiadau gaiff ei mesur ar werth teg drwy incwm cynhwysfawr arall. Gostyngir y balans pan mae buddsoddiadau gydag elw cronedig yn cael eu:

- Ailbrisio i lawr neu eu hamharu a'r elw'n cael ei golli.
- Gwerthu a'r elw yn cael ei wireddu

2019/20 £'000		2020/21 £'000
(618)	**Balans 1 Ebrill**	**(1,740)**
(1,293)	Addasiadau Gwerth Teg	655
171	Ailbrisio buddsoddiadau nad ydynt wedi eu cynnwys yn y Gweddill/Diffyg ar Ddarpariaeth Gwasanaethau i lawr	0
(1,740)	**Balans 31 Mawrth**	**(1,085)**

23.4 Cyfrif Addasiadau Offerynnau Ariannol

Mae'r Cyfrif Addasiadau Offerynnau Ariannol ar ddiwedd y flwyddyn ariannol yn cynrychioli'r swm y dylai fod wedi'i godi ar y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr yn unol ag arferion cyfrifo cywir o dan y Côd Ymarfer, ond y mae Darpariaethau Statudol yn caniatáu neu'n gorfodi iddynt gael eu gohirio dros flynyddoedd dilynol.

Mae'n ofynnol i bob premiwm a disgownt o ganlyniad i ddiddymu benthyciadau ymlaen gael eu codi'n llawn ar Incwm a Gwariant. Lle bo'r trafodion yn cwrdd â'r diffiniad o gyfaddasiad mae unrhyw bremiwm neu ddisgownt yn cael ei ychwanegu at werth cario'r benthyciad, ac yn cael ei amorteiddio i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr dros oes y benthyciad newydd. Mae cyfaddasiad yn digwydd pan nad yw telerau'r ddyled newydd yn "sylweddol wahanol" i rai'r hen ddyled.

NODYN 23 – RESERFAU NA ELLIR EU DEFNYDDIO (parhad)

Gall premiymau sydd wedi'u hamorteiddio o dan ddarpariaethau statudol gael eu codi ar y Gronfa Gyffredinol, naill ai dros weddill oes y benthyciad gwreiddiol neu dros oes y benthyciad newydd, p'run bynnag yw'r cyfnod hwyaf. Rhaid i ddisgownt gael ei gredydu i'r Gronfa Gyffredinol naill ai dros 10 mlynedd neu dros oes y benthyciad gwreiddiol, p'run bynnag yw'r cyfnod byrraf.

Mae'r trafodion a adlewyrchir yn yr Cyfrif Addasiadau Offerynnau Ariannol fel a ganlyn:

2019/20 £'000		2020/21 £'000
(687)	**Balans 1 Ebrill**	**(637)**
61	Cyfran o bremiymau sy'n berthnasol i flynyddoedd blaenorol sydd yn gymwysiedig ym malansau'r Gronfa Gyffredinol yn unol â gofynion statudol	61
(11)	Credyd gohiriedig am dderbyniad taliadau sy'n ddyledus gan bobl mewn gofal	25
(637)	**Balans 31 Mawrth**	**(551)**

23.5 Reserf Pensiynau

Mae'r Reserf Pensiynau yn amsugno'r gwahaniaethau amser sydd yn deillio o wahanol drefniadau cyfrifo ariannu buddion ymddeol yn unol â darpariaethau statudol. Mae'r Cyngor yn cyfrifo buddion ymddeol yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr fel mae'r buddion yn cronni blynyddoedd o wasanaeth, gyda'r ymrwymiad yn cael ei ddiweddaru i adlewyrchu chwyddiant, newid tybiaethau ac enillion buddsoddiadau gan unrhyw adnoddau sydd wedi ei neilltuo i gwrdd â'r gost. Fodd bynnag, mae anghenion statudol yn gofyn i fuddion enillwyd cael eu hariannu fel y mae'r Cyngor yn cyfrannu dros y gweithwyr i'r gronfa bensiwn neu fel mae'n talu'r pensiynau hynny mae'n uniongyrchol gyfrifol amdanynt. Mae balans debyd y Reserf Bensiynau felly yn dangos diffyg sylweddol yn y buddion enillwyd gan gyn-weithwyr a gweithwyr presennol a'r adnoddau mae'r Cyngor wedi neilltuo i'w cyfarfod. Mae'r trefniadau statudol yn sicrhau bydd arian wedi ei neilltuo erbyn bydd y buddion angen eu talu.

2019/20 £'000		2020/21 £'000
(298,514)	**Balans 1 Ebrill**	**(244,644)**
84,580	Ailfesuriad o'r (ymrwymiadau) / asedau buddion pensiwn diffiniedig net	(100,979)
(54,752)	Gwrthdroi eitemau yn ymwneud â budd-dal ymddeol sydd wedi eu debydu neu gredydu i'r Gwarged neu Ddiffyg ar Ddarpariaeth Gwasanaethau yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr	(41,362)
24,042	Cyfraniadau pensiwn y cyflogwr a thaliadau uniongyrchol i bensiynwyr sy'n daladwy yn y flwyddyn	23,133
(244,644)	**Balans 31 Mawrth**	**(363,852)**

NODYN 23 – RESERFAU NA ELLIR EU DEFNYDDIO (parhad)

23.6 Cyfrif Absenoldebau Cronedig

Mae'r Cyfrif Absenoldebau Cronedig yn amsugno'r gwahaniaethau fyddai fel arall yn ymddangos ar Falans y Gronfa Gyffredinol trwy gronni absenoldebau cyfadfer enilledig ond heb eu cymryd yn y flwyddyn, e.e. hawl gwyliau blynyddol a ddygir ymlaen ar 31 Mawrth. Mae trefniadau statudol yn ei gwneud yn ofynnol i'r effaith ar Falans y Gronfa Gyffredinol gael ei niwtraleiddio gan drosglwyddiadau i neu o'r Cyfrif.

2019/20		2020/21
£'000		£'000
(3,870)	**Balans 1 Ebrill**	**(4,469)**
(599)	Gwahaniaeth rhwng taliadau swyddogion sydd wedi eu cynnwys yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr ar sail croniadau a'r taliadau swyddogion yn y flwyddyn yn unol â gofynion statudol	225
(4,469)	**Balans 31 Mawrth**	**(4,244)**

NODYN 24a – DATGANIAD LLIF ARIAN – ADDASIADAU I'R GWARGED NEU DDIFFYG NET AR DDARPARU GWASANAETHAU AM SYMUDIADAU ANARIANNOL

2019/20		2020/21
£'000		£'000
(15,720)	Dibrisiant	(16,411)
(6,491)	Amhariad ac ailbrisio i lawr	(24,646)
1,472	(Cynnydd)/Gostyngiad mewn Credydwyr	(26,174)
20,565	Cynnydd/(Gostyngiad) mewn Dyledwyr	7,819
116	Cynnydd/(Gostyngiad) mewn Stoc	581
(30,710)	Ymrwymiad pensiwn	(18,228)
(377)	Gwerth i'w gario ar asedau anghyfredol sydd wedi eu gwerthu neu dad-gydnabod	(70)
(5,267)	Eitemau anariannol eraill sydd wedi eu cynnwys yn y gwarged neu ddiffyg net ar ddarparu gwasanaethau	(3,953)
(36,412)		**(81,082)**

NODYN 24b – DATGANIAD LLIF ARIAN – ADDASU AM EITEMAU CYNWYSEDIG YN Y GWARGED NEU DDIFFYG NET AR DDARPARU GWASANAETHAU SYDD YN WEITHGAREDDAU BUDDSODDI NEU ARIANNU

2019/20		2020/21
£'000		£'000
548	Derbyniad o werthiant eiddo, offer a chyfarpar, eiddo buddsoddi ac asedau anniriaethol	222
548		**222**

NODYN 24c – DATGANIAD LLIF ARIAN – GWEITHGAREDDAU GWEITHREDU

Mae'r llif arian o weithgareddau gweithredu yn cynnwys yr eitemau canlynol:

2019/20 £'000		2020/21 £'000
(549)	Llog a dderbyniwyd	(417)
5,212	Llog a dalwyd	5,990

NODYN 25 – DATGANIAD LLIF ARIAN – GWEITHGAREDDAU BUDDSODDI

2019/20 £'000		2020/21 £'000
25,100	Prynu eiddo, offer a chyfarpar, eiddo buddsoddi ac asedau anniriaethol	23,861
45,555	Prynu buddsoddiadau tymor byr a thymor hir	580,534
4,689	Taliadau eraill am weithgareddau buddsoddi	5,498
(494)	Derbyniadau o werthu eiddo, offer a chyfarpar, eiddo buddsoddi ac asedau anniriaethol	(205)
(52,555)	Derbyniadau o fuddsoddiadau tymor byr a thymor hir	(557,534)
22,295	**Llif arian net o weithgareddau buddsoddi**	**52,154**

NODYN 26a – DATGANIAD LLIF ARIAN – GWEITHGAREDDAU ARIANNU

2019/20 £'000		2020/21 £'000
151	Taliadau ariannol i leihau'r ymrwymiad sy'n ddyledus yn ymwneud â Phrydlesau Cyllidol	160
(16,764)	Ad-daliadau benthyciadau tymor byr a thymor hir	15,258
(16,613)	**Llif arian net o weithgareddau ariannu**	**15,418**

NODYN 26b – DATGANIAD LLIF ARIAN – CYSONIAD YMRWYMIADAU YN DEILLIO O WEITHGAREDDAU CYLLIDO

	31 Mawrth 2020 £'000	Ariannu llif arian £'000	Eitemau anariannol £'000	31 Mawrth 2021 £'000
Benthyciadau tymor hir	(104,346)	1,236	0	(103,110)
Benthyciadau tymor byr	(21,112)	14,022	0	(7,090)
Ymrwymiadau MCP ar y fantolen	(1,700)	160	0	(1,540)
Cyfanswm ymrwymiadau yn deillio o weithgareddau cyllido	**(127,158)**	**15,418**	**0**	**(111,740)**

NODYN 27 – DADANSODDIAD NATUR GWARIANT AC INCWM

Mae gwariant ac incwm y Cyngor wedi ei ddadansoddi fel a ganlyn:

2019/20		2020/21
£'000	**Gwariant / Incwm**	**£'000**
	Gwariant	
183,719	Gwariant buddion gweithwyr	188,147
192,323	Gwariant arall Gwasanaethau	197,632
3,287	Ad-daliadau cefnogaeth ganolog	678
27,121	Dibrisiant, amorteiddiad, amhariad	46,154
13,677	Taliadau llog	12,270
24,083	Praeseptau a Lefiau	25,037
0	Colledion ar waredu asedau	0
444,210	**Cyfanswm Gwariant**	**469,918**
	Incwm	
(56,102)	Ffioedd ac incwm arall gwasanaethau	(52,207)
(546)	Incwm llog a buddsoddi	(428)
(129,866)	Incwm o'r dreth cyngor a trethi annomestig	(133,088)
(235,792)	Grantiau a chyfraniadau llywodraeth	(282,631)
(171)	(Enillion) ar waredu asedau	(152)
(422,477)	**Cyfanswm Incwm**	**(468,506)**
21,733	**(Gweddill) / Diffyg ar Ddarpariaeth Gwasanaethau**	**1,412**

NODYN 28 – GWASANAETHAU ASIANTAETH

Mae'r Cyngor yn gweithredu fel asiant i sawl cynllun ar ran Llywodraeth Cymru:

- Troi Tai'n Gartrefi – balans cau £300k (£240k yn 2019/20)
- Troi Tai'n Gartrefi 2 – balans cau £465k (£450k yn 2019/20)
- Benthyciadau i Wireddu Gwelliannau – balans cau £315k (£315k yn 2019/20)
- Cronfa Cefnogi Canol Tref Caernarfon – balans cau £227k (£94k yn 2019/20)
- Cronfa Canol Tref Caernarfon a Bangor – balans cau £789k (£765k yn 2019/20)
- Cronfa Canol Tref Bangor a Bethesda – balans cau £488k (£482k yn 2019/20).

Mae'r Cyngor hefyd yn gweinyddu Asiantaeth Cefnffyrdd Gogledd a Chanolbarth Cymru ar ran Llywodraeth Cymru. Y prif weithgaredd yw cynnal a rheoli'r rhwydwaith cefnffyrdd yn ardal Partneriaeth Cynghorau Gogledd a Chanolbarth Cymru sy'n ymestyn i 1,100 cilomedr. Cyfanswm y trafodion incwm a gafodd eu hadennill yn ystod 2020/21 oedd £91.4m (£74.4m yn 2019/20).

Oherwydd ardrawiad pandemig Covid-19 mae yna nifer o grantiau a chefnogaeth ariannol lle mae Llywodraeth Cymru wedi gofyn i awdurdodau lleol eu gweinyddu ar eu rhan eleni, felly Cyngor Gwynedd wedi gweithredu fel asiant ar ran Llywodraeth Cymru, gan gynnwys:

- Grantiau Busnes (yn cynnwys darparwyr gofal plant) - taliadau o £110m wedi ei wneud gan y Cyngor; £2.4m yn ddyledus gan Llywodraeth Cymru.
- Grant Gostyngiad Cyfradd Trethi Annomestig Cenedlaethol - taliadau o £19.5m wedi ei wneud gan y Cyngor; (£2.8m) yn ddyledus i Llywodraeth Cymru.
- Bonws o £500 i weithwyr gofal cymdeithasol - taliadau o £1.7m wedi ei wneud gan y Cyngor.
- Grantiau Gweithwyr Llawrydd celfyddydol - taliadau o £978k wedi ei wneud gan y Cyngor.

NODYN 28 – GWASANAETHAU ASIANTAETH (parhad)

- Taliadau hunan-ynysu - taliadau o £105k wedi ei wneud gan y Cyngor; £38k yn ddyledus gan Llywodraeth Cymru.
- Gwelliant Tâl Salwch Statudol - taliadau o £46k wedi ei wneud gan y Cyngor.
- Llifogydd - taliadau o £15k wedi eu gwneud gan y Cyngor.

NODYN 29 – LWFANSAU AELODAU

Talwyd y lwfansau a threuliau canlynol i aelodau'r Cyngor yn ystod y flwyddyn:

2019/20		2020/21
£'000		£'000
1,309	Lwfansau	1,332
50	Treuliau	0
1,359		**1,332**

NODYN 30 – TALIADAU I SWYDDOGION

30a. Mae Rheoliadau Cyfrifo ac Archwilio (Cymru) (Diwygio) 2018 yn gosod dyletswydd ar y Cyngor i ddatgan y wybodaeth ganlynol ar gyfer rhai sydd wedi eu dynodi fel Uwch Swyddogion, sy'n derbyn cyflog rhwng £60,000 a £150,000. Yn unol â'r gofynion diffiniedig, cynhwysir isod y cyflog pensiynadwy, cyfraniadau pensiwn y cyflogwr a chostau eraill y cyflogwr (sydd yn cynnwys buddion diswyddo), ond ni chynhwysir cyfraniadau yswiriant gwladol y cyflogwr.

	2019/20		**Uwch Swyddogion**		**2020/21**	
	Cyfraniadau				**Cyfraniadau**	
Cyflogau	**Pensiwn Cyflogwr**	**Cyfanswm**		**Cyflogau**	**Pensiwn Cyflogwr**	**Cyfanswm**
£	**£**	**£**		**£**	**£**	**£**
114,466	25,640	140,106	Prif Weithredwr [1]	118,063	24,085	142,148
95,939	21,490	117,429	Cyfarwyddwr Corfforaethol	98,954	20,187	119,141
85,277	19,102	104,379	Pennaeth Addysg	87,957	17,943	105,900
81,434	18,241	99,675	Pennaeth Cyllid	83,993	17,135	101,128
75,171	16,804	91,975	Pennaeth Priffyrdd a Bwrdeistrefol	78,981	16,112	95,093
75,775	16,974	92,749	Pennaeth Oedolion, Iechyd a Llesiant	82,966	15,944	98,910
75,775	16,974	92,749	Pennaeth Economi a Chymuned	78,156	15,944	94,100
75,775	15,880	91,655	Pennaeth Plant a Theuluoedd	78,156	14,979	93,135
75,775	16,974	92,749	Pennaeth Amgylchedd	78,156	15,944	94,100
75,775	16,974	92,749	Pennaeth Cefnogaeth Gorfforaethol	78,156	15,944	94,100
39,783	8,911	48,694	Pennaeth Tai ac Eiddo [2]	72,295	14,748	87,043
64,010	14,338	78,348	Pennaeth Ymgynghoriaeth Gwynedd	66,021	13,468	79,489

1. Nid yw'r ffigyrau yn cynnwys unrhyw daliad i'r Prif Weithredwr yn ei rôl fel Swyddog Canlyniadau. Talwyd £826 yn 2020/21, ar sail y raddfa a ddiffinir gan y cyrff etholiadol perthnasol.
2. Yr adran wedi ei sefydlu ers Medi 2019.

NODYN 30 – TALIADAU I SWYDDOGION (parhad)

30b. Mae'r Rheoliadau Cyfrifo ac Archwilio (Cymru) (Diwygio) 2018 yn gofyn i'r Cyngor gyfrifo cymhareb tâl. Cymhareb tâl y Prif Weithredwr i'r tâl canolrif o holl weithwyr yr Awdurdod ar gyfer 2020/21 yw 6.11:1 (6.11:1 yn 2019/20).

30c. Talwyd y symiau canlynol i weithwyr eraill y Cyngor a dderbyniodd mwy na £60,000 o dâl am y flwyddyn (ac eithrio cyfraniadau pensiwn ac yswiriant gwladol y cyflogwr) ond sydd yn cynnwys costau diswyddo a dalwyd mewn dau achos yn 2020/21 a dau achos yn 2019/20. Ni fyddai'r swyddi yma'n ymddangos isod heblaw'r costau diswyddo a dalwyd yn y flwyddyn unigol.

Nifer gweithwyr eraill a dderbyniodd mwy na £60,000 sydd yn cynnwys cyflogau a chostau diswyddo:

Nifer yn 2019/20				Nifer yn 2020/21		
Ysgolion	**Eraill**	**Cyfanswm**		**Ysgolion**	**Eraill**	**Cyfanswm**
11	5	16	£60,000 - 64,999	21	10	31
10	0	10	£65,000 - 69,999	12	0	12
5	0	5	£70,000 - 74,999	1	0	1
4	0	4	£75,000 - 79,999	4	0	4
0	0	0	£80,000 - 84,999	3	0	3
0	0	0	£85,000 - 89,999	1	0	1
0	0	0	£90,000 - 94,999	0	0	0
0	0	0	£95,000 - 99,999	0	0	0
1	0	1	£100,000 - 104,999	1	0	1

NODYN 31 – COSTAU ARCHWILIO ALLANOL

Mae'r Awdurdod wedi derbyn y costau isod ar gyfer archwilio allanol:

2019/20 £'000		2020/21 £'000
183	Ffioedd taladwy i archwilwyr apwyntiwyd gan Archwilydd Cyffredinol Cymru am wasanaethau archwilio allanol	182
99	Ffioedd taladwy i archwilwyr apwyntiwyd gan Archwilydd Cyffredinol Cymru mewn perthynas ag archwiliadau statudol	99
47	Ffioedd taladwy i archwilwyr apwyntiwyd gan Archwilydd Cyffredinol Cymru ar gyfer ardystio hawliadau a dychweliadau grant am y flwyddyn	38
329		**319**
(3)	**Llai:** Ffioedd taladwy i archwilwyr apwyntiwyd gan Archwilydd Cyffredinol Cymru mewn perthynas â Chyfrifon y Cyd-bwyllgorau a'r Harbyrau	(2)
0	Addasiad ffioedd archwiliadau blynyddoedd blaenorol	(10)
326	**Ffioedd Net Cyngor Gwynedd**	**307**

NODYN 32 – INCWM GRANT

Mae'r Cyngor wedi credydu'r grantiau, cyfraniadau a rhoddion canlynol i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr:

	Nodyn		2019/20 £'000		2020/21 £'000
Wedi eu Credydu i Dreth ac Incwm Grant Amhenodol					
Grant Cynnal Refeniw (Grantiau'r Llywodraeth heb eu Clustnodi)	13		136,049		148,053
Grantiau a Chyfraniadau Refeniw gan y Llywodraeth - Eraill			1,543		1,211
Grantiau a Chyfraniadau Cyfalaf gan y Llywodraeth -					
Ysgolion 21ain Ganrif		7,122		4,565	
Grant Cyfalaf Cyffredinol		3,887		4,063	
Cronfa Trafnidiaeth Leol		1,003		2,014	
Asedau gan Lywodraeth Cymru - Offer TG HwB i Ysgolion		1,357		1,527	
Grant Cyfalaf Adnewyddu Priffyrdd		1,325		1,323	
Grant Rheoli Perygl Llifogydd ac Erydu Arfordirol		0		1,535	
Grant Cefnogi Ysgogiad Economaidd		0		925	
Arall*		2,476		4,484	
	13		17,170		20,436
Grantiau a Chyfraniadau Cyfalaf arall	13		1,083		1,141
Cyfanswm			**155,845**		**170,841**
Grantiau a Chyfraniadau wedi eu Credydu i Wasanaethau					
Llywodraeth Cymru -					
Grantiau Gwella ac Amddifadedd (Addysg)		7,302		7,365	
Grant Cynnig Gofal Plant		6,530		6,179	
Grant Cefnogi Tai		5,041		5,420	
Grantiau Cyfalaf		2,039		3,621	
Grant Ôl 16 (Addysg)		3,422		3,598	
Grant Plant a Chymunedau		3,555		3,567	
Grant Pwysau Gweithlu a Chynaliadwyedd Gofal Cymdeithasol		1,176		1,562	
Grant Tocynnau Teithio Rhad		1,290		1,403	
Grant Rheolaeth Gwastraff Cynaliadwy		1,270		1,398	
Cronfa Caledi Covid-19		0		24,703	
Arall*		7,266		9,664	
			38,891		68,480
Grantiau a Chyfraniadau gan Lywodraeth arall					
Adran Gwaith a Phensiynau		27,451		25,451	
Arall		16,231		20,211	
			43,682		45,662
Grantiau a Chyfraniadau eraill			4,273		3,773
Cyfanswm			**86,846**		**117,915**

** Mae ffigyrau 2019/20 wedi eu hailddatgan o'r pennawd Arall i alluogi cymhariaeth efo 2020/21.*

NODYN 32 – INCWM GRANT (parhad)

Mae'r Cyngor wedi derbyn nifer o grantiau, cyfraniadau a rhoddion sydd eto i'w hadnabod fel incwm gan fod amodau wedi eu glynu i'r grantiau sy'n golygu efallai y bydd rhaid dychwelyd yr arian neu'r eiddo i'r rhoddwr. Mae'r balansau ar ddiwedd y flwyddyn fel a ganlyn:

Derbyniadau Grant Ymlaen Llaw	**31 Mawrth 2020 £'000**	**31 Mawrth 2021 £'000**
Tymor Hir		
Grantiau a Chyfraniadau Refeniw	0	0
Grantiau a Chyfraniadau Cyfalaf		
Cyfraniadau Cyfalaf Priffyrdd a Bwrdeistrefol	1,081	935
Grantiau Amgylchedd (Cynllunio, Trafnidiaeth a Gwarchod y Cyhoedd)	370	689
	1,451	1,624
Cyfanswm Tymor Hir	**1,451**	**1,624**
Tymor Byr		
Grantiau a Chyfraniadau Refeniw		
Grantiau Economi a Chymuned	181	830
Grantiau Amgylchedd (Cynllunio, Trafnidiaeth a Gwarchod y Cyhoedd)	0	72
Grantiau Oedolion, Iechyd a Llesiant	782	766
Grantiau Addysg	0	1,296
Grantiau Cyllid	0	304
Grantiau Ymgynghoriaeth	0	453
Grantiau Eraill	48	0
	1,011	3,721
Grantiau a Chyfraniadau Cyfalaf		
Bargen Twf Gogledd Cymru	0	2,000
Arall	432	864
	432	2,864
Cyfanswm Tymor Byr	**1,443**	**6,585**
Cyfanswm	**2,894**	**8,209**

NODYN 33 – PARTÏON CYSYLLTIEDIG

Mae'n ofynnol i'r Cyngor ddatgelu trafodaethau materol-berthnasol gyda phartïon cysylltiedig - cyrff neu unigolion sydd â'r potensial i reoli neu ddylanwadu'r Cyngor, neu i gael eu rheoli neu ddylanwadu gan y Cyngor. Mae datgelu'r trafodaethau hyn yn galluogi'r darllenwyr i asesu a oes cyfyngiad ar allu'r Cyngor i weithredu'n annibynnol, neu a yw'n medru cyfyngu ar allu parti arall i fargeinio'n rhydd gyda'r Awdurdod. I gydymffurfio efo'r gofynion, gwneir hyn drwy ofyn i'r Aelodau a'r Uwch Swyddogion gwblhau datganiad personol, fel a ddiffinnir yng Nghôd ymarfer CIPFA.

Llywodraeth Cymru a Chanolog
Mae gan Lywodraeth Cymru reolaeth effeithiol dros weithrediadau cyffredinol y Cyngor. Mae'n gyfrifol am ddarparu'r fframwaith statudol, mae'n darparu'r mwyafrif o'r ariannu drwy grantiau ac yn pennu termau nifer o'r trafodaethau sydd gan y Cyngor o fewn partïon eraill (e.e. treth y cyngor, budd-daliadau tai). Ceir dadansoddiad goddrychol o'r grantiau a dderbynnir gan Lywodraeth Cymru ac adrannau eraill y Llywodraeth yn Nodyn 27 sy'n dadansoddi natur gwariant ac incwm. Manylir y sefyllfa ar 31 Mawrth yn Nodyn 32.

Aelodau
Mae gan Aelodau'r Cyngor reolaeth uniongyrchol dros bolisïau ariannol a gweithredol y Cyngor. Ceir cyfanswm y lwfansau a dalwyd i aelodau yn ystod 2020/21 yn Nodyn 29.

Mae'r Cyngor yn penodi aelodau i rai cyrff elusennol neu wirfoddol neu maent wedi datgan cysylltiad â mudiadau, cyrff ac awdurdodau cyhoeddus. Mae dadansoddiad o'r taliadau a wnaed i'r cyrff yma yn ystod 2020/21 a'r balansau ar 31 Mawrth 2021 o dan y pennawd yma fel a ganlyn:

Taliadau a wnaethpwyd £'000	Symiau sy'n ddyledus gan y Cyngor £'000	Symiau sy'n ddyledus i'r Cyngor £'000
15,447	1,226	(3,637)

Mae aelodau wedi datgan diddordeb neu berthynas (fel y diffinir) mewn cwmnïau neu fusnesau a all fod yn ymdrin â'r Cyngor. Mae dadansoddiad o'r taliadau a wnaed i'r cwmnïau yma yn ystod 2020/21 a'r balansau ar 31 Mawrth 2021 o dan y pennawd yma fel a ganlyn:

Taliadau a wnaethpwyd £'000	Symiau sy'n ddyledus gan y Cyngor £'000	Symiau sy'n ddyledus i'r Cyngor £'000
3,207	108	(176)

Swyddogion
Mae Uwch Swyddogion (fel y diffinir) wedi datgan fel sydd yn ofynnol a phriodol, ddiddordeb neu berthynas (fel a ddiffinir) mewn cwmnïau, cyrff gwirfoddol, elusennol neu gyhoeddus sydd yn derbyn taliadau gan y Cyngor. Mae dadansoddiad o'r taliadau a wnaed i'r cyrff yma yn ystod 2020/21 a'r balansau ar 31 Mawrth 2021 o dan y pennawd yma fel a ganlyn:

Taliadau a wnaethpwyd £'000	Symiau sy'n ddyledus gan y Cyngor £'000	Symiau sy'n ddyledus i'r Cyngor £'000
1,862	58	(117)

Cyrff Cyhoeddus Eraill
Mae'r Awdurdod yn gweinyddu'r Gronfa Bensiwn. Ceir manylion o'r trafodaethau gyda'r Gronfa Bensiwn yn Nodyn 38.

Mae gan yr Awdurdod drefniant cyllideb gyfun gyda holl awdurdodau lleol Gogledd Cymru a Bwrdd Iechyd Prifysgol Betsi Cadwaladr, yn cael ei letya gan Gyngor Sir Ddinbych ar gyfer swyddogaethau llety cartrefi gofal i bobl hŷn. Mae'r trafodion a'r balansau perthnasol yn cael eu manylu yn Nodyn 42 o'r cyfrifon.

NODYN 33 – PARTÏON CYSYLLTIEDIG (parhad)

Cydbwyllgor Addysg Cymru (CBAC)

Taliadau a wnaethpwyd	Symiau sy'n ddyledus gan y Cyngor	Symiau sy'n ddyledus i'r Cyngor
£'000	**£'000**	**£'000**
443	4	0

Endidau a Reolir neu Ddylanwadir yn Sylweddol arnynt gan yr Awdurdod
Sefydlwyd Cwmni Cynnal Cyf. yn 1996 i ddarparu gwasanaethau cefnogi addysg dan gytundeb i ysgolion unigol ac i awdurdodau addysg leol yn ogystal â gwasanaethau arolygu ysgolion i Estyn. Mae'r cwmni yn gyfyngedig dan warrant ac fe gyfyngir ymrwymiad y Cyngor i £1. Dim ond tuag at hyrwyddo ei amcanion gellid defnyddio incwm y cwmni. Gellir cael copïau o'r datganiadau ariannol gan Gwmni Cynnal, Penrallt, Caernarfon, Gwynedd, LL55 1BN. Mae'r taliadau i Gwmni Cynnal ar gyfer gwasanaethau i ysgolion yn ystod 2020/21 a'r balansau ar 31 Mawrth 2021 fel a ganlyn:

Taliadau a wnaethpwyd	Symiau sy'n ddyledus gan y Cyngor	Symiau sy'n ddyledus i'r Cyngor
£'000	**£'000**	**£'000**
926	9	0

Is-Gwmni
Sefydlwyd Cwmni Byw'n Iach Cyf ar y 27 Fehefin 2018 i ddarparu gwasanaeth hamdden i drigolion Gwynedd. Mae'r cwmni wedi ei gyfyngu dan warant, gyda Cyngor Gwynedd yn unig berchennog ac fe gyfyngir ymrwymiad y Cyngor i £1. Trosglwyddwyd cyfrifoldebau rheoli i'r cwmni Hamdden ar y 1af o Ebrill 2019 gyda chontract gwasanaeth ar waith sy'n nodi'r union wasanaethau a chanlyniadau y mae'n ofynnol i'r cwmni eu cyflawni am eu ffi. Mae'r Bwrdd Cyfarwyddwyr yn cynnwys 7 cyfarwyddwr sy'n aelodau etholedig Cyngor Gwynedd. Gellir cael copïau o'r datganiadau ariannol wedi eu archwilio am y flwyddyn ariannol 2020/21 ar wefan Byw'n Iach. Mae'r taliadau i Gwmni Byw'n Iach Cyf ar gyfer gwasanaethau Hamdden yn ystod 2020/21 a'r balansau ar 31 Mawrth 2021 fel a ganlyn:

Taliadau a wnaethpwyd	Symiau sy'n ddyledus gan y Cyngor	Symiau sy'n ddyledus i'r Cyngor
£'000	**£'000**	**£'000**
2,472	146	(116)

NODYN 34 – GWARIANT CYFALAF AC ARIANNU CYFALAF

Dengys y tabl isod gyfanswm gwariant cyfalaf am y flwyddyn (yn cynnwys gwerth yr asedau hynny gaffaelwyd drwy brydlesi cyllidol), ynghyd â'r adnoddau a ddefnyddiwyd i'w ariannu. Os yw'n fwriad ariannu gwariant cyfalaf yn y dyfodol drwy godi tâl yn refeniw fel defnyddir asedau gan y Cyngor, yna byddai hyn yn arwain at gynnydd yn y Gofyn Cyllido Cyfalaf (GCC), mesurydd gwariant cyfalaf hanesyddol y Cyngor sydd heb ei ariannu eto. Dadansoddir y GCC yn yr ail ran o'r nodyn hwn.

31 Mawrth 2020		31 Mawrth 2021
£'000		**£'000**
463,267	Asedau Anghyfredol ac Asedau ar gael i'w gwerthu	499,197
(88,843)	Reserf Ailbrisio	(139,216)
(197,617)	Cyfrif Addasiadau Cyfalaf	(185,962)
176,807	**Gofyn Cyllido Cyfalaf**	**174,019**

NODYN 34 – GWARIANT CYFALAF AC ARIANNU CYFALAF (parhad)

Mae'r symudiadau am y flwyddyn yn cael eu hegluro fel a ganlyn:

2019/20 £'000		2020/21 £'000
177,766	**Gofyn Cyllido Cyfalaf 1 Ebrill**	**176,807**
7,417	Tir ac Adeiladau	11,375
7,166	Is adeiladwaith	8,289
6,622	Cerbydau, Offer a Chyfarpar	5,281
4	Asedau Cymunedol	0
24	Asedau Gweddilliol	9
4,940	Asedau heb eu cwblhau	0
4,881	Wedi'w ariannu o gyfalaf drwy statud	5,069
(423)	Derbyniadau Cyfalaf a ddefnyddiwyd	(43)
(21,585)	Grantiau Llywodraeth a chyfraniadau eraill	(23,937)
(2,585)	Gwariant cyfalaf yn erbyn refeniw	(1,232)
(5,465)	Darpariaeth refeniw ar gyfer cyllido buddsoddiad cyfalaf gyda chefnogaeth	(5,426)
	Symiau gwirfoddol ychwanegol a neilltuwyd:	
(1,955)	Derbyniadau cyfalaf a neilltuwyd / Darpariaeth refeniw ar gyfer cyllido buddsoddiad cyfalaf heb gefnogaeth	(2,173)
176,807	**Gofyn Cyllido Cyfalaf 31 Mawrth**	**174,019**

NODYN 35 – PRYDLESAU

Yr Awdurdod fel Prydlesai

Prydlesau Cyllidol

Mae gan y Cyngor eiddo drwy brydlesau cyllidol sydd yn cael eu dangos fel Eiddo, Offer a Chyfarpar ar y Fantolen. Cynhwysir yma Drefniant Consesiwn Gwasanaeth GwyriAD (Nodyn 41) gyda'r gwerth net canlynol:

31 Mawrth 2020 £'000		31 Mawrth 2021 £'000
3,240	Eiddo, Offer a Chyfarpar	2,664
3,240		**2,664**

NODYN 35 – PRYDLESAU (parhad)

Mae'r Cyngor wedi ymrwymo i dalu isafswm ar y prydlesau hyn sy'n cynnwys setliad o'r ymrwymiad tymor hir am y budd yn yr eiddo gaffaelwyd gan y Cyngor a chostau cyllido a fydd yn daladwy gan y Cyngor yn y dyfodol tra mae'r ymrwymiad yn parhau'n ddyledus. Mae'r lleiafswm taliadau prydles fel a ganlyn:

31 Mawrth 2020 £'000		31 Mawrth 2021 £'000
	Ymrwymiadau Prydles Gyllidol	
	(gwerth presennol net o'r lleiafswm taliadau prydles):	
160	cyfredol	170
1,540	ddim yn gyfredol	1,370
1,700	Lleiafswm taliadau prydles	**1,540**

Mae'r gweddill o'r ased a ddangosir uchod wedi ei gyllido drwy gredyd gohiriedig (gweler Nodyn 41).

Mae'r lleiafswm taliadau prydles yn daladwy dros y cyfnodau canlynol:

	Lleiafswm Taliadau Prydles		Ymrwymiadau Prydlesau Cyllidol	
	31 Mawrth 2020 £'000	31 Mawrth 2021 £'000	31 Mawrth 2020 £'000	31 Mawrth 2021 £'000
Dim mwy na blwyddyn	160	170	160	170
Mwy na blwyddyn ond dim mwy na pum mlynedd	746	792	746	792
Mwy na pum mlynedd	794	578	794	578
	1,700	**1,540**	**1,700**	**1,540**

Yn 2020/21, gwnaethpwyd lleiafswm taliadau prydles o £160,282 (£150,973 yn 2019/20) gan yr Awdurdod mewn perthynas â'r asedau hynny a ddelir fel prydlesau cyllidol.

Prydlesau Gweithredol

	31 Mawrth 2020 £'000	31 Mawrth 2021 £'000
Dim mwy na blwyddyn	507	475
Mwy na blwyddyn ond dim mwy na pum mlynedd	404	242
Mwy na pum mlynedd	249	212
	1,160	**929**

Y gwariant a godwyd ar y gwasanaethau o fewn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr yn ystod y flwyddyn mewn cysylltiad â'r prydlesau yma oedd:

	2019/20 £'000	2020/21 £'000
Lleiafswm taliadau prydles	564	556
	564	**556**

NOTE 35 – PRYDLESAU (parhad)

Yr Awdurdod fel Prydleswr

Prydlesau Cyllidol

Mae'r Cyngor wedi prydlesu eiddo ar brydles gyllidol, gan gynnwys:

- Yr Academi Hwylio ym Mhwllheli,
- Canolfan Awyr Agored Rhyd Ddu

Mae'r prydlesau yma ar sail rhent enwol ac am gyfnod sydd yn cyfateb i fywyd economaidd yr asedau. Nid oes premiwm wedi ei dderbyn ar gyfer y prydlesau yma.

Prydlesau Gweithredol

Mae'r Cyngor yn prydlesu eiddo o dan brydlesau gweithredol i'r dibenion canlynol:

- i ddarparu gwasanaethau yn y gymuned, megis cyfleusterau chwaraeon, gwasanaethau twristiaeth a chanolfannau cymuned
- i bwrpas datblygiad economaidd i ddarparu adeiladau addas a fforddiadwy i fusnesau lleol.

Y lleiafswm taliadau prydles derbyniadwy na ellir eu canslo yn y dyfodol yw:

	31 Mawrth 2020 £'000	31 Mawrth 2021 £'000
Dim mwy na blwyddyn	419	390
Mwy na blwyddyn ond dim mwy na pum mlynedd	909	843
Mwy na pum mlynedd	3,419	3,223
	4,747	**4,456**

Nid yw'r lleiafswm taliadau derbyniadwy yn cynnwys rhent sydd yn amodol ar ddigwyddiad gymryd lle ar ôl i'r brydles ddechrau, er enghraifft, addasiadau yn dilyn adolygiad rhent. Yn 2020/21 £1,198,984 oedd y lleiafswm taliadau prydles derbyniadwy gan yr Awdurdod Cyngor (£1,517,857 yn 2019/20).

NODYN 36 – PECYNNAU TERFYNU GWAITH

Mae'r nifer o becynnau terfynu gwaith sydd yn cynnwys cyfanswm y gost fesul band, a chyfanswm cost y diswyddiadau gorfodol ac eraill wedi eu cynnwys yn y tabl isod. Mae'r gost yn y tabl isod yn adlewyrchu cost y pecynnau perthnasol i'r cyflogwr, yn hytrach na gwir werth y taliadau i'r unigolion. Yn unol â'r gofynion fe gynhwysir yr ymrwymiadau perthnasol i'r Cyngor fel a wybyddir ar 31 o Fawrth 2021. Cynhwysir isod y costau gros perthnasol ond nid unrhyw arbedion cyllidol i'r Cyngor, ble'n briodol.

Band cost y pecynnau terfynu gwaith (yn cynnwys taliadau arbennig)	Nifer diswyddiadau gorfodol		Nifer yr ymadawiadau cytunedig eraill		Cyfanswm nifer y pecynnau terfynu gwaith fesul band cost		Cyfanswm cost y pecynnau terfyn gwaith ym mhob band	
£	2019/20	2020/21	2019/20	2020/21	2019/20	2020/21	2019/20 £'000	2020/21 £'000
0 - 20,000	43	31	36	18	**79**	**49**	521	259
20,001 - 40,000	2	2	13	3	**15**	**5**	442	139
40,001 - 60,000	0	0	1	1	**1**	**1**	40	42
60,001 - 80,000	1	1	1	2	**2**	**3**	129	201
80,001 - 100,000	1	0	3	0	**4**	**0**	386	0
Addasiad i amcangyfrif y flwyddyn flaenorol							19	(2)
Cyfanswm	**47**	**34**	**54**	**24**	**101**	**58**	**1,537**	**639**

NODYN 37 - CYNLLUNIAU PENSIWN A GYFRIFIR AMDANYNT FEL CYNLLUNIAU CYFRANIADAU DIFFINIEDIG

Mae athrawon sy'n cael eu cyflogi gan yr Awdurdod yn aelodau o'r Cynllun Pensiwn Athrawon, sy'n cael ei weinyddu gan yr Adran dros Addysg y Llywodraeth. Mae'r cynllun yn rhoi buddion penodol i Athrawon ar eu hymddeoliad, ac mae'r Awdurdod yn cyfrannu tuag at y gost drwy dalu cyfraniadau sy'n seiliedig ar dâl pensiynadwy aelodau.

Yn dechnegol, cynllun buddiannau diffiniedig yw'r cynllun. Er hynny, mae'r cynllun heb ei ariannu ac mae'r Adran dros Addysg yn defnyddio cronfa ddamcaniaethol er mwyn cyfrifo cyfradd cyfraniad cyflogwyr i'w talu gan awdurdodau lleol. Nid yw'r Awdurdod yn gallu adnabod ei ran o'r sefyllfa ariannol waelodol a pherfformiad y cynllun gyda digon o ddibynadwyedd at ddibenion cyfrifo. At ddiben y Datganiad o'r Cyfrifon, maent felly yn cael eu cyfrifo ar yr un sail a chynllun cyfraniadau diffiniedig.

Yn 2020/21 talodd y Cyngor £9.94m (£8.54m yn 2019/20) am gost pensiwn athrawon, oedd yn cynrychioli 22.92% (19.99% yn 2019/20) o dâl pensiynadwy athrawon. Yn ychwanegol at hyn mae'r Cyngor yn gyfrifol am gostau unrhyw fuddiannau ychwanegol a ddyfarnir ar ymddeoliad cynnar tu allan i delerau'r cynllun athrawon. Yn 2020/21 roedd hyn yn £1.05m (£1.41m yn 2019/20), ac yn cynrychioli 2.41% (3.29% yn 2019/20) o dâl pensiynadwy athrawon. Cyfrifir am y costau hyn ar sail buddiannau diffiniedig a'u cynhwysir yn Nodyn 38.

NODYN 38 – COSTAU PENSIWN

Fel rhan o delerau ac amodau gwaith eu swyddogion a'u gweithwyr eraill, mae'r Awdurdod yn gwneud cyfraniadau at gostau buddiannau ôl-gyflogaeth. Er na fydd y buddion yma yn daladwy hyd nes i'r gweithwyr ymddeol, mae gan yr Awdurdod ymrwymiad i wneud y taliadau. Mae'n rhaid eu dangos ar yr adeg mae'r gweithwyr yn ennill eu hawliau yn y dyfodol.

Mae Cyngor Gwynedd yn ymwneud â dau gynllun buddiannau ôl-gyflogaeth:

a) **Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol** a weinyddir yn lleol gan Gyngor Gwynedd. Mae'n gynllun wedi ei ariannu, gyda buddion diffiniedig yn seiliedig ar gyflog terfynol tan 31 Mawrth 2014, ac yn seiliedig ar gyflog cyfartaledd gyrfa o 1 Ebrill 2014. Mae'r Awdurdod a'r gweithwyr cyflogedig yn talu cyfraniadau i'r gronfa, sydd wedi eu cyfrifo ar lefel sydd i fod i falansio'r ymrwymiadau pensiwn gyda'r asedau a fuddsoddir. Cyfran Cyngor Gwynedd o gyfanswm y cyfraniadau i Gronfa Bensiwn Gwynedd yn 2020/21 oedd 35% (36% yn 2019/20).

b) **Trefniadau ar gyfer dyfarnu buddiannau ôl-ymddeol dewisol wrth ymddeol yn fuan**. Trefniant buddion diffiniedig heb ei ariannu yw hyn, lle adnabyddir yr ymrwymiadau wrth wneud y dyfarniad. Fodd bynnag, nid oes asedau buddsoddi wedi eu cronni er mwyn cwrdd â'r ymrwymiadau pensiwn, ac mae angen cynhyrchu arian er mwyn cwrdd â gwir daliadau pensiynau wrth iddynt ddod yn ddyledus.

Mae Cronfa Bensiwn Gwynedd yn cael ei gweithredu dan y fframwaith rheoleiddio ar gyfer y Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol, a Phwyllgor Pensiynau Cyngor Gwynedd sy'n gyfrifol am lywodraethu'r cynllun. Caiff polisi ei bennu yn unol â Rheoliadau'r Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol. Yn y gorffennol mae rheolwyr buddsoddiadau'r gronfa wedi cael eu penodi gan Bwyllgor Cronfa Bensiwn Gwynedd. Wrth i'r buddsoddiadau gael eu trosglwyddo i Bartneriaeth Pensiwn Cymru (PPC) caiff y rheolwyr eu penodi gan y bartneriaeth.

Y prif risgiau i'r Awdurdod o'r cynllun yw'r rhagdybiaethau hirhoedledd, newidiadau statudol i'r cynllun, newidiadau strwythurol i'r cynllun (megis nifer fawr yn tynnu allan o'r cynllun), newidiadau i chwyddiant, enillion bondiau a pherfformiad buddsoddiadau ecwiti a ddelir yn y cynllun. Mae'r rhain wedi'u lliniaru i ryw raddau gan y gofynion statudol i godi'r symiau sy'n ofynnol gan statud fel a ddisgrifir yn y nodyn polisïau cyfrifo i'r Gronfa Gyffredinol.

Trafodion sy'n Perthyn i Fuddion Ôl-gyflogaeth

Mae'r Awdurdod yn adnabod cost y buddion ymddeol yn y gost gwasanaethau a adroddir pan mae gweithwyr yn eu hennill, yn hytrach na phan fydd y buddion yn cael eu talu fel pensiynau. Fodd bynnag, mae'r gost sydd angen ei wneud yn erbyn treth y cyngor yn seiliedig ar yr arian a delir yn ystod y flwyddyn sy'n golygu bod gwir gost buddion ôl-gyflogaeth/ymddeol yn cael ei wrth-droi allan o'r Gronfa Gyffredinol trwy'r Datganiad o'r Symudiad Mewn Reserfau. Yn ystod y flwyddyn, mae'r trafodion canlynol wedi cael eu gwneud yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr a Balans y Gronfa Gyffredinol trwy'r Datganiad o'r Symudiad Mewn Reserfau:

NODYN 38 – COSTAU PENSIWN (parhad)

Newid mewn Gwerth Teg Asedau'r Cynllun, Ymrwymiad Buddion a Ddiffinir ac Ymrwymiad Net	Cyfnod yn gorffen 31 Mawrth 2020			Cyfnod yn gorffen 31 Mawrth 2021		
	Asedau	Ymrwym-iadau	(Ymrwym-iadau) /asedau net	Asedau	Ymrwym-iadau	(Ymrwym - iadau) /asedau net
	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000
Gwerth Teg Asedau'r Cynllun	741,995	0	741,995	685,179	0	685,179
Gwerth Presennol Ymrwymiadau wedi eu Hariannu	0	(1,012,703)	(1,012,703)	0	(905,466)	(905,466)
Gwerth Presennol Ymrwymiadau heb eu Hariannu	0	(27,806)	(27,806)	0	(24,357)	(24,357)
Sefyllfa Agoriadol ar 1 Ebrill	**741,995**	**(1,040,509)**	**(298,514)**	**685,179**	**(929,823)**	**(244,644)**
Cost Gwasanaeth						
Cost Gwasanaeth Cyfredol*	0	(44,814)	(44,814)	0	(35,577)	(35,577)
Cost Gwasanaeth y Gorffennol (gan gynnwys cwtogiadau)	0	(2,497)	(2,497)	0	(14)	(14)
Cyfanswm Cost Gwasanaeth	**0**	**(47,311)**	**(47,311)**	**0**	**(35,591)**	**(35,591)**
Llog Net						
Incwm Llog ar Asedau'r Cynllun	17,940	0	17,940	15,839	0	15,839
Cost Llog ar Fuddion a Ddiffinir Ymrwymiad	0	(25,381)	(25,381)	0	(21,610)	(21,610)
Cyfanswm Llog Net	**17,940**	**(25,381)**	**(7,441)**	**15,839**	**(21,610)**	**(5,771)**
Cyfanswm Cost Buddion a Ddiffinir a Adnabyddir mewn Elw / (Colled)	**17,940**	**(72,692)**	**(54,752)**	**15,839**	**(57,201)**	**(41,362)**
Llif Arian						
Cyfraniadau aelodau'r cynllun	6,092	(6,092)	0	6,365	(6,365)	0
Cyfraniadau'r cyflogwr	21,363	0	21,363	20,943	0	20,943
Amcangyfrif cyfraniadau ynglŷn â buddion heb eu hariannu	1,722	0	1,722	1,675	0	1,675
Amcangyfrif buddion a dalwyd	(19,507)	19,507	0	(19,366)	19,366	0
Amcangyfrif buddion heb eu hariannu a dalwyd	(1,722)	1,722	0	(1,675)	1,675	0
Sefyllfa Cau a Ddisgwylir	**767,883**	**(1,098,064)**	**(330,181)**	**708,960**	**(972,348)**	**(263,388)**
Ail Fesuriadau						
Newid mewn tybiaethau demograffig	0	36,166	36,166	0	(15,348)	(15,348)
Newid mewn tybiaethau ariannol	0	88,827	88,827	0	(279,335)	(279,335)
Profiadau eraill	0	43,248	43,248	0	8,914	8,914
Enillion ar Asedau ag eithrio symiau a gynhwysir yn y llog net	(82,704)	0	(82,704)	185,305	0	185,305
Cyfanswm yr holl ail fesuriadau a gynhwysir yn Incwm Cynhwysfawr Arall (ICA)	**(82,704)**	**168,241**	**85,537**	**185,305**	**(285,769)**	**(100,464)**
Gwerth Teg Asedau'r Cynllun	685,179	0	685,179	894,265	0	894,265
Gwerth Presennol Ymrwymiadau wedi eu hariannu	0	(905,466)	(905,466)	0	(1,233,160)	(1,233,160)
Gwerth Presennol Ymrwymiadau heb eu hariannu**	0	(24,357)	(24,357)	0	(24,957)	(24,957)
Sefyllfa Cau ar 31 Mawrth	**685,179**	**(929,823)**	**(244,644)**	**894,265**	**(1,258,117)**	**(363,852)**

* Mae'r gost gwasanaeth cyfredol yn cynnwys lwfans 0.5% cyflogau ar gyfer costau gweinyddiaeth.

** Mae'r ymrwymiad yn cynnwys tua £9,718,000 sydd yn perthyn i bensiynau heb eu cyllido y CPLIL a £15,239,000 sydd yn perthyn i bensiynau heb eu cyllido Athrawon.

NODYN 38 – COSTAU PENSIWN (parhad)

Prif Gategorïau Asedau'r Cynllun fel Canran o Gyfanswm Asedau'r Cynllun

Mae'r actiwari wedi darparu dadansoddiad manwl o asedau'r Gronfa yn unol â gofynion SCRh19. Mae'r dadansoddiad hwn yn gwahaniaethu rhwng natur a risg yr asedau hynny, ac yn eu torri i lawr ymhellach i'r rheiny sydd â dyfynbris mewn marchnad actif, a'r rheiny sydd ddim yn cael eu dyfynnu. Tybir bod rhaniad asedau Cyngor Gwynedd ar yr un gyfran â dyraniad asedau'r Gronfa fel yr oedd ar 31 Rhagfyr 2020. Mae'r tabl isod yn dangos y rhaniad. Mae'r actiwari yn amcangyfrif bod gwerth bid asedau'r Gronfa yn £2,510m ar 31 Mawrth 2021, yn seiliedig ar wybodaeth a ddarparwyd gan yr Awdurdod Gweinyddu ac yn rhoi ystyriaeth i enillion mynegai lle bo hynny'n briodol.

Gwerth Teg Asedau'r Cyflogwr

Mae gwerth yr asedau isod ar werth bid yn unol â gofynion SCRh19.

	Ar 31 Mawrth 2020				Ar 31 Mawrth 2021			
Categori Ased	**Prisiau a ddyfynnir mewn Marchnad-oedd Gweith-redol £'000**	**Prisiau na ddyfynnir mewn Marchnad-oedd Gweith-redol £'000**	**Cyfanswm £'000**	**%**	**Prisiau a ddyfynnir mewn Marchnad-oedd Gweith-redol £'000**	**Prisiau na ddyfynnir mewn Marchnad-oedd Gweith-redol £'000**	**Cyfanswm £'000**	**%**
Ernesau Ecwiti								
Defnyddiwr	0	0	0	0	0	0	0	0
Cynhyrchu	0	0	0	0	0	0	0	0
Ynni a Gwasanaethau	0	0	0	0	0	0	0	0
Sefydliadau Ariannol	0	0	0	0	0	0	0	0
Iechyd a Gofal	0	0	0	0	0	0	0	0
Technoleg Gwybodaeth	0	0	0	0	0	0	0	0
Eraill	0	0	0	0	0	0	0	0
Ecwiti Preifat								
Y cyfan	0	39,829	39,829	6	0	55,604	55,604	6
Ernesau Dyledion								
Eraill	0	0	0	0	0	0	0	0
Eiddo Diriaethol								
Eiddo'r DU	0	67,534	67,534	10	0	70,927	70,927	8
Eiddo Tramor	0	80	80	0	0	0	0	0
Cronfeydd Buddsoddi ac Ymddiriedolaethau Unedol								
Ecwiti	0	459,499	459,499	67	0	572,959	572,959	64
Bondiau	0	0	0	0	0	0	0	0
Is-adeiladwaith	0	15,757	15,757	2	0	15,764	15,764	2
Eraill	0	99,086	99,086	14	0	173,850	173,850	19
Arian a Chyfwerthoedd Arian								
Y cyfan	3,394	0	3,394	1	5,161	0	5,161	1
Cyfanswm	**3,394**	**681,785**	**685,179**	**100**	**5,161**	**889,104**	**894,265**	**100**

Sail ar gyfer amcangyfrif asedau ac ymrwymiadau

Mae'r ymrwymiadau wedi cael eu hasesu ar sail actiwaraidd gan ddefnyddio'r dull rhagamcanu unedau, sef amcangyfrif o'r pensiwn fydd yn daladwy yn y dyfodol yn ddibynnol ar dybiaethau ynghylch cyfraddau marwolaeth, disgwyliad oes a lefelau cyflog. Mae disgwyliad oes yn seiliedig ar ragamcanion penodol i'r gronfa a elwir yn VitaCurves a thybir bod gwelliant tymor hir eisoes wedi cyrraedd yr eithaf, sydd gyfystyr â 1.5% y flwyddyn.

Mae Hymans Robertson, cwmni actiwari annibynnol, wedi amcangyfrif ymrwymiadau Cynllun Pensiwn Gwynedd ac ymrwymiadau Buddion Dewisol. Roedd amcangyfrifon Cronfa Bensiwn Gwynedd yn seiliedig ar y prisiad llawn diweddaraf o'r cynllun fel yr oedd ar 31 Mawrth 2020. Mae'r rhagdybiaethau arwyddocaol a ddefnyddir gan yr actiwari yn y tabl canlynol wedi cael effaith sylweddol ar werthoedd yr asedau a'r ymrwymiadau fel a ganlyn:

NODYN 38 – COSTAU PENSIWN (parhad)

	31 Mawrth 2020	31 Mawrth 2021
Tybiaethau Ariannol	**% y.f.**	**% y.f.**
Cyfradd Cynnydd Pensiynau	1.9	2.85
Cyfradd Cynnydd Cyflogau	2.2	3.15
Cyfradd Chwyddiant	1.9	2.85
Cyfradd Ddisgownt	2.3	2.0
Cyfradd enillion tymor hir a ddisgwylir ar yr holl asedau	2.3	2.0
Nifer a ddisgwylir i gymryd yr opsiwn i drosi pensiwn blynyddol i lwmp swm ymddeol		
am wasanaeth cyn Ebrill 2008	50	50
am wasanaeth ar ôl Ebrill 2008	75	75
Tybiaethau Marwolaeth	**Blynyddoedd**	**Blynyddoedd**
Hirhoedledd yn 65 oed i bensiynwyr cyfredol		
Dynion	21.3	21.5
Merched	23.4	23.9
Hirhoedledd yn 65 oed i bensiynwyr y dyfodol		
Dynion	22.2	22.7
Merched	25.1	25.9

Mae'r amcangyfrif o'r rhwymedigaethau buddion diffiniedig yn sensitif i'r rhagdybiaethau actiwaraidd sydd wedi'u nodi yn y tabl uchod. Er mwyn meintioli effaith unrhyw newid yn y rhagdybiaethau ariannol a ddefnyddir, mae'r actiwari wedi cyfrifo a chymharu gwerth ymrwymiadau'r cynllun fel yr oeddynt ar 31 Mawrth 2021 ar seiliau amrywiol. Mae'r dull a ddefnyddiwyd yn gyson â'r dull a fabwysiadwyd i gael y ffigyrau SCRh19 a ddarperir yn y nodyn hwn.

Er mwyn meintioli'r ansicrwydd ynghylch disgwyliad hyd oes, mae'r actiwari wedi cyfrifo'r gwahaniaeth yn y gost i'r Cyngor pe bai cynnydd o flwyddyn mewn disgwyliad oes. Yn nhermau sensitifrwydd, caiff hyn ei dybio i fod yn gynnydd o tua 3-5% yn y gost o fudd-daliadau. Yn ymarferol bydd gwir gost cynnydd o flwyddyn mewn disgwyliad oes yn ddibynnol ar strwythur y dybiaeth ddiwygiedig (h.y. os yw gwelliannau mewn cyfraddau goroesi yn bennaf berthnasol i oedrannau iau neu hŷn). Mae'r ffigyrau yn y tabl isod wedi deillio'n seiliedig ar broffil aelodaeth y Cyngor fel yr oedd ar 31 Mawrth 2020, sef dyddiad y prisiad actiwaraidd diweddaraf. Mae'r dull a ddefnyddiwyd wrth baratoi'r dadansoddiad sensitifrwydd a ddangosir isod yn gyson â'r dull a ddefnyddiwyd y flwyddyn flaenorol.

Effaith ar Ymrwymiad Buddion a Ddiffinnir yn y Cynllun

Newid tybiaeth	**Brasamcan cynnydd i'r Rhwymedigaeth Buddion Diffiniedig 31 Mawrth 2021**	**Brasamcan swm ariannol 31 Mawrth 2021**
	%	**£'000**
0.5% o leihad i'r gwir gyfradd ddisgownt	11	138,768
0.5% o gynnydd i'r gyfradd codiad cyflog	1	16,409
0.5% o gynnydd i'r gyfradd codiad pensiwn	9	119,254

Y prif ragdybiaeth demograffig yw'r dybiaeth hirhoedledd (h.y. disgwyliad oes yr aelod). At ddibenion sensitifrwydd, amcangyfrifir y bydd cynnydd o flwyddyn yn y disgwyliad oes yn cynyddu Rhwymedigaeth Budd Diffiniedig y Cyflogwr tua 3-5%. Yn ymarferol, bydd y gwir gost o flwyddyn o gynnydd yn nisgwyliad oes yn dibynnu ar strwythur y dybiaeth ddiwygiedig (h.y. os yw gwelliannau i'r cyfraddau goroesi yn bennaf berthnasol i oedrannau iau neu hŷn).

NODYN 38 – COSTAU PENSIWN (parhad)

Effaith ar Lif Arian y Cyngor

Un o amcanion y cynllun yw y dylid cadw cyfraniadau cyflogwyr ar gyfradd mor gyson â phosib. Mae Cyngor Gwynedd wedi cytuno ar strategaeth gydag actiwari'r gronfa i gyflawni lefel gyllido o 100% dros y 17 mlynedd nesaf. Caiff lefelau cyllido eu monitro'n flynyddol.

Caiff y cyfraniadau a delir gan y Cyngor eu gosod gan Actiwari'r Gronfa yn y prisiad bob tair blynedd (y diweddaraf oedd 31 Mawrth 2019), neu ar unrhyw adeg arall pan roddir cyfarwyddyd i wneud hynny gan yr Awdurdod Gweinyddu. Mae'r cyfraniadau sy'n daladwy dros y cyfnod tan 31 Mawrth 2021 wedi'u gosod yn y dystysgrif Cyfraddau ac Addasiadau. Am fanylion pellach ar y dull a ddefnyddiwyd i osod y cyfraddau cyfrannu ar gyfer y Cyngor, dylid cyfeirio at adroddiad actiwaraidd 2019, dyddiedig 31 Mawrth 2020.

Gwybodaeth am yr Ymrwymiad Buddion a Ddiffinir

	Rhaniad Ymrwymiad 31 Mawrth 2021	
	£'000	**%**
Aelodau Gweithredol	708,874	57.5
Aelodau Gohiriedig	210,866	17.1
Aelodau Pensiynwyr	313,420	25.4
Cyfanswm	**1,233,160**	**100.0**

Mae'r ffigyrau uchod yn cynnwys ymrwymiadau wedi eu hariannu yn unig, nid ydynt yn cynnwys ymrwymiadau pensiynwyr heb eu hariannu. Mae'r parhad yn effeithiol ar brisiad swyddogol blaenorol ar 31 Mawrth 2019.

Effaith ar y Blynyddoedd i ddod

Disgwylir i gyfanswm y cyfraniadau a wneir i Gynllun Pensiwn Llywodraeth Leol gan y Cyngor fod yn £20.895m yn y flwyddyn i 31 Mawrth 2022.

Gan fod adroddiad yr Actiwari yn seiliedig ar amcangyfrifon, ac o ganlyniad i wahaniaethau amseru, gwnaed addasiad o £515,736 yn 2020/21 (£956,982 yn 2019/20) i ddod a'r diffyg yn y Gronfa yn seiliedig ar y ffigyrau Actiwaraidd yn unol â'r ymrwymiad perthnasol i gynllun pensiwn buddiannau diffiniedig sydd wedi eu diffinio ar y Fantolen. Mae'r gwahaniaeth yma wedi ei drin fel Enillion a Cholledion Actiwaraidd ar Asedau ac Ymrwymiadau Pensiwn ac felly wedi eu cynnwys yn y ffigyrau Ymrwymiad sy'n berthnasol i gynllun pensiwn buddiannau diffiniedig a diffinnir ar y Fantolen.

NODYN 39 – YMRWYMIADAU DIBYNNOL

Ceir ymrwymiad dibynnol pan fo digwyddiad sy'n arwain at rwymedigaeth posib ar ran yr Awdurdod ble bydd ei fodolaeth yn cael ei gadarnhau gan ddigwyddiad neu fel arall ddigwyddiad ansicr sydd ddim yn gyfan gwbl o fewn rheolaeth yr Awdurdod.

Mae'r sefyllfa isod yn berthnasol i amgylchiadau'n ymwneud â dau ymrwymiad dibynnol penodol:

- Gofynion capio ac ôl-ofalaeth safleoedd tirlenwi yr Awdurdod - mae'r ddarpariaeth sydd yn gynwysedig yn y cyfrifon yn seiliedig ar amgylchiadau presennol a gwybyddus, yn ychwanegol i ragolygon perthnasol. Er hynny, mae'n bosib y bydd y gwir gost derfynol yn wahanol i'r amcangyfrif cyfredol o gostau'r dyfodol.

- Mae'r Awdurdod yn agored i ymrwymiad yswiriant posib sy'n berthnasol i drefniadau yswiriant ei gyn-Awdurdodau, sef Cyngor Sir Gwynedd, Cyngor Bwrdeistref Arfon, Cyngor Dosbarth Dwyfor, Cyngor Dosbarth Meirionnydd, a therfyniad Cronfa Municipal Mutual Insurance (MMI) ar 30 Medi 1992.

  Gwnaeth MMI gynllun o drefniant gyda'i gredydwyr, ble, os oedd cyllid MMI yn annigonol i gyfarfod hawliadau yn y dyfodol, yna byddai cymal adfachu'n cael ei sbarduno (sef Cynllun o Drefniant) a allai effeithio hawliadau a dalwyd ers 1992/93. Ar 13 Tachwedd 2012, daeth cyfarwyddwyr y Cwmni i'r casgliad y dylid gweithredu amodau'r Cynllun o Drefniant a rhoddwyd rhybudd i'r perwyl hwn i Weinyddwr y Cynllun a'r Cwmni. Mae'r penderfyniad yn derfynol. Talwyd ardoll gwreiddiol o 15% o'r taliadau a wnaethpwyd ers 30 Medi 1992 yn ystod 2013/14, a talwyd 10% pellach yn 2016/17.

  Fodd bynnag, yn unol â'r cynllun, bydd modd codi ardoll pellach os na fydd y lefi gwreiddiol yma yn ddigonol ar gyfer ymrwymiadau MMI yn y tymor hwy. Mae Cyngor Gwynedd o'r farn y byddai'n ddarbodus i gynnal cronfa yn y disgwyliad y bydd yr ardoll gwreiddiol yn annigonol. Uchafswm amcangyfrif cyfredol yr ymrwymiad sy'n berthnasol i'r Awdurdod hwn yw hyd at £850,000.

NODYN 40 – YMDDIRIEDOLAETHAU

Mae'r Cyngor yn gweithredu fel yr unig ymddiriedolwr ar gyfer 172 o gymroddion megis cronfeydd gwobrau ysgolion, a chronfeydd cysuron a gwelliannau i nifer o Sefydliadau'r Cyngor. Mae gan y gronfa fwyaf, y Gronfa Degwm, gyfriflyfr cyfrifo sy'n hollol ar wahân, tra bo'r Cyngor yn dal eiddo 171 o'r cymynroddion hyn ond nid yw'n gwneud penderfyniadau ar ddefnydd y cronfeydd. Ymhob achos, nid yw'r cronfeydd yn cynrychioli asedion y Cyngor ac felly nid ydynt wedi eu cynnwys yn y Fantolen.

Cyfanswm balans y 171 o gymynroddion nad ydynt yn cael eu cydnabod ar Fantolen y Cyngor ar 31 Mawrth 2021 oedd £1,128,101 (£1,097,086 ar 31 Mawrth 2020). Buddsoddir y cronfeydd yn llawn er mwyn creu incwm.

Manylir ar y cymynroddion mwyaf, Y Gronfa Degwm ac Ymddiriedolaeth FMG Morgan, yn atodiadau A a B i'r cyfrifon hyn.

NODYN 41 – TREFNIANT CONSESIWN GWASANAETH

Mae GwyriAD yn gynllun Trefniant Consesiwn Gwasanaeth, sydd hefyd yn cael ei adnabod fel cynllun 'Menter Cyllid Preifat' (MCP). Dechreuwyd ar y dasg o'i adeiladau yn 2012/13 a'r gwaith yn dod yn weithredol ym Medi 2013. Gwaith yw gogyfer â thrin gwastraff bwyd a ddidolir yn y tarddle gan breswylwyr a busnesau Gwynedd (yn bennaf) trwy ddefnyddio technoleg Treulio Anaerobig (Anaerobic Digestion). Mae hyn yn gymorth i'r Cyngor gyrraedd ei dargedau ailgylchu, a gweithio o fewn ei lwfansau tirlenwi o Wastraff Dinesig Bioddiraddadwy am gyfnod o 15 mlynedd.

Mae'r asedau sy'n cael eu darparu i gyflenwi'r gwasanaeth yn cael eu cydnabod ar Fantolen y Cyngor. Gwerth yr asedau perthnasol ar 31 Mawrth 2021 oedd £2.7m (£3.2m ar 31 Mawrth 2020). Mae'r Cyngor yn gwneud taliad cytunedig (ffi giât) bob blwyddyn yn seiliedig ar isafswm o dunelli sy'n cael ei gynyddu yn flynyddol gan chwyddiant ac sy'n gallu cael ei ostwng os yw'r contractwr yn methu â chyrraedd safonau argaeledd a pherfformiad mewn unrhyw flwyddyn. Mae gan y Cyngor yr hawl i gynyddu swm y tunelli dros y 7,500 tunnell cytunedig hyd at 11,000 tunnell, a bydd yn talu ffi giât ostyngol am unrhyw beth dros 7,500 tunnell.

	Taliad am Wasanaethau	Ad-daliad Gwariant Cyfalaf	Llog	Cyfanswm
	£'000	**£'000**	**£'000**	**£'000**
Talwyd yn 2020/21	498	160	105	763
Taladwy yn 2021/22	498	170	95	763
Taladwy o fewn 2 i 5 mlynedd	1,991	792	268	3,051
Taladwy o fewn 6 i 10 mlynedd	1,202	578	63	1,843
Cyfanswm	**4,189**	**1,700**	**531**	**6,420**

Er bod y taliadau sy'n cael eu gwneud i'r contractwr yn cael eu disgrifio fel taliadau unedol, maent wedi eu cyfrifo er digolledu'r contractwr am werth teg y gwasanaeth a gyflenwir, y gwariant cyfalaf a'r llog oedd yn daladwy.

Mae'r contractwr yn derbyn incwm o ynni sy'n cael ei gynhyrchu o'r gwastraff sydd wedi eu galluogi i gadw'r taliad unedol i'r Cyngor yn isel. Os yw'r incwm yn uwch na'r hyn sydd yn y cytundeb, mae trefniant iddo gael ei rannu rhwng y contractwr a Chyngor Gwynedd.

Mae'r ymrwymiadau sy'n ddyledus i'r contractwr am y gwariant cyfalaf sydd wedi ei wneud fel a ganlyn:

	2020/21	
	Ymrwymiadau Prydlesau	**Incwm Gohiriedig**
	£'000	**£'000**
Balans yn sefyll 1 Ebrill 2020	(1,700)	(1,227)
Ad-daliad o brifswm yn ystod y flwyddyn	160	0
Rhyddhad o incwm gohiriedig	0	146
Balans yn sefyll ar 31 Mawrth 2021	**(1,540)**	**(1,081)**

Gellir terfynu'r cytundeb gan un o'r ddwy ochr ar unrhyw adeg ar sail diffygion, yn amodol ar roi rhybudd yn unol â'r cytundeb. Yn ogystal, gall y Cyngor derfynu'r cytundeb yn unochrog yn unol â'r amodau ynddo. Byddai costau iawndal ynghlwm ag unrhyw drefniant terfynu. Ar ddiwedd y cytundeb, mae gan y Cyngor hawl i ail-dendro am gontractwr i ddarparu'r gwasanaeth.

NODYN 42 – CYLLIDEB CYFUN

O dan reoliad 19(1) o Reoliadau Trefniadau Partneriaeth (Cymru) 2015, cytunwyd ar drefniant cyllidebau cyfun rhwng Awdurdodau lleol Gogledd Cymru a Bwrdd Iechyd Prifysgol Betsi Cadwaladr mewn perthynas â darparu llety cartrefi gofal ar gyfer pobl hŷn. Daeth y trefniant i rym ar 1 Ebrill 2019. Mae Cyngor Sir Ddinbych yn gweithredu fel Awdurdod lletya yn ystod cyfnod cychwynnol y cytundeb (2019/20 i 2021/22).

Bydd y partneriaid yn cyfrannu cyllid yn ôl eu gwir wariant ar gartrefi gofal i bobl hŷn.

Defnyddir yr un gyfrannedd i gyfarch diffyg, neu i rannu unrhyw gyllid sydd yn warged yn y gyllideb gyfun ar ddiwedd bob blwyddyn ariannol.

	Cartrefi Gofal ar gyfer Pobl Hŷn	
2019/20 £'000		**2020/21 £'000**
	Gwariant	
93,903	Costau Cartrefi Gofal	93,035
93,903	**Cyfanswm Gwariant**	**93,035**
	Ariannu	
(9,041)	Cyngor Sir Ddinbych	(8,626)
(13,417)	Cyngor Bwrdeistref Sirol Conwy	(13,106)
(8,916)	Cyngor Sir y Fflint	(9,397)
(11,059)	Cyngor Bwrdeistref Sirol Wrecsam	(12,203)
(7,839)	Cyngor Gwynedd	(8,641)
(5,075)	Cyngor Sir Ynys Môn	(5,049)
(38,556)	Bwrdd Iechyd Prifysgol Betsi Cadwaladr	(36,013)
(93,903)	**Cyfanswm Ariannu**	**(93,035)**
0	**(Gwared) / Diffyg wrth gefn**	**0**

NODYN 43 – GWEITHREDIADAU AR Y CYD A CHYD-BWYLLGORAU

Mae'r Cyngor yn rhan o nifer o weithrediadau ar y cyd gydag Awdurdodau cyfagos yng Ngogledd Cymru.

Yn ystod 2020/21, roedd Cyngor Gwynedd yn rhan o bedwar cyd-bwyllgor a thri gweithrediad ar y cyd, sef cyd-weithio mewn meysydd penodol rhwng Awdurdodau Lleol. Mae'n ofynnol i gyfrifon ar wahân gael eu cynhyrchu ar gyfer cyd-bwyllgorau. Y pedwar cyd-bwyllgor perthnasol i Wynedd yn ystod 2020/21 yw:

- Pwyllgor Polisi Cynllunio ar y Cyd
- GwE
- Prosiect Trin Gwastraff Gweddilliol Gogledd Cymru (PTGGGC)
- Bwrdd Uchelgais Economaidd Gogledd Cymru

Y tri gweithrediad ar y cyd sy'n berthnasol i Wynedd yn ystod 2020/21 ac sydd yn ymwneud â'r argyfwng Covid-19 yw:

- Rhaglen Profi, Olrhain a Diogelu
- Marwdy dros dro ym Mochdre
- Cynllun Argyfwng Bysus

Mae cyfrifon y cyd-bwyllgorau yn dilyn yr un amserlen o ran dyddiad statudol ar gyfer cwblhau y cyfrifon. Yn yr amgylchiadau, felly fe welir bod cyfrifon Cyngor Gwynedd yn adlewyrchu y gwir ymrwymiad net perthnasol, er bod y sefyllfa ddadansoddol oddrychol yn mynd i amrywio yn ddibynnol ar sefyllfa a threfniadau adrodd y gwahanol gyd-bwyllgorau. Mae'r ffigyrau ar gyfran berthnasol i Wynedd wedi eu cynnwys yn y tabl isod:

Gweithrediad ar y Cyd / Cyd-Bwyllgor	Awdurdod Lletya Cyllid	Cynghorau a Sefydliadau sydd yn rhan o'r Cydbwyllgor	Cyfran Cyngor Gwynedd	Gwerth Cyfran Gwynedd (Cyfrif Incwm a Gwariant)
			%	£'000
Cydbwyllgor				
Pwyllgor Polisi Cynllunio ar y Cyd	Cyngor Gwynedd	Cyngor Gwynedd Cyngor Sir Ynys Môn	50.00	215
GwE	Cyngor Gwynedd	Cyngor Bwrdeistref Sirol Conwy Cyngor Sir Ddinbych Cyngor Sir y Fflint Cyngor Gwynedd Cyngor Sir Ynys Môn Cyngor Bwrdeistref Sirol Wrecsam	17.63	734
Prosiect Trin Gwastraff Gweddilliol Gogledd Cymru	Cyngor Sir y Fflint	Cyngor Bwrdeistref Sirol Conwy Cyngor Sir Ddinbych Cyngor Sir y Fflint Cyngor Gwynedd Cyngor Sir Ynys Môn	23.10	0
Bwrdd Uchelgais Economaidd Gogledd Cymru	Cyngor Gwynedd	Cyngor Sir Ynys Môn Cyngor Gwynedd Cyngor Bwrdeistref Sirol Conwy Cyngor Sir Ddinbych Cyngor Sir y Fflint Cyngor Bwrdeistref Sirol Wrecsam Prifysgol Bangor Grŵp Llandrillo Menai Prifysgol Glyndŵr Wrecsam Coleg Cambria	12.50	60

Gweithrediad ar y Cyd				
Rhaglen Profi, Olrhain a Diogelu	Cyngor Sir y Fflint	Cyngor Bwrdeistref Sirol Conwy Cyngor Sir Ddinbych Cyngor Sir y Fflint Cyngor Gwynedd Cyngor Sir Ynys Môn Cyngor Bwrdeistref Sirol Wrecsam	16.28	528
Marwdy dros dro ym Mochdre	Cyngor Sir y Fflint / Cyngor Bwrdeistref Sirol Conwy	Cyngor Bwrdeistref Sirol Conwy Cyngor Sir Ddinbych Cyngor Sir y Fflint Cyngor Gwynedd Cyngor Sir Ynys Môn Cyngor Bwrdeistref Sirol Wrecsam	17.71	196*
Cynllun Argyfwng Bysus	Cyngor Sir y Fflint	Cyngor Bwrdeistref Sirol Conwy Cyngor Sir Ddinbych Cyngor Sir y Fflint Cyngor Gwynedd Cyngor Sir Ynys Môn Cyngor Bwrdeistref Sirol Wrecsam	23.42	1,897

* Cynnwys costau uniongyrchol y Cyngor tuag at farwdy rhanbarthol sydd wedi ei leoli ym Mochdre, ble mae Cyngor Bwrdeistrefol Sirol Conwy (CBSC) yn Awdurdod Arweiniol (£73k) a chyfran y Cyngor o swm sydd wedi ei hawlio gan Gyngor Sir y Fflint (CSFf) mewn perthynas â marwdy dros dro yng Ngogledd Cymru (£123k).

Gellir gweld cyfrifon y cyd-bwyllgorau unigol ar wefannau y cynghorau sydd yn arwain ar y gwasanaeth cyllid a chyfrifeg.

NODYN 44 – DIGWYDDIADAU AR ÔL Y CYFNOD ADRODD

Awdurdodwyd y Datganiad o'r Cyfrifon gan y Pennaeth Cyllid ar 28 Mai 2021. Nid yw digwyddiadau yn dilyn y dyddiad yma wedi'u cynnwys yn y datganiadau ariannol na'r nodiadau cysylltiedig. Lle roedd digwyddiadau a oedd yn digwydd cyn y dyddiad hwn yn darparu gwybodaeth am amodau a oedd yn bodoli ar 31 Mawrth 2021, mae'r ffigyrau yn y datganiadau a'r nodiadau ariannol wedi'u haddasu ym mhob agwedd materol i ddangos yr effaith.

Y GRONFA DEGWM

2019/20 £'000			2020/21 £'000
930	**Cyfanswm y Gronfa ar 1 Ebrill**		936
	Ychwaneger - Incwm yn ystod y flwyddyn		
18	Llog ar fuddsoddiadau		41
	Llai - Gwariant yn ystod y flwyddyn		
(13)	Grantiau a chostau	(19)	
1	Trosglwyddo (Tan) / Gorwariant Gwynedd	0	
			(19)
936	**Cyfanswm y Gronfa ar 31 Mawrth**		**958**
	A gynrychiolir gan yr Asedau canlynol		
13	Dyledwyr		1
900	Buddsoddiadau		900
26	Arian mewn llaw		62
939			963
(3)	**Llai -** Credydwyr		(5)
936	**Cyfanswm**		**958**

NODIADAU I'R CYFRIFON

1.Dywed Cynllun gweinyddu'r Gronfa y ceir defnyddio'r incwm at bwrpasau elusennol - addysgol, adloniadol a chymdeithasol, yn unol â disgresiwn y Cyngor.

2. Mae'r Ddeddf Elusennol 1993 yn gofyn am archwiliad annibynnol o ddatganiad o gyfrifon y Gronfa Degwm yn flynyddol.

3. Dangosir buddsoddiadau ar gost yn y cyfrifon. Gwerth y buddsoddiadau ar y farchnad ar 31 Mawrth 2021 oedd £859,725.

CRONFA YMDDIRIEDOLAETH FMG MORGAN

2019/20 £'000		2020/21 £'000
189	**Cyfanswm y Gronfa ar 1 Ebrill**	194
	Ychwaneger - Incwm yn ystod y flwyddyn	
12	Llog enillwyd gan yr asedau	13
	Llai - Gwariant yn ystod y flwyddyn	
(7)	Grantiau	(19)
194	**Cyfanswm y Gronfa 31 Mawrth**	**188**
	Asedau	
145	Buddsoddiadau	144
49	Arian mewn llaw	44
194		**188**

NODIADAU I'R CYFRIFON

1. Sefydlwyd y Gronfa hon gyda gweddill ystâd y diweddar Mrs. Florence Merthyr Guest Morgan. Roedd incwm y Gronfa i'w ddefnyddio er budd trigolion rhannau o Lŷn at bwrpasau penodedig.

2. Dangosir buddsoddiadau ar gost yn y cyfrifon. Gwerth y buddsoddiadau ar y farchnad ar 31 Mawrth 2021 oedd £362,553 (£307,833 ar 31 Mawrth 2020).

3. Mae Cronfa FMG Morgan tu allan i ofynion y Ddeddf Elusennol 1993. Oherwydd hyn nid oes angen archwiliad annibynnol o'r Gronfa Ymddiriedolaeth hon.

Geirfa

Amhariad – Lleihad yng ngwerth cario ased sefydlog oddi tan ei werth cario (oherwydd darfodedigrwydd, difrod neu newid anffafriol mewn amgylchedd statudol).

Amorteiddio – Gwarediad graddol ymrwymiad, megis benthyciad, gyda thaliadau cyson dros gyfnod penodol o amser. Rhaid i daliadau o'r fath fod yn ddigonol i glirio'r prifswm a'r llog.

Ariannu Cyfalaf - Cyllid ar gyfer talu am wariant cyfalaf. Mae nifer o ffyrdd i ariannu gwariant cyfalaf yn cynnwys benthyca, lesu, cyllido'n uniongyrchol o refeniw, derbyniad cyfalaf i'w ddefnyddio, grantiau cyfalaf, cyfraniadau cyfalaf, reserfau refeniw a reserfau wedi'u clustnodi.

Ased - Eitemau o werth sydd yn cael ei fesur mewn cyd-destun pris.

- Caiff ased cyfredol ei dreulio neu gall golli gwerth ariannol materol o fewn y flwyddyn ariannol nesaf.
- Mae ased anghyfredol yn darparu budd i'r Cyngor ac i'r gwasanaethau mae'n ddarparu am gyfnod o dros flwyddyn.

Asedau Anniriaethol – Ased anariannol adnabyddadwy heb sylwedd corfforol. Meddalwedd cyfrifiadurol er enghraifft.

Asedau Cymunedol - Asedau anghyfredol y mae'r Cyngor yn bwriadu eu dal yn barhaus sydd heb oes benodol ddefnyddiol, ac a allai gael cyfyngiadau ar eu gwarediad. Gall esiamplau gynnwys parciau ac adeiladau hanesyddol.

Asedau Treftadaeth – Ased gyda rhinweddau Hanesyddol, Artistig, Gwyddonol, Technolegol, Geoffisegol neu a budd Amgylcheddol, gaiff ei ddal a'i gynnal yn bennaf am ei gyfraniad i wybodaeth a diwylliant.

Balansau (neu Reserfau) - Mae'r rhain yn cynrychioli cyllid cronedig sydd ar gael i'r Cyngor. Caiff rhai balansau (reserfau) eu clustnodi ar gyfer pwrpas penodol i ariannu mentrau diffiniedig yn y dyfodol neu i gwrdd â risg neu ymrwymiadau gaiff eu hadnabod.

CIPFA (Chartered Institute of Public Finance and Accounting) – Sefydliad proffesiynol ar gyfer cyfrifwyr sy'n gweithio yn y sector gyhoeddus.

Cost Adnewyddu Dibrisiedig – Dull prisio sy'n darparu procsi ar gyfer gwerth marchnad asedau arbenigol.

Cost Gwasanaeth Cyfredol – Cynnydd yng ngwerth cyfredol ymrwymiadau cynllun pensiwn buddiannau diffiniedig a ddisgwylir i godi o wasanaeth gweithiwr yn y cyfnod presennol.

Credydwyr - Symiau yn ddyledus gan y Cyngor am waith a wnaed, nwyddau a dderbyniwyd neu wasanaeth a dderbyniwyd, sydd â thaliadau heb eu gwneud erbyn diwedd y cyfnod cyfrifo.

Cronfa Gyffredinol - Prif gronfa refeniw'r Cyngor sydd yn cynnwys cost net yr holl wasanaethau a ariennir gan drethdalwyr lleol a grantiau'r Llywodraeth.

Cronfa Ymddiriedolaeth - Cronfeydd a weinyddir gan y Cyngor ar gyfer dibenion megis gwobrau, elusennau, prosiectau penodol ac ar ran plant dan oed.

Cyfrif Addasiadau Cyfalaf – Reserf wedi ei glustnodi o adnoddau cyllid neu dderbyniad cyfalaf i ariannu gwariant cyfalaf neu ad-daliad benthyciad allanol a mathau eraill o drafodion cyllido cyfalaf.

Cynllun Buddiannau Diffiniedig – Pensiwn neu gynllun budd ymddeoliad arall sydd ddim yn gynllun cyfraniad diffiniedig.

Cynllun Cyfraniadau Diffiniedig - Pensiwn neu gynllun budd ymddeoliad arall lle gwelir gweithiwr yn cyfrannu symiau penodol rheolaidd fel swm neu ganran o'r cyflog, a ni fydd rhwymedigaeth gyfreithiol nac adeiladol i dalu cyfraniadau pellach petai'r cynllun ddim ag asedau digonol i dalu buddion i'r holl weithwyr mewn perthynas â gwasanaeth y gweithiwr yn y cyfnod presennol a blaenorol.

Darpariaeth – Ymrwymiad sydd ag amseru neu swm ansicr, sydd i gael ei dalu drwy drosglwyddo buddion economaidd.

Derbyniadau Cyfalaf - Incwm a dderbynnir o werthu tir neu asedau cyfalaf arall.

Dibrisio – Mesuriad cost y budd economaidd yr asedau sefydlog diriaethol dreuliwyd yn ystod y cyfnod.

Dyledwyr - Symiau yn ddyledus i'r Cyngor am waith a wnaed, nwyddau a dderbyniwyd neu wasanaeth a dderbyniwyd, o fewn y cyfnod cyfrifo, sydd â thaliadau heb eu derbyn erbyn diwedd y cyfnod cyfrifo.

Eiddo Buddsoddi – Eiddo a ddelir unai ar gyfer ennill incwm rhent neu ar gyfer gwerthfawrogiad cyfalaf, neu'r ddau.

Enillion a Cholledion Actiwaraidd - Ar gyfer cynllun pensiwn buddiannau diffiniedig, mae y newidiadau mewn gwarged actiwaraidd sydd yn codi oherwydd bod digwyddiadau heb gyd-daro gyda rhagdybiaeth actiwaraidd a wnaed ar gyfer y prisiad diwethaf (profiad enillion a cholledion) neu bod y rhagdybiaethau actiwaraidd wedi newid.

Gwariant Cyfalaf - Gwariant caffael ar ased anghyfredol, a gaiff ei ddefnyddio wrth ddarparu gwasanaeth tu hwnt i'r cyfnod cyfrifo neu wariant sydd yn cyfrannu, a ddim yn unig yn cynnal, at werth ased anghyfredol.

Gwerth Llyfr Net – Gwerth lle caiff asedau sefydlog eu cynnwys ar y Fantolen, h.y. eu cost hanesyddol neu werth cyfredol llai'r gwerth cronnus a ddarperir ar gyfer dibrisiad.

Gwerth Teg - Y pris a dderbynnir i werthu ased, neu a delir i drosglwyddo ymrwymiad mewn trafodyn trefnus rhwng cyfranwyr i'r farchnad ar ddyddiad y mesuriad.

Lleiafswm Darpariaeth Refeniw (LIDR) – Y lleiafswm sydd rhaid ei godi ar gyfrif refeniw Awdurdod yn flynyddol a'i neilltuo fel darpariaeth ar gyfer ymrwymiad credyd.

Menter Cyllid Preifat (MCP) – Menter llywodraeth ganolog sy'n anelu i gynyddu lefel y cyllid sydd ar gael ar gyfer gwasanaethau cyhoeddus drwy ddenu ffynonellau preifat o gyllid.

Offerynnau Ariannol - Unrhyw gytundeb sydd yn cynyddu ased un endid ac ymrwymiadau ariannol neu offeryn ecwiti un arall. Mae'r term yn cynnwys asedau ariannol ac ymrwymiadau ariannol, o fasnach dderbyniadwy (anfoneb dyledus) a masnach daladwy (anfoneb sy'n ddyledus i'w talu) i ddeilliadau cymhleth a deilliadau wedi eu mewnblannu.

Partïon Cysylltiedig - Caiff partïon eu hystyried i fod yn gysylltiedig os oes gan un parti'r gallu i reoli'r parti arall neu gyda dylanwad sylweddol penodol dros y parti arall wrth wneud penderfyniadau ariannol neu weithredol.

Praeseptau – Yr ardoll a wnaed gan Awdurdodau archebiant ar Awdurdodau sy'n bilio, gyda'r gofyn ar yr Awdurdod sy'n bilio i gasglu'r incwm gan drethdalwyr y Cyngor ar eu rhan.

Prydlesau Cyllidol – Les sydd yn trosglwyddo'n sylweddol holl risg a gwobr perchnogaeth ased anghyfredol i'r deiliad prydles.

Prydlesau Gweithredol - Math o les, gan amlaf ar offer cyfrifiadurol, cyfarpar swyddfa, dodrefn a.y.y.b. ble mae'r cydbwysedd risgiau a gwobrau o ddal yr ased ynghlwm â'r prydleswr. Mae'r ased yn aros ym mherchnogaeth y prydleswr ac mae costau'r les yn wariant refeniw i'r Cyngor.

Rhestr Eiddo – Niferoedd stoc heb eu defnyddio sy'n cael eu dal gyda'r disgwyliad o'u defnyddio yn y dyfodol. Fe gawn eu categoreiddio fel nwyddau neu asedau eraill a brynwyd i'w gwerthu ymlaen, nwyddau traul, defnydd crai a chyfansoddion, nwyddau a gwasanaeth mewn camau canolog rhwng cwblhad a gorffenedig.

Safonau Adrodd Ariannol Rhyngwladol (SAARh) – Cyfres o safonau cyfrifo a ddefnyddir ar draws y byd. Rhaid iddynt gael eu gweithredu ar bob datganiad cyllidol gan bob endid sy'n adrodd i bob datganiad cyllidol er mwyn darparu darlun gwir a theg o sefyllfa ariannol yr endid, ac fel ffordd i gysoni a chymharu gyda datganiadau cyllidol endidau eraill.

Ymrwymiadau – Symiau sydd yn ddyledus i unigolion neu sefydliadau y bydd yn rhaid eu talu rhywbryd yn y dyfodol.